ΝΑ ΑΠΑΞΙΩΣΟΥΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 182
ΜΑΪΟΣ
2018
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

2018
1,5 ΕΥΡΩ

Τις επαναστάσεις τις προετοιμάζουν οι μεγαλοφυείς, τις πραγματοποιούν οι ονειροπόλοι και οι φανατισμένοι, αλλά τις εκμεταλλεύονται τα αποβράσματα της κοινωνίας.

Τις επαναστάσεις τις προετοιμάζουν οι μεγαλοφυείς, τις πραγματοποιούν οι ονειροπόλοι και οι φανατισμένοι, αλλά τις εκμεταλλεύονται τα αποβράσματα της κοινωνίας. Γι' αυτό, σε μία εποχή γενικευμένου ψεύδους και ωραιοποιήσεων, το να λέγεται η αλήθεια ή να υπάρχει επαφή με την πραγματικότητα είναι όντως κάτι το επαναστατικό.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

«Τον συνάντησα για πρώτη φορά το 1929, σε μια ομάδα αναρχικών με το όνομα «Αυγή», στο προάστιο Αβεγιανέδα. Ήταν η ίδια ομάδα όπου γνώρισα την ίδια εποχή τον Σεβερίνο Ντι Τζοβάνι, έναν χρόνο πριν τον τουφεκισμό του. Σύχναζα στους κύκλους των εξτρεμιστών, επειδή είχα την αόριστη πρόθεση να οργανώσω, όπως πράγματι έγινε, μια κλεφτοσυμμορία. Και, παρ' όλο που δεν ήταν όλοι οι αναρχικοί ληστές, συναντούσε κανείς ανάμεσά τους τυχοδιώκτες κάθε είδους, μηδενιστές και, τέλος, αυτό το είδος του εχθρού της κοινωνίας που με γοήτευε».

ΕΡΝΕΣΤΟ ΣΑΜΠΑΤΟ,
Περί ηρώων και τάφων

Για κάθε μορφής εξουσία η παραμόρφωση της πραγματικότητας είναι ένα συνεχές ζητούμενο, αλλά και μία προτεραιότητα. Και μόνη η σύγχυση, η αδυναμία διάκρισης του αληθούς από το ψευδές μάς οδηγεί βήμα-βήμα στην παγίδα της κατασκευής, της όποιας κατασκευής. Η λεγόμενη παγκοσμιοποίηση, λόγου χάρη, προβάλλεται ως ένα φυσικό φαινόμενο, σαν ένας ορμητικός χείμαρρος, που τίποτα δεν μπορεί να τον σταματήσει, επομένως είναι και ανώφελο οποιοσδήποτε, έστω και να διαφωνήσει με την κατάσταση αυτή, κατά πόσο μάλλον να αντιδράσει και να εξεγερθεί.

Ο παραμορφωτικός φακός της εξουσίας έχει όμως και μια ιδιαίτερη αδυναμία στην κατασκευή ηγετών και ηρώων, τα πορτραίτα των οποίων καλούνται να προσκυνούν ευλαβικά οι κοινοί θνητοί. Μετά θάνατον, μάλιστα, η ηρωοποίηση παίρνει πραγματικά άλλες διαστάσεις. Η διαστρέβλωση ξεκινά, πρώτα απ' όλα, με την δικαίωση του νεκρού, ο οποίος ηρωοποιείται, εξαγνίζεται, και τοποθετείται στο ιερό μαυσωλείο της απόλυτης καθαρότητας, εξαγνισμένος και μεταμορφωμένος.

Η κατασκευή ηρώων επιτρέπει στην κάθε μορφής εξουσία να μετατρέπει την επιβολή σε σχέση συναίνεσης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, αφού εξασφαλίζεται εύκολα όχι μόνο η ανοχή, αλλά και ο σεβασμός στους εξουσιαστές. Ο

Ο ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ, ΤΑ ΦΕΡΕΦΩΝΑ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ Η «ΚΑΘΑΡΗ» ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ...ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ...

«Σε είδα στο ποδήλατο και ήσουν όλο τρέλα,
μα ξαφνικά κατάλαβα πως έλειπε η σέλλα»

Τα φερέφωνα κάθε καθεστώτος και δη αριστερού έχουν καθήκον να βρίσκονται σε μια συνεχή ετοιμότητα, σε μια επαγρύπνηση δίχως τέλος, να φρουρούν άοκνα τον Μεγάλο Ηγέτη, αλλά και τα επιτεύγματά του, να διακρίνουν έγκαιρα κάθε απόκλιση από την κομματική γραμμή, να καταγγέλλουν τις φράξιες και να στέλνουν σαφή μηνύματα στα «ύποπτα στοιχεία».

Το έργο αυτό δεν είναι εύκολο, αντίθετα προϋποθέτει τις ικανότητες των κατάλληλων ανθρώπων, που ξέρουν να προειδοποιούν και εν τέλει να προγράφουν. Οι «δύσκολες» στιγμές κάθε καθεστώτος είναι και εκείνες, κατά την διάρκεια των οποίων η δήθεν χαλαρότητα στην διαφορετική άποψη αποδεικνύεται όχι μόνο καλαμπουράκι, αλλά το χρήσιμο προπέτασμα καπνού για να παραμείνουν εντός κομματικής πεδιάδος οι ελάχιστοι εναπομείναντες αφελείς, αλλά και οι πλείστοι, που έθεσαν ως όρο της παραμονής τους να μπορούν να ανεμίζουν τις συνήθεις μπουρδάρες περί του δεδομένου και του αναμφισβήτητου πλουραλισμού απόψεων.

«Σκοτάδι πισσοσκόταδο, μαύρο σκοτάδι πίσσα,
σκοτάδι είσαι σκοτεινό, σκοτοσκοτεινιασμένο,
σκοτάδι κατασκότεινο, και βράδυ βραδιασμένο».

Το πρόσφατο παράδειγμα με τις δηλώσεις Τσακαλώτου στους ***Financial Times*** είναι χαρακτηριστικότατο. Τι είπε ο Τσακαλώτος; Όσοι δεν το γνωρίζουν, ήδη, μη περιμένουν δα και κάτι το τρομερό.

Ο Τσακαλώτος δήλωσε ότι «*οι αποστολές μεταμνημο-*

Τέτοια κατηγόρια το καθεστώς Τσίπρα δεν την αντέχει μωρέ αδέλφια. Ακούς εκεί να του μείνει η ρετσινιά ότι λέει παραμύθια.

Αλλά και ο έτερος σφογγοκωλάριος του Συριζα, η δημοσιογραφάρα ο Σωτήρης Καψώχας, έκανε λόγο για «δήλωση-βόμβα» η οποία μάλιστα, όπως παρατήρησε έγινε την ημέρα που, από την Αθήνα, ο πρόεδρος της Κομισιόν, Ζαν-Κλωντ Γιουνκέρ, κάνει λόγο για «καθαρή έξοδο» της Ελλάδας από τα Μνημόνια. Αν το παρατηρήσατε είναι πιο παρατηρητικός και από γεράκι. Όχι παίζουμε, κύριε Τσακαλώτο, που είπατε ότι ο πρωθυπουργός μας είναι «γάτας»...

Και τι παρατήρησε ο Καψώχας;

«Όταν ο επικεφαλής των «53» που εκφράζουν τόσες ενστάσεις για την κυβερνητική πολιτική, εμφανίζεται να διαπραγματεύεται τη γερμανική άποψη για σκληρούς όρους και προϋποθέσεις με μνημόνια τότε, λυπάμαι, κακώς κατηγορήσαμε τον κ. Στουρνάρα». Δηλαδή ο Τσακαλώτο, ο οποίος έχει και αυτή την περίεργη και ύποπτη προφορά, μάλλον για να μας μπερδεύει, σίγουρα συνεργάζεται κρυφίως και δολίως, όχι μόνο με τους Γερμανούς, αλλά και με τον Στουρνάρα. Και νόμιζε ο δόλιος ότι αυτό θα ξέφευγε από την προσοχή, (ποιανού;) του Καψώχα!

Αλλά ο Καψώχας, ανεξάντλητα παρατηρητικός, διερωτήθηκε με το ανάλογο ύφος αν ο κ. Τσακαλώτο έχει δική του, διαφορετική «γραμμή» από την κυβέρνηση, στη διαπραγμάτευση με τους δανειστές, η οποία θα «σφίξει» τη μέγγενη ακόμα περισσότερο για την Ελλάδα και εάν τελικά έχει δίκιο ο πρόεδρος της ΝΔ, Κυριάκος Μητσοτάκης, που υπογραμμίζει ότι η έξοδος από το μνημονιακό καθεστώς δεν θα είναι «καθαρή».

Έτσι είναι τα πράματα κ. Τσακαλώτο. Έχουν γνώση οι φύλακες. Και οι δεσμοφύλακες. Το καθεστώς ετοιμάζεται για τις αυγουστιάτικες εορταστικές εκδηλώσεις για την «έξοδο» και εσείς ασεβείτε. Ασουπή. Λέξη παραπάνω. Ασουπή...

Η ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΞΩΤΙΚΑ ΣΥΡΙΖΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ...

Σύμφωνα με δημοσίευμα του γερμανικού περιοδικού ***Stern***, «*Η ελάφρυνση του ελληνικού χρέους δεν κοστίζει στον Γερμανό φορολογούμενο ούτε μια δεκάρα. Πολλοί*

τουφεκισμό του. Συχνάζα στους κύκλους των εξτρεμιστών, επειδή είχα την αόριστη πρόθεση να οργανώσω, όπως πράγματι έγινε, μια κλεφτοσυμμορία. Και, παρ' όλο που δεν ήταν όλοι οι αναρχικοί ληστές, συναντούσε κανείς ανάμεσά τους τυχοδιώκτες κάθε είδους, μηδενιστές και, τέλος, αυτό το είδος του εχθρού της κοινωνίας που με γοήτευε».

ΕΡΝΕΣΤΟ ΣΑΜΠΑΤΟ,
Περί ηρώων και τάφων

Για κάθε μορφής εξουσία η παραμόρφωση της πραγματικότητας είναι ένα συνεχές ζητούμενο, αλλά και μία προτεραιότητα. Και μόνη η σύγχυση, η αδυναμία διάκρισης του αληθούς από το ψευδές μάς οδηγεί βήμα-βήμα στην παγίδα της κατασκευής, της όποιας κατασκευής. Η λεγόμενη παγκοσμιοποίηση, λόγου χάρη, προβάλλεται ως ένα φυσικό φαινόμενο, σαν ένας ορμητικός χείμαρρος, που τίποτα δεν μπορεί να τον σταματήσει, επομένως είναι και ανώφελο οποιοσδήποτε, έστω και να διαφωνήσει με την κατάσταση αυτή, κατά πόσο μάλλον να αντιδράσει και να εξεγερθεί.

Ο παραμορφωτικός φακός της εξουσίας έχει όμως και μια ιδιαίτερη αδυναμία στην κατασκευή ηγετών και ηρώων, τα πορτραίτα των οποίων καλούνται να προσκυνούν ευλαβικά οι κοινοί θνητοί. Μετά θάνατον, μάλιστα, η ηρωοποίηση παίρνει πραγματικά άλλες διαστάσεις. Η διαστρέβλωση ξεκινά, πρώτα απ' όλα, με την δικαίωση του νεκρού, ο οποίος ηρωοποιείται, εξαγνίζεται, και τοποθετείται στο ιερό μαυσωλείο της απόλυτης καθαρότητας, εξαγνισμένος και μεταμορφωμένος.

Η κατασκευή ηρώων επιτρέπει στην κάθε μορφής εξουσία να μετατρέπει την επιβολή σε σχέση συναίνεσης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, αφού εξασφαλίζεται εύκολα όχι μόνο η ανοχή, αλλά και ο σεβασμός στους εξουσιαστές. Ο «ήρωας», λοιπόν, εξυψώνεται για να συμβολίσει την απόσταση, που δεν μπορεί να διανυθεί ποτέ από τους υπόλοιπους: Απόμακρος, άτρωτος, απρόσβλητος, θεϊκός, υπερβατικός, εμπνευσμένος και σοφός.

Οι ηγέτες, όμως, που εξυψώνονται, άλλο τόσο εύκολα γκρεμίζονται από το βάθρο, όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν. Πριν από έξι χρόνια το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο (CNT), που ασκούσε την εξουσία στη Λιβύη, ανακοίνωσε την έγκριση ενός νέου νόμου, ο οποίος ποινικοποιεί την ηρωοποίηση του ανατραπέντος ηγέτη Μουάμαρ Καντάφι, των γιων του, ή του καθεστώτος του, καθώς και τη διασπορά ψευδών ειδήσεων. «Τα εγκώμια στον Μουάμαρ Καντάφι, στο καθεστώς του, τις ιδέες, ή τους γιους του, ή η προπαγάνδα υπέρ του καθεστώτος εκείνου και των μελών του, υπό οποιονδήποτε τρόπο είναι κολάσιμες με ποινή φυλάκισης», τονιζόταν στο κείμενο του νόμου, που δόθηκε στον Τύπο.

Δεν έχουμε, λοιπόν, παρά να διαλέξουμε.

ΑΠΟ ΤΟ ...ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ...

*«Σε είδα στο ποδήλατο και ήσουν όλο τρέλα,
μα ξαφνικά κατάλαβα πως έλειπε η σέλλα»*

Τα φερέφωνα κάθε καθεστώτος και δη αριστερού έχουν καθήκον να βρίσκονται σε μια συνεχή ετοιμότητα, σε μια επαγρύπνηση δίχως τέλος, να φρουρούν άοκνα τον Μεγάλο Ηγέτη, αλλά και τα επιτεύγματά του, να διακρίνουν έγκαιρα κάθε απόκλιση από την κομματική γραμμή, να καταγγέλλουν τις φράξεις και να στέλνουν σαφή μηνύματα στα «ύποπτα στοιχεία».

Το έργο αυτό δεν είναι εύκολο, αντίθετα προϋποθέτει τις ικανότητες των κατάλληλων ανθρώπων, που ξέρουν να προειδοποιούν και εν τέλει να προγράφουν. Οι «δύσκολες» στιγμές κάθε καθεστώτος είναι και εκείνες, κατά την διάρκεια των οποίων η δήθεν χαλαρότητα στην διαφορετική άποψη αποδεικνύεται όχι μόνο καλαμπουράκι, αλλά το χρήσιμο προπέτασμα καπνού για να παραμείνουν εντός κομματικής πεδιάδος οι ελάχιστοι εναπομείναντες αφελείς, αλλά και οι πλείστοι, που έθεσαν ως όρο της παραμονής τους να μπορούν να ανεμίζουν τις συνήθεις μπουρδάρες περί του δεδομένου και του αναμφισβήτητου πλουραλισμού απόψεων.

*«Σκοτάδι πισσοσκόταδο, μαύρο σκοτάδι πίσσα,
σκοτάδι είσαι σκοτεινό, σκοτοσκοτεινιασμένο,
σκοτάδι κατασκότεινο, και βράδυ βραδιασμένο».*

Το πρόσφατο παράδειγμα με τις δηλώσεις Τσακαλώτου στους ***Financial Times*** είναι χαρακτηριστικότατο. Τι είπε ο Τσακαλώτος; Όσοι δεν το γνωρίζουν, ήδη, μη περιμένουν δα και κάτι το τρομερό.

Ο Τσακαλώτος δήλωσε ότι «*οι αποστολές μεταμνημονιακής παρακολούθησης της ΕΕ θα είναι πιθανόν πιο συχνές από τις εξαμηνιαίες αξιολογήσεις που συνηθίζονται για τις χώρες που έχουν βγει από προγράμματα στήριξης. Πιθανόν να είναι τρεις ή τέσσερις επισκέψεις αντί για δύο*».

Και ενώ πρόκειται για μια δήλωση με καταφανή την πρόθεση να εμφανίσει την συνέχιση της σκληρής εποπτείας ως απλά συχνότερες επισκεψούλες των «θεσμών» στον «ασθενή», τον οποίο θα τρατάρουν και κανένα γαλακτομπούρεκο, οι δράκοι και οι δράκαινες των κρατικών δελτίων συριζαίικης προπαγάνδας άρχισαν να βρυχώνται.

«*Πιο πολύ προσεγγίζει και την άλλη πλευρά και δεν εννοώ μόνο την ΝΔ αλλά και τον Γ. Στουρνάρα και σε όλους αυτούς που επιμένουν για σκληρή εποπτεία μετά τα μνημόνια. Λίγο ακόμη και θα έλεγε και για πιστοληπτική γραμμή*», διέγνωσε ο κομματικός βραχνοκόκκορας (της ελέω «θεσμών» κομμουνιστικής κυβέρνησης) κατά κό...

...ζουμε, κύριε Τσακαλώτο, που είπατε ότι ο πρωθυπουργός μας είναι «γάτας»...

Και τι παρατήρησε ο Καψώχας;

«Όταν ο επικεφαλής των «53» που εκφράζουν τόσες ενστάσεις για την κυβερνητική πολιτική, εμφανίζεται να διαπραγματεύεται τη γερμανική άποψη για σκληρούς όρους και προϋποθέσεις με μνημόνια τότε, λυπάμαι, κακώς κατηγορήσαμε τον κ. Στουρνάρα». Δηλαδή ο Τσακαλώτο, ο οποίος έχει και αυτή την περίεργη και ύποπτη προφορά, μάλλον για να μας μπερδεύει, σίγουρα συνεργάζεται κρυφίως και δολίως, όχι μόνο με τους Γερμανούς, αλλά και με τον Στουρνάρα. Και νόμιζε ο δόλιος ότι αυτό θα ξέφευγε από την προσοχή, (ποιανού;) του Καψώχα!

Αλλά ο Καψώχας, ανεξάντλητα παρατηρητικός, διερωτήθηκε με το ανάλογο ύφος αν ο κ. Τσακαλώτο έχει δική του, διαφορετική «γραμμή» από την κυβέρνηση, στη διαπραγμάτευση με τους δανειστές, η οποία θα «σφίξει» τη μέγγενη ακόμα περισσότερο για την Ελλάδα και εάν τελικά έχει δίκιο ο πρόεδρος της ΝΔ, Κυριάκος Μητσοτάκης, που υπογραμμίζει ότι η έξοδος από το μνημονιακό καθεστώς δεν θα είναι «καθαρή».

Έτσι είναι τα πράματα κ. Τσακαλώτο. Έχουν γνώση οι φύλακες. Και οι δεσμοφύλακες. Το καθεστώς ετοιμάζεται για τις αυγουστιάτικες εορταστικές εκδηλώσεις για την «έξοδο» και εσείς ασεβείτε. Ασουπή. Λέξη παραπάνω. Ασουπή...

Η ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΞΩΤΙΚΑ ΣΥΡΙΖΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ...

Σύμφωνα με δημοσίευμα του γερμανικού περιοδικού ***Stern***, «*Η ελάφρυνση του ελληνικού χρέους δεν κοστίζει στον Γερμανό φορολογούμενο ούτε μια δεκάρα. Πολλοί δεν το καταλαβαίνουν, επειδή πιστεύουν ότι γεμίσαμε βαγόνια τρένων με ευρώ και τα στείλαμε από το Βερολίνο στην Αθήνα. Αλλά αυτό δεν είναι σωστό. Από τον γερμανικό προϋπολογισμό δεν εισέρρευσε ούτε ένα ευρώ στην Ελλάδα. Αυτό οφείλεται στο περίπλοκο σύστημα διάσωσης. Η Γερμανία βοήθησε την Αθήνα με δύο τρόπους: αρχικά, το Πιστωτικό Ίδρυμα για την Ανοικοδόμηση (Kreditanstalt fur Wiederaufbau/KfW) χορήγησε περίπου 15 δισ. ευρώ δάνειο, αργότερα η Γερμανία έδωσε σχεδόν 22 δισ. ευρώ στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας/ΕΜΣ (ESM). Επρόκειτο για εγγύηση ώστε ο ESM να πάρει δάνεια από τις παγκόσμιες αγορές και τα οποία χορήγησε στη συνέχεια στην Ελλάδα, υπό όρους φυσικά*».

Το συγκεκριμένο δημοσίευμα, επίσης, εξηγεί ότι «*με τη μείωση του χρέους, συμβαίνουν τα εξής: τα δάνεια, τα οποία αυτή τη στιγμή έχουν διάρκεια κατά μέσο όρο 32,5 χρόνια, παρατείνονται κατά μερικά χρόνια, ενώ οι*

φαινόμενο, σαν ένας ορμητικός χείμαρρος, που τίποτα δεν μπορεί να τον σταματήσει, επομένως είναι και ανώφελο οποιοσδήποτε, έστω και να διαφωνήσει με την κατάσταση αυτή, κατά πόσο μάλλον να αντιδράσει και να εξεγερθεί.

Ο παραμορφωτικός φακός της εξουσίας έχει όμως και μια ιδιαίτερη αδυναμία στην κατασκευή ηγετών και ηρώων, τα πορτραίτα των οποίων καλούνται να προσκυνούν ευλαβικά οι κοινοί θνητοί. Μετά θάνατον, μάλιστα, η ηρωοποίηση παίρνει πραγματικά άλλες διαστάσεις. Η διαστρέβλωση ξεκινά, πρώτα απ' όλα, με την δικαίωση του νεκρού, ο οποίος ηρωοποιείται, εξαγνίζεται, και τοποθετείται στο ιερό μαυσωλείο της απόλυτης καθαρότητας, εξαγνισμένος και μεταμορφωμένος.

Η κατασκευή ηρώων επιτρέπει στην κάθε μορφής εξουσία να μετατρέπει την επιβολή σε σχέση συναίνεσης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, αφού εξασφαλίζεται εύκολα όχι μόνο η ανοχή, αλλά και ο σεβασμός τους εξουσιαστές. Ο «ήρωας», λοιπόν, εξυψώνεται για να συμβολίσει την απόσταση, που δεν μπορεί να διανυθεί ποτέ από τους υπόλοιπους: Απόμακρος, άτρωτος, απρόσβλητος, θεϊκός, υπερβατικός, εμπνευσμένος και σοφός.

Οι ηγέτες, όμως, που εξυψώνονται, άλλο τόσο εύκολα γκρεμίζονται από το βάθρο, όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν. Πριν από έξι χρόνια το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο (CNT), που ασκούσε την εξουσία στη Λιβύη, ανακοίνωσε την έγκριση ενός νέου νόμου, ο οποίος ποινικοποιεί την ηρωοποίηση του ανατραπέντος ηγέτη Μουάμαρ Καντάφι, των γιων του, ή του καθεστώτος του, καθώς και τη διασπορά ψευδών ειδήσεων. «Τα εγκώμια στον Μουάμαρ Καντάφι, στο καθεστώς του, τις ιδέες, ή τους γιους του, ή η προπαγάνδα υπέρ του καθεστώτος εκείνου και των μελών του, υπό οποιονδήποτε τρόπο είναι κολάσιμες με ποινή φυλάκισης», τονιζόταν στο κείμενο του νόμου, που δόθηκε στον Τύπο.

Δεν έχουμε, λοιπόν, παρά να διαλέξουμε.

Θα περιπλανηθούμε στα εξουσιαστικά μονοπάτια της ηρωοποίησης, των «θυσιαστηρίων», ή θα διαλέξουμε τον δρόμο της α-λήθειας πολεμώντας ανυποχώρητα το ψεύδος και την κάθε είδους κατασκευή;

Όσοι έχουν υποκύψει στον πειρασμό γνωρίζουν, πάντως, ότι συνήθως δεν υπάρχει επιστροφή. Γιατί; Γιατί απλά η επιλογή συνήθως δεν είναι τυχαία.

Απλώς τα πνεύματα ήταν έτοιμα από καιρό για να «σκοντάψουν» στο «λάθος»...

Μάιος 2018

διαφορετική άποψη αποδεικνύεται όχι μόνο καλαμπουράκι, αλλά το χρήσιμο προπέτασμα καπνού για να παραμείνουν εντός κομματικής πεδιάδος οι ελάχιστοι εναπομείναντες αφελείς, αλλά και οι πλείστοι, που έθεσαν ως όρο της παραμονής τους να μπορούν να ανεμίζουν τις συνήθεις μπουρδάρες περί του δεδομένου και του αναμφισβήτητου πλουραλισμού απόψεων.

«*Σκοτάδι πισσοσκότα*δο, μαύρο σκοτάδι πίσσα,
σκοτάδι είσαι σκοτεινό, σκοτοσκοτεινιασμένο,
σκοτάδι κατασκότεινο, και βράδυ βραδιασμένο*».

Το πρόσφατο παράδειγμα με τις δηλώσεις Τσακαλώτου στους ***Financial Times*** είναι χαρακτηριστικότατο. Τι είπε ο Τσακαλώτος; Όσοι δεν το γνωρίζουν, ήδη, μη περιμένουν δα και κάτι το τρομερό.

Ο Τσακαλώτος δήλωσε ότι «*οι αποστολές μεταμνημονιακής παρακολούθησης της ΕΕ θα είναι πιθανόν πιο συχνές από τις εξαμηνιαίες αξιολογήσεις που συνηθίζονται για τις χώρες που έχουν βγει από προγράμματα στήριξης. Πιθανόν να είναι τρεις ή τέσσερις επισκέψεις αντί για δύο*».

Και ενώ πρόκειται για μια δήλωση με καταφανή την πρόθεση να εμφανίσει την συνέχιση της σκληρής εποπτείας ως απλά συχνότερες επισκεψούλες των «θεσμών» στον «ασθενή», τον οποίο θα τρατάρουν και κανένα γαλακτομπούρεκο, οι δράκοι και οι δράκαινες των κρατικών δελτίων συριζαίικης προπαγάνδας άρχισαν να βρυχώνται.

«*Πιο πολύ προσεγγίζει και την άλλη πλευρά και δεν εννοώ μόνο την ΝΔ αλλά και τον Γ. Στουρνάρα και σε όλους αυτούς που επιμένουν για σκληρή εποπτεία μετά τα μνημόνια. Λίγο ακόμη και θα έλεγε και για πιστοληπτική γραμμή*», διέγνωσε ο κομματικός βραχνοκόκκορας (της ελέω «θεσμών» κομμουνιστικής κυβέρνησης) κατά κόσμον Κ. Ακριβοπούλου.

Η συνωμοσία κατά του λαοπρόβλητου ηγέτη Τσίπρα έχει αρχίσει ήδη να αποκαλύπτεται και ο λαός πρέπει να μάθει όλη την αλήθεια: «**Ρίχνει νερό στο μύλο των άλλων που λένε "τι παραμύθια είναι αυτά για καθαρή έξοδο". Όταν βγαίνει ο υπουργός Οικονομικών, παραμονή του Eurogroup με το οποίο διαπραγματεύεται και σου λέει "ποια κυριαρχία, θα μας έρχονται δυο φορές το μήνα, ε, σαφώς είναι πολύ διακριτή η διαφοροποίησή του**».

του, διαφορετική «γραμμή» από την κυβέρνηση, στη διαπραγμάτευση με τους δανειστές, η οποία θα «σφίξει» τη μέγγενη ακόμα περισσότερο για την Ελλάδα και εάν τελικά έχει δίκιο ο πρόεδρος της ΝΔ, Κυριάκος Μητσοτάκης, που υπογραμμίζει ότι η έξοδος από το μνημονιακό καθεστώς δεν θα είναι «καθαρή».

Έτσι είναι τα πράματα κ. Τσακαλώτο. Έχουν γνώση οι φύλακες. Και οι δεσμοφύλακες. Το καθεστώς ετοιμάζεται για τις αυγουστιάτικες εορταστικές εκδηλώσεις για την «έξοδο» και εσείς ασεβείτε. Ασουπή. Λέξη παραπάνω. Ασουπή...

Η ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΞΩΤΙΚΑ ΣΥΡΙΖΑΙΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ...

Σύμφωνα με δημοσίευμα του γερμανικού περιοδικού **Stern**, «*Η ελάφρυνση του ελληνικού χρέους δεν κοστίζει στον Γερμανό φορολογούμενο ούτε μια δεκάρα. Πολλοί δεν το καταλαβαίνουν, επειδή πιστεύουν ότι γεμίσαμε βαγόνια τρένων με ευρώ και τα στείλαμε από το Βερολίνο στην Αθήνα. Αλλά αυτό δεν είναι σωστό. Από τον γερμανικό προϋπολογισμό δεν εισέρρευσε ούτε ένα ευρώ στην Ελλάδα. Αυτό οφείλεται στο περίπλοκο σύστημα διάσωσης. Η Γερμανία βοήθησε την Αθήνα με δύο τρόπους: αρχικά, το Πιστωτικό Ίδρυμα για την Ανοικοδόμηση (Kreditanstalt fur Wiederaufbau/KfW) χορήγησε περίπου 15 δισ. ευρώ δάνειο, αργότερα η Γερμανία έδωσε σχεδόν 22 δισ. ευρώ στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας/ΕΜΣ (ESM). Επρόκειτο για εγγύηση ώστε ο ESM να πάρει δάνεια από τις παγκόσμιες αγορές και τα οποία χορήγησε στη συνέχεια στην Ελλάδα, υπό όρους φυσικά*».

Το συγκεκριμένο δημοσίευμα, επίσης, εξηγεί ότι «*με τη μείωση του χρέους, συμβαίνουν τα εξής: τα δάνεια, τα οποία αυτή τη στιγμή έχουν διάρκεια κατά μέσο όρο 32,5 χρόνια, παρατείνονται κατά μερικά χρόνια, ενώ οι τόκοι καθίστανται αργότερα απαιτητοί. **Δεν διαγράφονται τα χρέη της Ελλάδος, ούτε καν μερικώς**. Αυτό σημαίνει ότι ο ESM και το KfW θα περιμένουν περισσότερο διάστημα για να πάρουν πίσω τα χρήματά τους. Αυτό είναι όλο. Ο Γερμανός φορολογούμενος δεν θα νοιώσει τίποτα [...] **Είναι μια συζήτηση για πλασματικούς αριθμούς, μια συζήτηση που εξυπηρετεί προκαταλήψεις και δημιουργεί σύγχυση στο κεφάλι***».

Προφανώς τα παραπάνω λόγια περισσεύουν για την

συνέχεια στη σελ. 4

ΓΙΑΤΙ Ο ΣΥΡΙΖΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Η «ΠΟΛΥΦΕΡΝΗ ΝΥΦΗ» ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ...

«Εδώ και καιρό ισχυρίζομαι πως ο ΣΥΡΙΖΑ έχει εισέλθει σε φάση μετασχηματισμού. Από ριζοσπαστικό κόμμα μετατρέπεται σε σοσιαλδημοκρατικό. Δηλαδή μετασχηματίζεται σε φιλοευρωπαϊκό κόμμα που ιδεολογικά και πολιτικά αποδέχεται (προς στιγμήν ανόρεχτα) τους κανόνες της φιλελεύθερης δημοκρατίας και της μεικτής οικονομίας. Η αλλαγή γίνεται «στα τυφλά», μέσω της τριβής του με τις απαιτήσεις της διακυβέρνησης, χωρίς προγενέστερη σοβαρή θεωρητική επεξεργασία, υπό την πίεση της επιθυμίας για παραμονή στην εξουσία και της διάθεσης να παίξει κεντρικό ρόλο στη συνέχεια. Η πορεία αυτή είναι χωρίς επιστροφή. Κατά τη διάρκειά της θα αναπτυχθούν εσωτερικές αντιθέσεις και θα επιχειρηθεί η νεκρανάσταση της ριζοσπαστικότητας του ΣΥΡΙΖΑ από κομμάτια του που φέρουν βαρέως τον «ιστορικό συμβιβασμό». Μακροπρόθεσμα, καμμιά από αυτές τις προσπάθειες δεν θα αποδώσει. Οι δυνάμεις του ρεαλισμού θα παραμείνουν, εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, ισχυρότερες».

Καθημερινή, 22-4-2018, Ν. Μαραντζίδης, Ο ιστορικός συμβιβασμός του Συριζα και τα ατελέσφορα μέτωπα

«Στην φιλελεύθερη δημοκρατία, που πρεσβεύει ο Ν. Μαραντζίδης, δεν επιτρέπεται να πιστεύεις ότι κάποιες αντίπαλες πολιτικές δυνάμεις πρέπει να ηττηθούν και μάλιστα στρατηγικά, δηλαδή να μην μπορούν να καθοδηγήσουν, να ελέγξουν ή να παρεμποδίσουν τις μετεκλογικές εξελίξεις; Στη φιλελεύθερη δημοκρατία που γνωρίζω εγώ, αυτή είναι μια διεθνώς συνηθισμένη και φυσιολογική στάση. Η άποψη περί σοσιαλδημοκρατικής μετεξέλιξης καταλήγει πρακτικά στο να αφήνει χωρίς πολιτικά οριοθετημένο χώρο το Κίνημα Αλλαγής. Του προσφέρει ως μόνη επιλογή αυτή της συμπληρωματικής δύναμης του Συριζα, την

πάμπολλες περιπτώσεις, ότι δεν αρκούν ακόμα και η πλέον αρνητική κατάσταση και τα μεγαλύτερα δεινά, για να κινητοποιηθούν οι άνθρωποι οι οποίοι τα υφίστανται. Δεν υποτιμούμε σε καμία περίπτωση τις ιδέες που κινητοποιούν τους ανθρώπους, εκείνους δηλαδή που αποφασίζουν ότι δεν είναι διατεθειμένοι πλέον να κάθονται με σταυρωμένα τα χέρια, όμως, η ελπίδα, αλλά και η πεποίθηση μιας εφικτής απόδρασης σίγουρα δυναμώνουν τις θελήσεις ακόμα και στις πιο δυσμενείς περιστάσεις.

Οι κοινωνικές συγκρούσεις, ειδικά, όταν χαρακτηρίζονται από την σφοδρότητα, την έκταση, αλλά και την διάρκειά τους, συντείνουν, όπως είπαμε, στην συνδιαμόρφωση μιας σημαντικής πολιτικής μεταβολής είτε το επιθυμεί το σύνολο των συμμετεχόντων σ' αυτές είτε όχι. Και ο λόγος είναι απλός. Ο ανεξέλεγκτος χαρακτήρας τους δεν είναι δεδομένος. Η σύγχρονη κοινωνία, υποστηρίζει ο αριστερός γάλλος κοινωνιολόγος ***Αλαίν Τουρέν***, *«είναι η συγκρουσιακή παραγωγή του εαυτού της»*, θεωρώντας ότι η βασική μορφή, που παίρνει αυτή η «συγκρουσιακή παραγωγή της κοινωνίας», είναι τα κοινωνικά κινήματα.

Η αριστερά, παραδοσιακά, είτε στον ευρωπαϊκό είτε στον ελλαδικό χώρο, άλλοτε συμμετείχε ενεργά και άλλοτε όχι, αλλά σε κάθε περίπτωση έσπευδε να καλύψει πολιτικά κάθε μορφής κοινωνικά κινήματα στοχεύοντας όχι μόνο στην αύξηση της πολιτικής της δύναμης, αλλά και στην ανανέωση συνολικότερα του

συντηρητικούς (και ας παριστάνουν πως δεν το έχουν καταλάβει και στα συνέδριά τους μιλούν ως «υπεύθυνοι» σοσιαλιστές) και όταν πάλι μετακινούνται αριστερά μετατρέπονται σε θλιβερούς λαϊκιστές, ενίοτε εθνικολαϊκιστές που δεν ντρέπονται να συγκυβερνούν με εκδοχές της άκρας Δεξιάς για να παραστήσουν τους αντισυστημικούς». Για αυτό και συστήνει σύνεση και υπομονή στους Βενιζέλους και στους Πρετεντέρηδες, οι οποίοι «καίγονται» για την συγκρότηση αντι-Συριζα μετώπου, ώστε να επέλθει η «στρατηγική του ήττα». Η εμπάθειά τους, όμως, λόγω και των προσωπικών διώξεων που τους επεφύλαξε το συριζαϊκο καθεστώς, προφανώς δεν τους αφήνει να

ριζοσπαστικό κόμμα μετατρέπεται σε σοσιαλδημοκρατικό. Δηλαδή μετασχηματίζεται σε φιλοευρωπαϊκό κόμμα που ιδεολογικά και πολιτικά αποδέχεται (προς στιγμήν ανόρεχτα) τους κανόνες της φιλελεύθερης δημοκρατίας και της μεικτής οικονομίας. Η αλλαγή γίνεται «στα τυφλά», μέσω της τριβής του με τις απαιτήσεις της διακυβέρνησης, χωρίς προγενέστερη σοβαρή θεωρητική επεξεργασία, υπό την πίεση της επιθυμίας για παραμονή στην εξουσία και της διάθεσης να παίξει κεντρικό ρόλο στη συνέχεια. Η πορεία αυτή είναι χωρίς επιστροφή. Κατά τη διάρκειά της θα αναπτυχθούν εσωτερικές αντιθέσεις και θα επιχειρηθεί η νεκρανάσταση της ριζοσπαστικότητας του ΣΥΡΙΖΑ από κομμάτια του που φέρουν βαρέως τον «ιστορικό συμβιβασμό». Μακροπρόθεσμα, καμμιά από αυτές τις προσπάθειες δεν θα αποδώσει. Οι δυνάμεις του ρεαλισμού θα παραμείνουν, εκτός συγκλονιστικού απρόοπτου, ισχυρότερες».

Καθημερινή, 22-4-2018, Ν. Μαραντζίδης, Ο ιστορικός συμβιβασμός του Συριζα και τα ατελέσφορα μέτωπα

«Στην φιλελεύθερη δημοκρατία, που πρεσβεύει ο Ν. Μαραντζίδης, δεν επιτρέπεται να πιστεύεις ότι κάποιες αντίπαλες πολιτικές δυνάμεις πρέπει να ηττηθούν και μάλιστα στρατηγικά, δηλαδή να μην μπορούν να καθοδηγήσουν, να ελέγξουν ή να παρεμποδίσουν τις μετεκλογικές εξελίξεις; Στη φιλελεύθερη δημοκρατία που γνωρίζω εγώ, αυτή είναι μια διεθνώς συνηθισμένη και φυσιολογική στάση. Η άποψη περί σοσιαλδημοκρατικής μετεξέλιξης καταλήγει πρακτικά στο να αφήνει χωρίς πολιτικά οριοθετημένο χώρο το Κίνημα Αλλαγής. Του προσφέρει ως μόνη επιλογή αυτή της συμπληρωματικής δύναμης του Συριζα, την οποία «εγκαθιδρύει» πανηγυρικά στον χώρο της σοσιαλδημοκρατίας και της εγχώριας Κεντροαριστεράς. Υπό την κραυγή δε «όχι αντι-Συριζα μέτωπο», θέλει να ενοχοποιήσει την συστηματική αντιπολίτευση κατά του ΣΥΡΙΖΑ, της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και συμπραττουσών δυνάμεων».

Καθημερινή, Ε. Βενιζέλος, 29-4-2018

Αρκετοί πολιτικοί και κοινωνικοί επιστήμονες, οι οποίοι εστιάζουν την έρευνά τους σε θεσμούς και σε συστήματα διακυβέρνησης, αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές συγκρούσεις ως καταστάσεις, που αποτελούν παθογένειες στην σχέση κράτους και κοινωνίας. Φυσικά

να κινητοποιηθούν οι άνθρωποι οι οποίοι τα υφίστανται. Δεν υποτιμούμε σε καμία περίπτωση τις ιδέες που κινητοποιούν τους ανθρώπους, εκείνους δηλαδή που αποφασίζουν ότι δεν είναι διατεθειμένοι πλέον να κάθονται με σταυρωμένα τα χέρια, όμως, η ελπίδα, αλλά και η πεποίθηση μιας εφικτής απόδρασης σίγουρα δυναμώνουν τις θελήσεις ακόμα και στις πιο δυσμενείς περιστάσεις.

Οι κοινωνικές συγκρούσεις, ειδικά, όταν χαρακτηρίζονται από την σφοδρότητα, την έκταση, αλλά και την διάρκειά τους, συντείνουν, όπως είπαμε, στην συνδιαμόρφωση μιας σημαντικής πολιτικής μεταβολής είτε το επιθυμεί το σύνολο των συμμετεχόντων σ' αυτές είτε όχι. Και ο λόγος είναι απλός. Ο ανεξέλεγκτος χαρακτήρας τους δεν είναι δεδομένος. Η σύγχρονη κοινωνία, υποστηρίζει ο αριστερός γάλλος κοινωνιολόγος ***Αλαίν Τουρέν,*** *«είναι η συγκρουσιακή παραγωγή του εαυτού της»*, θεωρώντας ότι η βασική μορφή, που παίρνει αυτή η «συγκρουσιακή παραγωγή της κοινωνίας», είναι τα κοινωνικά κινήματα.

Η αριστερά, παραδοσιακά, είτε στον ευρωπαϊκό είτε στον ελλαδικό χώρο, άλλοτε συμμετείχε ενεργά και άλλοτε όχι, αλλά σε κάθε περίπτωση έσπευδε να καλύψει πολιτικά κάθε μορφής κοινωνικά κινήματα στοχεύοντας όχι μόνο στην αύξηση της πολιτικής της δύναμης, αλλά και στην ανανέωση συνολικότερα του πολιτικού συστήματος. Η λεγόμενη κρίση έφερε στην επιφάνεια με τον πιο εκκωφαντικό τρόπο μια πραγματικότητα, που απλώς μέχρι τότε καλυπτόταν με επιμέλεια, είναι αλήθεια, από τους μέχρι τότε κραταιούς κομματικούς σχηματισμούς: το τέλος της λεγόμενης μεταπολίτευσης, το οποίο παρ' ότι αναγγελλόταν από καιρού εις καιρόν συνεχώς αναβαλλόταν τουλάχιστον, όσον αφορά τον μετασχηματισμό των παραδοσιακών κομμάτων.

Οι λεγόμενες μνημονιακές κυβερνήσεις αυτήν ακριβώς την σφραγίδα φέρουν από τον Μάη του 2010 μέχρι και σήμερα μηδεμιάς εξαιρουμένης. Αποτελούν, καθεμία, την συνέχεια και την συμπλήρωση της προηγουμένης με το καθεστώς Τσίπρα να διεκδικεί τίποτα περισσότερο από την σταθεροποίηση της συνολικής προσπάθειας όλων τους, εκφράζουσα όμως και την κοινωνική συγκρουσιακή

Βενιζέλους και στους Πρετεντέρηδες, οι οποίοι «καίγονται» για την συγκρότηση αντι-Συριζα μετώπου, ώστε να επέλθει η «στρατηγική του ήττα». Η εμπάθειά τους, όμως, λόγω και των προσωπικών διώξεων που τους επεφύλαξε το συριζαίικο καθεστώς, προφανώς δεν τους αφήνει να δουν καθαρά.

Ο Συριζα δουλεύει και για λογαριασμό τους. Ο Συριζα δεν είναι απλά χρήσιμος, είναι αναντικατάστατος, επειδή πρώτα απ' όλα έχει πλέον δώσει πολλάκις τα διαπιστευτήριά του, τόσο στην ευρωπαϊκή πολιτική και οικονομική ελίτ όσο και στους αμερικανούς και ισραηλινούς «φίλους». Άλλωστε, το καθεστώς Τσίπρα είναι μιας μορφής οικουμενική κυβέρνηση, αφού συμμετέχουν σ' αυτήν παλιοί σταλινικοί που σταδιοδρόμησαν στο ΚΚΕ, αριστεροί του ΚΚΕ εσ., κομμάτι της λεγόμενης σκληράς δεξιάς, καραμανλικοί και βέβαια ο κύριος κορμός αποτελείται από ένα σημαντικό τμήμα της αθάνατης πασοκαρίας, με δεσμούς και παντοτινές άκρες στα συνδικάτα και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Ποιος λείπει; Μα ορισμένες τάσεις του πολιτικού συ-

νιστικού απρόοπτου, ισχυρότερες».

Καθημερινή, 22-4-2018, Ν. Μαραντζίδης, Ο ιστορικός συμβιβασμός του Συριζα και τα ατελέσφορα μέτωπα

«Στην φιλελεύθερη δημοκρατία, που πρεσβεύει ο Ν. Μαραντζίδης, δεν επιτρέπεται να πιστεύεις ότι κάποιες αντίπαλες πολιτικές δυνάμεις πρέπει να ηττηθούν και μάλιστα στρατηγικά, δηλαδή να μην μπορούν να καθοδηγήσουν, να ελέγξουν ή να παρεμποδίσουν τις μετεκλογικές εξελίξεις; Στη φιλελεύθερη δημοκρατία που γνωρίζω εγώ, αυτή είναι μια διεθνώς συνηθισμένη και φυσιολογική στάση. Η άποψη περί σοσιαλδημοκρατικής μετεξέλιξης καταλήγει πρακτικά στο να αφήνει χωρίς πολιτικά οριοθετημένο χώρο το Κίνημα Αλλαγής. Του προσφέρει ως μόνη επιλογή αυτή της συμπληρωματικής δύναμης του Συριζα, την οποία «εγκαθιδρύει» πανηγυρικά στον χώρο της σοσιαλδημοκρατίας και της εγχώριας Κεντροαριστεράς. Υπό την κραυγή δε «όχι αντι-Συριζα μέτωπο», θέλει να ενοχοποιήσει την συστηματική αντιπολίτευση κατά του ΣΥΡΙΖΑ, της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και συμπραττουσών δυνάμεων».

Καθημερινή, Ε. Βενιζέλος, 29-4-2018

Αρκετοί πολιτικοί και κοινωνικοί επιστήμονες, οι οποίοι εστιάζουν την έρευνά τους σε θεσμούς και σε συστήματα διακυβέρνησης, αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές συγκρούσεις ως καταστάσεις, που αποτελούν παθογένειες στην σχέση κράτους και κοινωνίας. Φυσικά δεν είναι λίγοι και εκείνοι, οι οποίοι αντίθετα τις θεωρούν εγγενή συνιστώσα του πολιτικού φαινομένου, αλλά και τη βασική διαδικασία μέσω της οποίας ανακύπτουν και μετεξελίσσονται πολιτικοί και κοινωνικοί θεσμοί. Στην δεύτερη περίπτωση εκείνο που ενδιαφέρει περισσότερο δεν είναι τόσο το γιατί, όσο οι μηχανισμοί των συγκρούσεων, τα πρόσωπα, οι τρόποι και τελικά η έκταση της πολιτικής μεταβολής την οποία επηρεάζουν βαθιά.

Ο ***Alexis de Tocqueville*** πίστευε ότι «***τα δεινά που οι άνθρωποι υφίστανται υπομονετικά, όταν τους φαίνονται αναπόφευκτα, γίνονται ανυπόφορα, μόλις η ιδέα της απόδρασης από αυτά φανεί υλοποιήσιμη***». Και δεν είχε άδικο, αφού είναι φανερό, όπως έχει αποδειχθεί σε πά-

νολο των συμμετεχόντων σ' αυτές είτε όχι. Και ο λόγος είναι απλός. Ο ανεξέλεγκτος χαρακτήρας τους δεν είναι δεδομένος. Η σύγχρονη κοινωνία, υποστηρίζει ο αριστερός γάλλος κοινωνιολόγος ***Αλαίν Τουρέν***, «*είναι η συγκρουσιακή παραγωγή του εαυτού της*», θεωρώντας ότι η βασική μορφή, που παίρνει αυτή η «συγκρουσιακή παραγωγή της κοινωνίας», είναι τα κοινωνικά κινήματα.

Η αριστερά, παραδοσιακά, είτε στον ευρωπαϊκό είτε στον ελλαδικό χώρο, άλλοτε συμμετείχε ενεργά και άλλοτε όχι, αλλά σε κάθε περίπτωση έσπευδε να καλύψει πολιτικά κάθε μορφής κοινωνικά κινήματα στοχεύοντας όχι μόνο στην αύξηση της πολιτικής της δύναμης, αλλά και στην ανανέωση συνολικότερα του πολιτικού συστήματος. Η λεγόμενη κρίση έφερε στην επιφάνεια με τον πιο εκκωφαντικό τρόπο μια πραγματικότητα, που απλώς μέχρι τότε καλυπτόταν με επιμέλεια, είναι αλήθεια, από τους μέχρι τότε κραταιούς κομματικούς σχηματισμούς: το τέλος της λεγόμενης μεταπολίτευσης, το οποίο παρ' ότι αναγγελλόταν από καιρού εις καιρόν συνεχώς αναβαλλόταν τουλάχιστον, όσον αφορά τον μετασχηματισμό των παραδοσιακών κομμάτων.

Οι λεγόμενες μνημονιακές κυβερνήσεις αυτήν ακριβώς την σφραγίδα φέρουν από τον Μάη του 2010 μέχρι και σήμερα μηδεμιάς εξαιρουμένης. Αποτελούν, καθεμία, την συνέχεια και την συμπλήρωση της προηγούμενης με το καθεστώς Τσίπρα να διεκδικεί τίποτα περισσότερο από την σταθεροποίηση της συνολικής προσπάθειας όλων τους, εκφράζουσα όμως και την κοινωνική συγκρουσιακή διαδικασία, όπως αυτή εξελίχθηκε από τον Μάη του 2010 έως και τον Φλεβάρη του 2012.

Η επαναφορά, λοιπόν, στην προτεραία κατάσταση δεν είναι απλά δύσκολη, αλλά αδύνατη.

Ο καθηγητής Μαραντζίδης το γνωρίζει καλά, θυμίζων ότι «*Η κρίση αποκάλυψε, λοιπόν, την χαλασμένη πυξίδα της ευρωπαϊκής σοσιαλιστικής Αριστεράς, που άλλοτε στρίβει δεξιά αποδεχόμενη γκρινιάρικα και απρόθυμα τις νεοσυντηρητικές και νεοφιλελεύθερες πολιτικές και άλλοτε ακολουθεί παραζαλισμένη τον λαϊκισμό κομμάτων τύπου Ποδέμος, Πέντε Αστέρων ή Μελανσόν. Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη, όταν οι σοσιαλδημοκράτες στρίβουν δεξιά μοιάζουν σαν δύο σταγόνες νερό με τους*

νται» για την συγκρότηση αντι-Συριζα μετώπου, ώστε να επέλθει η «στρατηγική του ήττα». Η εμπάθειά τους, όμως, λόγω και των προσωπικών διώξεων που τους επεφύλαξε το συριζαίικο καθεστώς, προφανώς δεν τους αφήνει να δουν καθαρά.

Ο Συριζα δουλεύει και για λογαριασμό τους. Ο Συριζα δεν είναι απλά χρήσιμος, είναι αναντικατάστατος, επειδή πρώτα απ' όλα έχει πλέον δώσει πολλάκις τα διαπιστευτήριά του, τόσο στην ευρωπαϊκή πολιτική και οικονομική ελίτ όσο και στους αμερικανούς και ισραηλινούς «φίλους». Άλλωστε, το καθεστώς Τσίπρα είναι μιας μορφής οικουμενική κυβέρνηση, αφού συμμετέχουν σ' αυτήν παλιοί σταλινικοί που σταδιοδρόμησαν στο ΚΚΕ, αριστεροί του ΚΚΕ εσ., κομμάτι της λεγόμενης σκληράς δεξιάς, καραμανλικοί και βέβαια ο κύριος κορμός αποτελείται από ένα σημαντικό τμήμα της αθάνατης πασοκαρίας, με δεσμούς και παντοτινές άκρες στα συνδικάτα και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Ποιος λείπει; Μα ορισμένες τάσεις του πολιτικού συστήματος και τίποτα περισσότερο. Ο Συριζα ακόμη και να θέλει να γυρίσει στην προηγούμενη κατάσταση δεν θα τον άφηναν. Τόσο απαραίτητος είναι. Γιατί όχι μόνο εγγυάται τις σχεδόν μηδενικές κοινωνικές αντιδράσεις, ό,τι και να περάσει στην κοινωνία, αλλά είναι ικανός να ικανοποιήσει κάποτε ακόμα και τις μεγαλύτερες προσδοκίες: Την συγκρότηση του Μεγάλου Συνασπισμού Εξουσίας αλά ελληνικά.

Το Κίνημα έχει χρέος, λοιπόν, να τον στηρίξει προεκλογικά, όπως ήδη έχει κάνει, αλλά και μετεκλογικά αφού ο «κακός» Κυριάκος θα είναι μάλλον μονότονος και ...ανίκανος να προσφέρει τόσο πολλά στο πολιτικό σύστημα...

Συσπείρωση Αναρχικών

συνέχεια από τη σελ. 2

περιβόητη «ελάφρυνση του χρέους». «Πλεονάσματα», «πλασματικοί αριθμοί» και «σύγχυση στο κεφάλι». Το αριστερό καθεστώς γνωρίζει καλά την συνταγή. Και προχωρά ακάθεκτο. Η αντιστροφή της πραγματικότητας δεν αποτελεί εξαίρεση, είναι βασική προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση και μόνιμη εγκατάσταση των καθεστώτων «έκτακτης ανάγκης».

Ο γάλλος υπουργός Οικονομικών, Μπρουνό Λεμέρ, σε συνέντευξη του στην γαλλική εφημερίδα Le Figaro (28-4-2018), δήλωσε μεταξύ άλλων ότι στο πλαίσιο του Eurogroup, που θα λάβει χώρα στη Σόφια, αναμένεται να συζητηθεί η περίοδος μετά τη λήξη του προγράμματος, καθώς επίσης και το ελληνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, ενώ επισημαίνει ότι το ζήτημα της ελάφρυνσης του χρέους είναι αυτό που απασχολεί τους εταίρους και τεχνικές λύσεις, όπως η σύνδεση της αποπληρωμής με το ρυθμό ανάπτυξης, κάτι που αποκαλείται «γαλλικός μηχανισμός», βρίσκονται για πρώτη φορά στο τραπέζι.

Ο γάλλος υπουργός πρόσθεσε ακόμη ότι «***έχουμε αρχίσει να συζητάμε το "πλαίσιο" εποπτείας μετά το ελληνικό πρόγραμμα, σε συνδυασμό με το ζήτημα του χρέους, πιστεύουμε ότι αυτό το πλαίσιο πρέπει να είναι σαφές, συνολικό και αξιόπιστο για τις αγορές. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε πάνω σε αυτό τις επόμενες εβδομάδες***».

Κατά τα άλλα, οι ιθαγενείς πρέπει να ακούν τις σωστές λέξεις δηλαδή «επίσκεψη» και όχι «σκληρή εποπτεία» και «αξιολόγηση», «ελάφρυνση του χρέους» και όχι «τη διαγραφή του ούτε καν μερικώς», «θεσμοί» και όχι «τρόικα»...

Είναι οι ίδιοι αριστεροί, που κάποτε διαγκωνίζονταν στην καταγγελία της λογοκρισίας του χουντικού καθεστώτος.

Και που 'σαι ακόμα... Έρχονται και εκλοκού φίλου από τις σχολικές καταλήψεις της Καισαριανής, του κυρίου Παππά. ΕΛ.Δ.Ο. σε απλά ελληνικά, σημαίνει ακόμα μια ΔΕΚΟ, όχι όμως για τα γήινα, αλλά για τα ουράνια ζητήματα.

Ήταν εθνική ανάγκη –δεν το συζητάμε– η χρεοκοπημένη Ελλάδα που υπάρχει χάρη «στην καλωσύνη των ξένων» να αποκτήσει Διαστημικό Οργανισμό, διαστημόπλοια, κοσμοναύτες και να γίνει ο Τσίπρας ο άνθρωπος που άλλαξε, όχι απλώς την Ευρώπη, αλλά το ηλιακό σύστημα. Είναι, όμως, να κυλιόμαστε από τα γέλια με τον σκυλοκαυγά, που ξέσπασε με την παραίτηση του διάσημου επιστήμονα και ακαδημαϊκού Σταμάτη Κριμιζή, επίτιμου Διευθυντή Διαστημικών Προγραμμάτων της ΝΑΣΑ, από την προεδρία του ΕΛ.Δ.Ο.

Από τα όσα καταγγέλλει ο Κριμιζής, το πιο νόστιμο είναι η επιμονή του Παππά να έχει στεγάσει τον ΕΛ.Δ.Ο. σε ένα ...διάδρομο απέναντι από το γραφείο του με την ίδια σπουδή, που θα τοποθετούσε και ένα εντυπωσιακό γιγάντιο ενυδρείο με τροπικά ψάρια, για να μένουν οι επισκέπτες του υπουργού με ανοιχτό το στόμα.

Η Νέα Δημοκρατία βρήκε την ευκαιρία και κατηγόρησε την σοβιετική μνημονιακή κυβέρνηση ότι θέλει να εκτοξεύσει στο διάστημα έναν κοινό «κόπρο», το παιδί του μπαχαλόσκυλου Λουκάνικου κλείνοντας έτσι το μάτι στο αντιμνημονιακό παρελθόν της.

Το ΚΙΝ.ΑΛ, δηλαδή το reunion του ΠΑΣΟΚ, κατήγγειλε ότι σε θέσεις αστροναυτών διορίζονται αποτυχόντες βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και μέλη της συνιστώσας «Ρόζας», ενώ ο Βασίλης Λεβέντης, που προσεχώς θα χάσει και τον τελευταίο του βουλευτή, ζήτησε Οικουμενική κυβέρνηση για δείξουμε καλή εικόνα στους εξωγήινους και να μας χορηγήσουν αναπτυξιακά δάνεια.

Η κυβέρνηση υπεραμύνθηκε των επιλογών της υπογραμμίζοντας ότι το μήνυμα της Αριστεράς θα φτάσει σε όλο τον Γαλαξία. ...πουλου, η οποία θεώρησε ότι την σατίρισε λόγω κόμπλεξ απέναντί της.

«*Προφανώς δεν με ήξερε και πριν. Δεν με ήξερε ούτε ποια είμαι, ούτε πώς ντύνομαι, ούτε τι κάνω στη ζωή μου. Ας ήταν ικανοί να κάνουν το δικό μου διδακτορικό (το οποίο είναι άριστο και είναι στη βιβλιοθήκη του Washington DC και κομμάτι του οποίου έχει χρησιμοποιηθεί και στη NASA) και μετά ας λένε ό,τι θέλουν. Έχουν δυσκολία να δεχτούν μια ωραία γυναίκα, η οποία είναι και πολύ μορφωμένη και έχει και πολιτικό λόγο. Τι άλλο να σας πω; Αυτός ο συνδυασμός «σκοτώνει» για μερικούς κομπλεξικούς. Μας περισσεύουν οι κομπλεξικοί στην Ελλάδα*».

Τώρα γιατί έχουμε αυτή την διάθεση να ρίξουμε το επίπεδο δεν μπορούμε να το καταλάβουμε ούτε εμείς. Αλλά αυτή η διάθεση είναι ακατανίκητη, οπότε επειδή είναι αδύνατο, όπως συνήθως να αυτοσυγκρατηθούμε, προτείνουμε πρώτα απ' όλα προτού στοχασθούμε βαθέως για την περίπτωση της Αυλωνίτου να σιγοτραγουδήσουμε όλοι μαζί τα στιχάκια από ένα μεγάλο άσμα:

«Είσαι της ζωής μου Γούρι,
μεσ' στον καύσωνα, παγούρι,
Κάθε βράδυ κόβω φλέβες,
ξενυχτάω με φραπέδες
και ξηλώνω καναπέδες».

Σκυλάδικο ξεσκυλάδικο, μετά από τόσα διδακτορικά στην καπιταλιστική Αμερική, τόση πολύ μόρφωση και τέτοιο πολιτικό λόγο είπαμε να ξεδώσουμε λίγο.

Έτσι το λοιπόν, σου λέει η μαντάμ Αυλωνίτου, (αριστερή μην ξεχνιόμαστε) με ξέρατε και από τα πριν; Δεν με ξέρατε, ούτε τί καπνό φουμάρω ούτε τί ρουχαλάκια φορώ, ούτε τί κούκλα και τσαχπίνα είμαι, πόσο περπατημένη είμαι και πόσο γυναικάρα. ***«Μια νταλίκα μου κορνάρει, μα η καρδιά μου δεν φρενάρει»***. Και γιατί να φρενάρει επειδή υπάρχουν οι κομπλεξάρες, που δεν θέλουν

και μάλιστα εκπροσωπώντας όλους (;). Διαδηλωτής είναι; Ας το έλεγε τουλάχιστον ανοιχτά, «προσευχόμαστε να τους λυπηθεί ο Ερντογάν». Βεβαία, όπως ήδη ακούγεται ανοιχτά, οι δύο βαθμοφόροι πήραν «άνωθεν» εντολή να παραδοθούν στην τουρκικό περίπολο μαζί με τον οπλισμό τους (οποία ταπείνωση...) δήθεν για να μην προκληθεί «συνοριακό επεισόδιο»...

Φυσικά ο Τσίπρας δεν απαιτεί τίποτε, επειδή ούτε σε θέση είναι να απαιτεί ούτε έχει τις ικανότητες να βρεθεί σ' αυτήν την θέση. Η απελευθέρωση των δύο στρατιωτικών θα πραγματοποιηθεί όταν το τουρκικό κράτος το αποφασίσει δηλαδή όταν τα όποια ανταλλάγματα, που θα του δοθούν, θα το ικανοποιούν. Όσο για την πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση, η «ανταλλαγή» δεν είναι μόνο δεδομένη αλλά και επιθυμητή. Για έναν απλό λόγο. Όταν έρθει η στιγμή αυτή τα πολιτικά οφέλη θα είναι σημαντικά. Επομένως καμμία βιασύνη δεν είναι πολιτικά ωφέλιμη.

Και ο νοών νοείτω.

Τα γηρατειά του αγώνα...

Το αλιεύσαμε στο διαδίκτυο, συγκινηθήκαμε και θεωρήσαμε χρέος μας να το μεταφέρουμε επί λέξει για να συγκινηθείτε και εσείς με λίγο παλιό καλό «αμφιθέατρο» και αγνή γραφικότητα από άλλες εποχές.

Τί παράξενο, όμως, δεν φωνάζουν τα οργισμένα νιάτα.

Ο Σύλλογος Συνταξιούχων ΙΚΑ Πάτρας, καταδικάζει την επίθεση στη Συρία από ΗΠΑ, Μ. Βρετανία και Γαλλία που με τη στήριξη και άλλων κρατών του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. ματώνουν για άλλη μια φορά τους λαούς της περιοχής μας. [...] Ποιοι αλήθεια μιλάνε για εγκλήματα πολέμου; Αυτοί που διέλυσαν τη Γιουγκοσλαβία, ισοπέδωσαν το Ιράκ για λόγους, που ποτέ δεν αποδείχθηκαν.

[...] Καλούμε τους Συνταξιούχους σε ξεση-

«έκτακτης ανάγκης».

Ο γάλλος υπουργός Οικονομικών, Μπρουνό Λεμέρ, σε συνέντευξη του στην γαλλική εφημερίδα Le Figaro (28-4-2018), δήλωσε μεταξύ άλλων ότι στο πλαίσιο του Eurogroup, που θα λάβει χώρα στη Σόφια, αναμένεται να συζητηθεί η περίοδος μετά τη λήξη του προγράμματος, καθώς επίσης και το ελληνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, ενώ επισημαίνει ότι το ζήτημα της ελάφρυνσης του χρέους είναι αυτό που απασχολεί τους εταίρους και τεχνικές λύσεις, όπως η σύνδεση της αποπληρωμής με το ρυθμό ανάπτυξης, κάτι που αποκαλείται «γαλλικός μηχανισμός», βρίσκονται για πρώτη φορά στο τραπέζι.

Ο γάλλος υπουργός πρόσθεσε ακόμη ότι ***«έχουμε αρχίσει να συζητάμε το "πλαίσιο" εποπτείας μετά το ελληνικό πρόγραμμα, σε συνδυασμό με το ζήτημα του χρέους, πιστεύουμε ότι αυτό το πλαίσιο πρέπει να είναι σαφές, συνολικό και αξιόπιστο για τις αγορές. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε πάνω σε αυτό τις επόμενες εβδομάδες»***.

Κατά τα άλλα, οι ιθαγενείς πρέπει να ακούν τις σωστές λέξεις δηλαδή «επίσκεψη» και όχι «σκληρή εποπτεία» και «αξιολόγηση», «ελάφρυνση του χρέους» και όχι «τη διαγραφή του ούτε καν μερικώς», «θεσμοί» και όχι «τρόικα»...

Είναι οι ίδιοι αριστεροί, που κάποτε διαγκωνίζονταν στην καταγγελία της λογοκρισίας του χουντικού καθεστώτος.

Και που 'σαι ακόμα... Έρχονται και εκλογές...

Η διαστημική κυβέρνηση Τσίπρα και η κατάκτηση του γαλαξία...

Για τα αλλού — μη ελπίζεις—
δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό.
Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ
στην κώχη τούτη την μικρή,
σ' όλην την γη την χάλασες.

Κ.Π. Καβάφης, η Πόλις (1894)

ΕΛ.Δ.Ο. Δεν σας φαίνεται πολύ οικείο αυτό το λιπαρό αρκτικόλεξο;

Κάτι σαν τα πρώην ΕΛ.Δ.Α, τα πάλαι ποτέ κρατικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου ή κάποια ξεχασμένη ΔΕΚΟ, που υπάρχει μόνο

θρωπος που άλλαξε, όχι απλώς την Ευρώπη, αλλά το ηλιακό σύστημα. Είναι, όμως, να κυλιόμαστε από τα γέλια με τον σκυλοκαυγά, που ξέσπασε με την παραίτηση του διάσημου επιστήμονα και ακαδημαϊκού Σταμάτη Κριμιζή, επίτιμου Διευθυντή Διαστημικών Προγραμμάτων της ΝΑΣΑ, από την προεδρία του ΕΛ.Δ.Ο.

Από τα όσα καταγγέλλει ο Κριμιζής, το πιο νόστιμο είναι η επιμονή του Παππά να έχει στεγάσει τον ΕΛ.Δ.Ο. σε ένα ...διάδρομο απέναντι από το γραφείο του με την ίδια σπουδή, που θα τοποθετούσε και ένα εντυπωσιακό γιγάντιο ενυδρείο με τροπικά ψάρια, για να μένουν οι επισκέπτες του υπουργού με ανοιχτό το στόμα.

Η Νέα Δημοκρατία βρήκε την ευκαιρία και κατηγόρησε την σοβιετική μνημονιακή κυβέρνηση ότι θέλει να εκτοξεύσει στο διάστημα έναν κοινό «κόπρο», το παιδί του μπαχαλόσκυλου Λουκάνικου κλείνοντας έτσι το μάτι στο αντιμνημονιακό παρελθόν της.

Το ΚΙΝ.ΑΛ, δηλαδή το reunion του ΠΑΣΟΚ, κατήγγειλε ότι σε θέσεις αστροναυτών διορίζονται αποτυχόντες βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και μέλη της συνιστώσας «Ρόζας», ενώ ο Βασίλης Λεβέντης, που προσεχώς θα χάσει και τον τελευταίο του βουλευτή, ζήτησε Οικουμενική κυβέρνηση για δείξουμε καλή εικόνα στους εξωγήινους και να μας χορηγήσουν αναπτυξιακά δάνεια.

Η κυβέρνηση υπεραμύνθηκε των επιλογών της υπογραμμίζοντας ότι το μήνυμα της Αριστεράς θα φτάσει σε όλο τον Γαλαξία.

Η ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ, Ο ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ, ΚΑΙ Η «ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ» στην ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ...

«Θα φέρω τη βενζίνη
κι αναλαμβάνω την ευθύνη
[...] την είχα άχτι, την είχα άχτι,
τώρα την έχω μόνο σε στάχτη,
μέσα στο τσίγκινο κουτί,
που φύλαγε τα μπικουτί...»

(Στίχοι από σκυλάδικο και ουχί από προκήρυξη επαναστατικής οργάνωσης)

– Κάτσε δω, να κλείσω κάμαρη και περίμενε,
– Και θα μείνω εδώ, μόνη μου με το σωφέρ;
– Δε φοβάται. Σε συνήθισε!

Η Ωραία των Αθηνών

χτούν μια ωραία γυναίκα, η οποία είναι και πολύ μορφωμένη και έχει και πολιτικό λόγο. Τι άλλο να σας πω; Αυτός ο συνδυασμός «σκοτώνει» για μερικούς κομπλεξικούς. Μας περισσεύουν οι κομπλεξικοί στην Ελλάδα».

Τώρα γιατί έχουμε αυτή την διάθεση να ρίξουμε το επίπεδο δεν μπορούμε να το καταλάβουμε ούτε εμείς. Αλλά αυτή η διάθεση είναι ακατανίκητη, οπότε επειδή είναι αδύνατο, όπως συνήθως να αυτοσυγκρατηθούμε, προτείνουμε πρώτα απ' όλα προτού στοχασθούμε βαθέως για την περίπτωση της Αυλωνίτου να σιγοτραγουδήσουμε όλοι μαζί τα στιχάκια από ένα μεγάλο άσμα:

«Είσαι της ζωής μου Γούρι,
μεσ' στον καύσωνα, παγούρι,
Κάθε βράδυ κόβω φλέβες,
ξενυχτάω με φραπέδες
και ξηλώνω καναπέδες».

Σκυλάδικο ξεσκυλάδικο, μετά από τόσα διδακτορικά στην καπιταλιστική Αμερική, τόση πολύ μόρφωση και τέτοιο πολιτικό λόγο είπαμε να ξεδώσουμε λίγο.

Έτσι το λοιπόν, σου λέει η μαντάμ Αυλωνίτου, (αριστερή μην ξεχνιόμαστε) με ξέρατε και από τα πριν; Δεν με ξέρατε, ούτε τί καπνό φουμάρω ούτε τί ρουχαλάκια φορώ, ούτε τί κούκλα και τσαχπίνα είμαι, πόσο περπατημένη είμαι και πόσο γυναικάρα. ***«Μια νταλίκα μου κορνάρει, μα η καρδιά μου δεν φρενάρει»***. Και γιατί να φρενάρει επειδή υπάρχουν οι κομπλεξάρες, που δεν θέλουν να χωνέψουν ότι η αριστερά, η εξουσία και γυναικεία χειραφέτηση πάνε πακέτο.

Η Αυλωνίτου μ' αυτά και μ' αυτά γίνεται σύμβολο, σουφραζέτα, ηρωίδα κατά της πατριαρχικής κοινωνίας και πόσα ακόμα. Και όσο για τους κακεντρεχείς που την κοροϊδεύουν, ένα έχουμε να πούμε: «Η καρδιά τους είναι άδεια σαν την μπαταρία που έμεινε από λάδια»...

Ο ΤΣΙΠΡΑΣ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ...

«Άγγελε και Δημήτρη, απαιτούμε όλοι το τέλος του Γολγοθά σας»

Μαντέψτε τίνος ήταν αυτό το μήνυμα.

Της Άντζελας Δημητρίου ή του παρουσιαστή του Survivor;

δή ούτε σε θέση είναι να απαιτεί ούτε έχει τις ικανότητες να βρεθεί σ' αυτήν την θέση. Η απελευθέρωση των δύο στρατιωτικών θα πραγματοποιηθεί όταν το τουρκικό κράτος το αποφασίσει δηλαδή όταν τα όποια ανταλλάγματα, που θα του δοθούν, θα το ικανοποιούν. Όσο για την πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση, η «ανταλλαγή» δεν είναι μόνο δεδομένη αλλά και επιθυμητή. Για έναν απλό λόγο. Όταν έρθει η στιγμή αυτή τα πολιτικά οφέλη θα είναι σημαντικά. Επομένως καμμία βιασύνη δεν είναι πολιτικά ωφέλιμη.

Και ο νοών νοείτο.

Τα γηρατειά του αγώνα...

Το αλιεύσαμε στο διαδίκτυο, συγκινηθήκαμε και θεωρήσαμε χρέος μας να το μεταφέρουμε επί λέξει για να συγκινηθείτε και εσείς με λίγο παλιό καλό «αμφιθέατρο» και αγνή γραφικότητα από άλλες εποχές.

Τί παράξενο, όμως, δεν φωνάζουν τα οργισμένα νιάτα.

Ο Σύλλογος Συνταξιούχων ΙΚΑ Πάτρας, καταδικάζει την επίθεση στη Συρία από ΗΠΑ, Μ. Βρετανία και Γαλλία που με τη στήριξη και άλλων κρατών του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. ματώνουν για άλλη μια φορά τους λαούς της περιοχής μας. [...] *Ποιοι αλήθεια μιλάνε για εγκλήματα πολέμου; Αυτοί που διέλυσαν τη Γιουγκοσλαβία, ισοπέδωσαν το Ιράκ για λόγους, που ποτέ δεν αποδείχθηκαν.*

[...] *Καλούμε τους Συνταξιούχους σε ξεσηκωμό κ.λπ., κ.λπ.*

Γελάτε με τους ηρωικούς συνταξιούχους της Πάτρας, αλλά από όσο πληροφορούμαστε, ούτε καν τα ΕΑΑΚ δεν έβγαλαν ανακοίνωση καταδίκης της πυραυλικής επίθεσης.

Sic transit gloria mundi...1

Φέισμπουκ, προσωπικά δεδομένα και ο εφιάλτης του μέλλοντος, που βρίσκεται ήδη εδώ...

Στις 12 Απριλίου 2018 ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του Facebook Μαρκ Ζούκερμπεργκ ζήτησε προσωπικά και επίσημα συγγνώμη, στην κατάθεσή του, στο Κογκρέσσο, για τα λάθη στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και για την πολιτική χειραγώγηση. «Είναι προφανές σήμερα ότι

Ο γάλλος υπουργός πρόσθεσε ακόμη ότι ***«έχουμε αρχίσει να συζητάμε το "πλαίσιο" εποπτείας μετά το ελληνικό πρόγραμμα, σε συνδυασμό με το ζήτημα του χρέους, πιστεύουμε ότι αυτό το πλαίσιο πρέπει να είναι σαφές, συνολικό και αξιόπιστο για τις αγορές. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε πάνω σε αυτό τις επόμενες εβδομάδες».***

Κατά τα άλλα, οι ιθαγενείς πρέπει να ακούν τις σωστές λέξεις δηλαδή «επίσκεψη» και όχι «σκληρή εποπτεία» και «αξιολόγηση», «ελάφρυνση του χρέους» και όχι «τη διαγραφή του ούτε καν μερικώς», «θεσμοί» και όχι «τρόικα»...

Είναι οι ίδιοι αριστεροί, που κάποτε διαγκωνίζονταν στην καταγγελία της λογοκρισίας του χουντικού καθεστώτος.

Και που 'σαι ακόμα... Έρχονται και εκλογές...

Η διαστημική κυβέρνηση Τσίπρα και η κατάκτηση του γαλαξία...

Για τα αλλού — μη ελπίζεις—
δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό.
Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ
στην κώχη τούτη την μικρή,
σ' όλην την γη την χάλασες.

Κ.Π. Καβάφης, η Πόλις (1894)

ΕΛ.Δ.Ο. Δεν σας φαίνεται πολύ οικείο αυτό το λιπαρό αρκτικόλεξο;

Κάτι σαν τα πρώην ΕΛ.Δ.Α, τα πάλαι ποτέ κρατικά Διυλιστήρια Ασπροπύργου ή κάποια ξεχασμένη ΔΕΚΟ, που υπάρχει μόνο για να καταβάλλει μισθούς στους –κατά κανόνα– αργόσχολους υπαλλήλους της ως τη συνταξιοδότηση; Μ' άλλα λόγια τα «ρετιρέ» για όσους θυμούνται την ελληνική «μπελ επόκ».

Και όμως πρόκειται για κάτι εντελώς νέο: είναι ο νεοσύστατος Ελληνικός Διαστημικός Οργανισμός (ουάου!), μια επινόηση του σημερινού καθεστώτος, που υπάγεται –άγνωστο γιατί– στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, δηλαδή το τσιφλίκι του πρωθυπουργι-

Η Νέα Δημοκρατία βρήκε την ευκαιρία και κατηγόρησε την σοβιετική μνημονιακή κυβέρνηση ότι θέλει να εκτοξεύσει στο διάστημα έναν κοινό «κόπρο», το παιδί του μπαχαλόσκυλου Λουκάνικου κλείνοντας έτσι το μάτι στο αντιμνημονιακό παρελθόν της.

Το ΚΙΝ.ΑΛ, δηλαδή το reunion του ΠΑΣΟΚ, κατήγγειλε ότι σε θέσεις αστροναυτών διορίζονται αποτυχόντες βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και μέλη της συνιστώσας «Ρόζας», ενώ ο Βασίλης Λεβέντης, που προσεχώς θα χάσει και τον τελευταίο του βουλευτή, ζήτησε Οικουμενική κυβέρνηση για δείξουμε καλή εικόνα στους εξωγήινους και να μας χορηγήσουν αναπτυξιακά δάνεια.

Η κυβέρνηση υπεραμύνθηκε των επιλογών της υπογραμμίζοντας ότι το μήνυμα της Αριστεράς θα φτάσει σε όλο τον Γαλαξία.

Η ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ, Ο ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ, ΚΑΙ Η «ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ» στην ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ...

«Θα φέρω τη βενζίνη
κι αναλαμβάνω την ευθύνη
[...] την είχα άχτι, την είχα άχτι,
τώρα την έχω μόνο σε στάχτη,
μέσα στο τσίγκινο κουτί,
που φύλαγε τα μπικουτί...»

(Στίχοι από σκυλάδικο και ουχί από προκήρυξη επαναστατικής οργάνωσης)

– Κάτσε δω, να κλείσω κάμαρη και περίμενε,
– Και θα μείνω εδώ, μόνη μου με το σωφέρ;
– Δε φοβάται. Σε συνήθισε!

Η Ωραία των Αθηνών

«***Πνεύμα και ηθική***», «***πνεύμα και ηθική***» έλεγε ο τρομερός και φοβερός Βασίλης Αυλωνίτης στην κινηματογραφική ταινία η «***Ωραία των Αθηνών***» στην οποία συμπρωταγωνιστούσαν ο ίδιος, αλλά και οι αξεπέραστοι Βασιλειάδου, Φωτόπουλος και Σταυρίδης.

Άλλο τόσο αξεπέραστη, όμως δηλώνει και η βουλευτής του Συρίζα Αυλωνίτου, που άστραψε και βρόντηξε κατά του Λάκη Λαζό-

μεσ' στον καύσωνα, παγούρι,
Κάθε βράδυ κόβω φλέβες,
ξενυχτάω με φραπέδες
και ξηλώνω καναπέδες».

Σκυλάδικο ξεσκυλάδικο, μετά από τόσα διδακτορικά στην καπιταλιστική Αμερική, τόση πολύ μόρφωση και τέτοιο πολιτικό λόγο είπαμε να ξεδώσουμε λίγο.

Έτσι το λοιπόν, σου λέει η μαντάμ Αυλωνίτου, (αριστερή μην ξεχνιόμαστε) με ξέρατε και από τα πριν; Δεν με ξέρατε, ούτε τί καπνό φουμάρω ούτε τί ρουχαλάκια φορώ, ούτε τί κούκλα και τσαχπίνα είμαι, πόσο περπατημένη είμαι και πόσο γυναικάρα. ***«Μια νταλίκα μου κορνάρει, μα η καρδιά μου δεν φρενάρει».*** Και γιατί να φρενάρει επειδή υπάρχουν οι κομπλεξάρες, που δεν θέλουν να χωνέψουν ότι η αριστερά, η εξουσία και γυναικεία χειραφέτηση πάνε πακέτο.

Η Αυλωνίτου μ' αυτά και μ' αυτά γίνεται σύμβολο, σουφραζέτα, ηρωίδα κατά της πατριαρχικής κοινωνίας και πόσα ακόμα. Και όσο για τους κακεντρεχείς που την κοροϊδεύουν, ένα έχουμε να πούμε: «Η καρδιά τους είναι άδεια σαν την μπαταρία που έμεινε από λάδια»...

Ο ΤΣΙΠΡΑΣ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΓΟΛΓΟΘΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ...

«Άγγελε και Δημήτρη, απαιτούμε όλοι το τέλος του Γολγοθά σας»

Μαντέψτε τίνος ήταν αυτό το μήνυμα.

Της Άντζελας Δημητρίου ή του παρουσιαστή του Survivor;

Όχι, ήταν το βαρυσήμαντο πασχαλινό μήνυμα του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα. Η ανάλαφρη σαχλαμάρα –το σήμα κατατεθέν του Αλέξη– συμπυκνωνόταν υπέροχα σε αυτές τις δέκα ακριβώς λέξεις: Το τέλος του Γολγοθά είναι, βεβαίως, η κορυφή, η σταύρωση και μετά, κατά τας γραφάς, η ανάσταση, όπως ξέρουμε από τα θρησκευτικά.

Αλλά ακόμα και αν έλειπε η συγκεκριμένη σαχλαμάρα και αυτή η ανυπόφορη οικειότητα, τί ακριβώς απαιτεί ο Τσίπρας

Το αλιεύσαμε στο διαδίκτυο, συγκινηθήκαμε και θεωρήσαμε χρέος μας να το μεταφέρουμε επί λέξει για να συγκινηθείτε και εσείς με λίγο παλιό καλό «αμφιθέατρο» και αγνή γραφικότητα από άλλες εποχές.

Τί παράξενο, όμως, δεν φωνάζουν τα οργισμένα νιάτα.

Ο Σύλλογος Συνταξιούχων ΙΚΑ Πάτρας, καταδικάζει την επίθεση στη Συρία από ΗΠΑ, Μ. Βρετανία και Γαλλία που με τη στήριξη και άλλων κρατών του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. ματώνουν για άλλη μια φορά τους λαούς της περιοχής μας. [...] Ποιοι αλήθεια μιλάνε για εγκλήματα πολέμου; Αυτοί που διέλυσαν τη Γιουγκοσλαβία, ισοπέδωσαν το Ιράκ για λόγους, που ποτέ δεν αποδείχθηκαν.

[...] Καλούμε τους Συνταξιούχους σε ξεσηκωμό κ.λπ., κ.λπ.

Γελάτε με τους ηρωικούς συνταξιούχους της Πάτρας, αλλά από όσο πληροφορούμαστε, ούτε καν τα ΕΑΑΚ δεν έβγαλαν ανακοίνωση καταδίκης της πυραυλικής επίθεσης.

Sic transit gloria mundi...1

Φέισμπουκ, προσωπικά δεδομένα και ο εφιάλτης του μέλλοντος, που βρίσκεται ήδη εδώ...

Στις 12 Απριλίου 2018 ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του Facebook Μαρκ Ζούκερμπεργκ ζήτησε προσωπικά και επίσημα συγγνώμη, στην κατάθεσή του, στο Κογκρέσσο, για τα λάθη στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και για την πολιτική χειραγώγηση. «Είναι προφανές σήμερα ότι δεν έχουμε κάνει αρκετά για να αποτρέψουμε αυτά τα εργαλεία να χρησιμοποιούνται λανθασμένα. Δεν λάβαμε ένα μεγάλο μέρος των ευθυνών μας και αυτό ***ήταν μεγάλο λάθος***. Ήταν λάθος μου και λυπάμαι», δήλωσε αναφερόμενος στο «σκάνδαλο» διαρροής προσωπικών δεδομένων 85 εκατομμυρίων αμερικανών, που χρησιμοποιήθηκαν στην

1. Κατ' αυτόν τον τρόπον παρέρχεται η δόξα του κόσμου.

50 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ, Η ΛΗΘΗ ΚΑΙ Η ΑΦΟΜΟΙΩΣΗ... ΜΑΗΣ 1968

«Νομίζω ότι θα μπορούσα να βεβαιώσω ότι η έλλειψη σφαιρικής ανάλυσης, συστηματικής και συνάμα εμπεριστατωμένης, για τις αιτίες απώλειας επαφής ανάμεσα στο κόμμα και στην σπουδάζουσα νεολαία αφ' ενός και αυτήν την ανεπάρκεια συγκεκριμένων αναλύσεων για την δράση της εργατικής τάξης τον Μάη αφ' ετέρου, συνέβαλαν στο να εγκαταλειφθεί η δραστηριότητα της σπουδάζουσας και διανοούμενης νεολαίας στο εαυτό της κατά και μετά τον Μάη και να εξωθηθούν οι φοιτητές κατ' αρχήν και μετά τον Μάη στα τυφλά, συνάρτηση άλλωστε με την γενναιοφροσύνη τους, στις αρχαϊκές αυταπάτες της κυρίαρχης σήμερα αναρχικής ή αναρχίζουσας ιδεολογίας».

(Λουί Αλτουσέρ, Μάης «Φοιτητικός» ή Μάης «Εργατικός», Σχετικά με την μελέτη του Μ. Βερρέ για τον «φοιτητικό» Μάη, περιοδ. Πολίτης Μάρτιος 2008, μτφ Άγγελος Ελεφάντης)

Ο «Μάης των προλετάριων», ο «Μάης των φοιτητών», ο «Μάης των εργατών και των άγριων απεργιών», ο «Μάης της αμφισβήτησης», ο «Μάης της επανάστασης της καθημερινής ζωής», ο «Μάης των εξεγερμένων», ο «Μάης των οδοφραγμάτων», ο «Μάης που ηττήθηκε και αφομοιώθηκε», ο «Μάης που ευθύνεται για την παλινόρθωση του γκωλισμού», ο «Μάης που ανησύχησε τα κομμουνιστικά κόμματα», που επανατοποθετήθηκαν (ιδεολογικά και όχι μόνο) στο ευρωπαϊκό κυριαρχικό μοντέλο με τον λεγόμενο ευρωκομμουνισμό.

Ο «Μάης», αναμφίβολα, σηματοδότησε μεταπολεμικά τις λεγόμενες αστικές εξεγέρσεις στο εσωτερικό του δυτικού κόσμου και ενώ οι σημαντικές οικονομικές μεταβολές βρίσκονταν σε εξέλιξη. Οι νέοι που εξεγέρθηκαν, που αμφισβήτησαν τον καταναλωτικό τρόπο ζωής, τα κόμματα, την καθηγητική αυθεντία, την εξειδίκευση, τις κοινωνικές συμβάσεις, που διαδήλωσαν ενάντια στον πόλεμο στο Βιετνάμ προκάλεσαν αρχικά την αμηχανία του γαλλικού κράτους, της «συντήρησης», αλλά και του κομμουνιστικού κόμματος, που στάθηκε επάξια στο πλευρό του ντε Γκωλ και τελικά πανηγύρισε την «νικηφόρα επιστροφή στην εργασία», όπως χαρακτηριστικά έγραφε η Ουμανιτέ.

Στο εξεγερμένο, όμως, «1968» ανήκει και η περίφημη «άνοιξη της Πράγας» που κατέστειλαν άγρια οι Σοβιετικοί. Εκατοντάδες χιλιάδες νέοι στο δυτικό κόσμο απομακρύνθηκαν από τις κομματικές νεολαίες, και άλλοι τόσοι όμως εγκλωβίστηκαν στις «αιρέσεις» των κομμουνιστικών κομμάτων, που απλά αμφισβητούσαν την πρωτοκαθεδρία τους, ενώ, δεκάδες χρόνια μετά, απολιθωμένες μαρξιστικές απόψεις γίνονται η κουρελιασμένη, είναι αλήθεια, σημαία πάμπολλων αναρχιστών.

Και όμως, ορισμένα σημαντικά ζητήματα φαίνονταν να έχουν λυθεί ήδη από τότε.

Σε άρθρο του, ο **Κάρλος Σεμπρούν Μάουρα,** με τον τίτλο **Μάης 1968, Η Επαναφομοίωση μιας επαναστατικής έκρηξης** (1976), σημειώνει χαρακτηριστικά: *«Υπάρχουν θρήσκοι και άθεοι εργάτες, υπάρχουν εργάτες που ψηφίζουν δεξιά, και εργάτες που ψηφίζουν αριστερά, και εργάτες που δεν ψηφίζουν καθόλου. Υπάρχουν εξεγερμένοι εργάτες και «εξημερωμένοι» εργάτες, που περηφανεύονται γιατί πρόσφεραν πιστά τις υπηρεσίες τους επί πενήντα χρόνια στην ίδια επιχείρηση κλπ. Για τους μαρξιστές όλα αυτά είναι δευτερεύοντα επειδή εκείνο που ενώνει το προλεταριάτο, περά από τον ιστορικό του ρόλο σαν τάξη φορέας του σοσιαλιστικού μας μέλλοντος, ρόλο που τον διαψεύδουν όλες οι εμπειρίες, αλλά στον οποίο συνεχίζουν να πιστεύουν, πέρα απ' αυτόν τον ρόλο, λοιπόν, και σε σχέση μ' αυτό, υπάρχει ο ρόλος του προλεταριάτου στην παραγωγή, πράγμα που το μετατρέπει σε τάξη προορισμένη να αναλάβει τα ηνία της εξουσίας και να επιβάλλει ...την δικτατορία της».* Και βέβαια, όπως είναι γνωστό, η τάξη δεν είναι τίποτε δίχως το κόμμα της, που θα μπολιάσει το προλεταριάτο με την ταξική συνείδηση, που του λείπει και θα την οδηγήσει, σύμφωνα και με τον Λένιν, από την απλή διεκδίκηση μισθολογικών αιτημάτων στην κατάκτηση της εξουσίας.

Το πολιτικό σύστημα, όμως, όχι μόνο επιβίωσε, αλλά αναδιπλώθηκε από τα αριστερά προς τα δεξιά και από τα δεξιά προς τα αριστερά, οι δημοκράτες, ευέλικτοι, προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα, η ανατροπή της δυτικής πολιτικής σκέψης αναβλήθηκε επ' αόριστον, νέα δικαιώματα παραχωρήθηκαν μετά την «πρόκληση». Πολλοί πρώην αμφισβητίες βολεύτηκαν σε πανεπιστημιακές, αλλά και κομματικές ή κυβερνητικές θέσεις, ο καταναλωτισμός θριάμβευσε, τα δικαιώματα και οι «ελευθερίες» αποδείχθηκαν καινούργια δεσμά, αλλά πάνω απ' όλα αποδείχθηκε περίτρανα ότι αγώνας για την κατάκτηση μιας «άλλης» εξουσίας ενισχύει την εξουσία, ότι ο εναλλακτισμός την αναζωογονεί, και ότι η δημοκρατική κατοχύρωση της διαφορετικότητας ενισχύει το κράτος, τους θεσμούς και τους μηχανισμούς του.

Κλείνοντας το μικρό αυτό σημείωμα θα θυμίσουμε τα λόγια του ***Φ. Περλμάν*** (Παρίσι, 13 Ιουνη 1968), ο οποίος νωρίς διέκρινε ένα βασικό πρόβλημα, και παρότρυνε να προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την «θάλασσα», που προκαλεί τα «παλιρροιακά κύματα» και όχι να αναζητούμε απλώς τα ρήγματα στο «φράγμα»:

«Ένα μελλοντικό παλιρροιακό κύμα θα βρει νέα ρήγματα στο φράγμα, ρήγματα που είναι αόρατα τόσο για τους εξεγερμένους, όσο και για τους υπερασπιστές της παλιάς τάξης πραγμάτων. Να γιατί οι συνωμοτικές οργανώσεις, που σχεδιάζουν να διεισδύσουν στο φράγμα μέσα από ένα συγκεκριμένο ρήγμα είναι καταδικασμένες να αποτύχουν ανεξάρτητα από το πόσο μεγαλοφυείς είναι οι «κεντρικές επιτροπές» τους, τίποτα δεν επιτρέπει να υποθέσουμε ότι οι «καθοδηγητές» ή οι «ηγέτες» της συνωμοτικής ομάδας, θα είναι ικανοί να διακρίνουν κάποιο ρήγμα, που οι ηγέτες της κατεστημένης τάξης, δεν μπορούν να δουν. Πέρ' απ' αυτό, η κατεστημένη τάξη είναι πολύ καλύτερα εξοπλισμένη με όργανα έρευνας απ' οποιαδήποτε συνωμοτική ομάδα».

Συσπείρωση Αναρχικών

διανοούμενης νεολαίας στο εαυτό της κατά και μετά τον Μάη και να εξωθηθούν οι φοιτητές κατ' αρχήν και μετά τον Μάη στα τυφλά, συνάρτηση άλλοτε με την γενναιοφροσύνη τους, στις αρχαϊκές αυταπάτες της κυρίαρχης σήμερα αναρχικής ή αναρχίζουσας ιδεολογίας».

(Λουί Αλτουσέρ, Μάης «Φοιτητικός» ή Μάης «Εργατικός», Σχετικά με την μελέτη του Μ. Βερρέ για τον «φοιτητικό» Μάη, περιοδ. Πολίτης Μάρτιος 2008, μτφ Άγγελος Ελεφάντης)

Ο «Μάης των προλετάριων», ο «Μάης των φοιτητών», ο «Μάης των εργατών και των άγριων απεργιών», ο «Μάης της αμφισβήτησης», ο «Μάης της επανάστασης της καθημερινής ζωής», ο «Μάης των εξεγερμένων», ο «Μάης των οδοφραγμάτων», ο «Μάης που ηττήθηκε και αφομοιώθηκε», ο «Μάης που ευθύνεται για την παλινόρθωση του γκωλισμού», ο «Μάης που ανησύχησε τα κομμουνιστικά κόμματα», που επανατοποθετήθηκαν (ιδεολογικά και όχι μόνο) στο ευρωπαϊκό κυριαρχικό μοντέλο με τον λεγόμενο ευρωκομμουνισμό.

Ο «Μάης», αναμφίβολα, σηματοδότησε μεταπολεμικά τις λεγόμενες αστικές εξεγέρσεις στο εσωτερικό του δυτικού κόσμου και ενώ οι σημαντικές οικονομικές μεταβολές βρίσκονταν σε εξέλιξη. Οι νέοι που εξεγέρθηκαν, που αμφισβήτησαν τον καταναλωτικό τρόπο ζωής, τα κόμματα, την καθηγητική αυθεντία, την εξειδίκευση, τις κοινωνικές συμβάσεις, που διαδήλωσαν ενάντια στον πόλεμο στο Βιετνάμ προκάλεσαν αρχικά την αμηχανία του γαλλικού κράτους, της «συντήρησης», αλλά και του κομμουνιστικού κόμματος, που στάθηκε επάξια στο πλευρό του ντε Γκωλ και τελικά πανηγύρισε την «νικηφόρα επιστροφή στην εργασία», όπως χαρακτηριστικά έγραφε η Ουμανιτέ.

Στο εξεγερμένο, όμως, «1968» ανήκει και η περίφημη «άνοιξη της Πράγας» που κατέστειλαν άγρια οι Σοβιετικοί. Εκατοντάδες χιλιάδες νέοι στο δυτικό κόσμο απομακρύνθηκαν από τις κομματικές νεολαίες, και άλλοι τόσοι Και όμως, ορισμένα σημαντικά ζητήματα φαίνονταν να έχουν λυθεί ήδη από τότε.

Σε άρθρο του, ο **Κάρλος Σεμπρούν Μάουρα,** με τον τίτλο **Μάης 1968, Η Επαναφομοίωση μιας επαναστατικής έκρηξης** (1976), σημειώνει χαρακτηριστικά: *«Υπάρχουν θρήσκοι και άθεοι εργάτες, υπάρχουν εργάτες που ψηφίζουν δεξιά, και εργάτες που ψηφίζουν αριστερά, και εργάτες που δεν ψηφίζουν καθόλου. Υπάρχουν εξεγερμένοι εργάτες και «εξημερωμένοι» εργάτες, που περηφανεύονται γιατί πρόσφεραν πιστά τις υπηρεσίες τους επί πενήντα χρόνια στην ίδια επιχείρηση κλπ. Για τους μαρξιστές όλα αυτά είναι δευτερεύοντα επειδή εκείνο που ενώνει το προλεταριάτο, περά από τον ιστορικό του ρόλο σαν τάξη φορέας του σοσιαλιστικού μας μέλλοντος, ρόλο που τον διαψεύδουν όλες οι εμπειρίες, αλλά στον οποίο συνεχίζουν να πιστεύουν, πέρα απ' αυτόν τον ρόλο, λοιπόν, και σε σχέση μ' αυτό, υπάρχει ο ρόλος του προλεταριάτου στην παραγωγή, πράγμα που το μετατρέπει σε τάξη προορισμένη να αναλάβει τα ηνία της εξουσίας και να επιβάλλει ...την δικτατορία της».* Και βέβαια, όπως είναι γνωστό, η τάξη δεν είναι τίποτε δίχως το κόμμα της, που θα μπολιάσει το προλεταριάτο με την ταξική συνείδηση, που του λείπει και θα την οδηγήσει, σύμφωνα και με τον Λένιν, από την απλή διεκδίκηση μισθολογικών αιτημάτων στην κατάκτηση της εξουσίας.

Το πολιτικό σύστημα, όμως, όχι μόνο επιβίωσε, αλλά αναδιπλώθηκε από τα αριστερά προς τα δεξιά και από τα δεξιά προς τα αριστερά, οι δημοκράτες, ευέλικτοι, προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα, η ανατροπή της δυτικής πολιτικής σκέψης αναβλήθηκε επ' αόριστον, νέα δικαιώματα παραχωρήθηκαν μετά την «πρόκληση». Πολλοί πρώην αμφισβητίες βολεύτηκαν σε πανεπιστημιακές, αλλά και κομματικές ή κυβερνητικές θέσεις, ο καταναλωτισμός θριάμβευσε, τα δικαιώματα και οι «ελευθερίες» αποδείχθηκαν καινούργια δεσμά, αλλά πάνω απ' όλα αποδείχθηκε περίτρανα ότι αγώνας για την κατάκτηση μιας «άλλης» εξουσίας ενισχύει την εξουσία, ότι ο εναλλακτισμός την αναζωογονεί, και ότι η δημοκρατική κατοχύρωση της διαφορετικότητας ενισχύει το κράτος, τους θεσμούς και τους μηχανισμούς του.

Κλείνοντας το μικρό αυτό σημείωμα θα θυμίσουμε τα λόγια του ***Φ. Περλμάν*** (Παρίσι, 13 Ιουνη 1968), ο οποίος νωρίς διέκρινε ένα βασικό πρόβλημα, και παρότρυνε να προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την "θάλασσα", που προκαλεί τα «παλιρροιακά κύματα» και όχι να αναζητούμε απλώς τα ρήγματα στο «φράγμα»:

«Ένα μελλοντικό παλιρροιακό κύμα θα βρει νέα ρήγματα στο φράγμα, ρήγματα που είναι αόρατα τόσο για τους εξεγερμένους, όσο και για τους υπερασπιστές της παλιάς τάξης πραγμάτων. Να γιατί οι συνωμοτικές οργανώσεις, που σχεδιάζουν να διεισδύσουν στο φράγμα μέσα από ένα συγκεκριμένο ρήγμα είναι καταδικασμένες να αποτύχουν ανεξάρτητα από το πόσο μεγαλοφυείς είναι οι «κεντρικές επιτροπές» τους, τίποτα δεν επιτρέπει να υποθέσουμε ότι οι «καθοδηγητές» ή οι «ηγέτες» της συνωμοτικής ομάδας, θα είναι ικανοί να διακρίνουν κάποιο ρήγμα, που οι ηγέτες της κατεστημένης τάξης, δεν μπορούν να δουν. Πέρ' απ' αυτό, η κατεστημένη τάξη είναι πολύ καλύτερα εξοπλισμένη με όργανα έρευνας απ' οποιαδήποτε συνωμοτική ομάδα».

Συσπείρωση Αναρχικών

προεκλογική εκστρατεία τονίζοντας ότι το Facebook βρίσκεται σε «φιλοσοφική καμπή».

Φυσικά ο ***Ζούκερμπεργκ*** ψεύδεται και μάλιστα ασυστόλως. Δεν έγινε κανένα απολύτως λάθος. Αλλά η ουσία βρίσκεται αλλού.

Ας δούμε τι γράφει σχετικά, ήδη από το 2016, ο ισραηλινός ιστορικός Χαράρι στο βιβλίο του ***Homo Deus***:

«Μια πρόσφατη μελέτη που χρηματοδοτήθηκε από τη νέμεση της Γκούγκλ –το Φέισμπουκ– έχει υποστηρίξει ότι ήδη σήμερα ο γόριθμου συγκρίθηκαν με τις προβλέψεις συναδέλφων, φίλων, συγγενών και συζύγων. Είναι εκπληκτικό ότι αρκούσαν στον αλγόριθμο δέκα λάικ για να ξεπεράσει τις προβλέψεις των συναδέλφων. Χρειαζόταν εβδομήντα λάικ για να ξεπεράσει αυτές των φίλων, 150 για των συγγενών και 300 για των συζύγων. Με άλλα λόγια, αν τυχαίνει να έχεις κάνει πάνω από 300 λάικ στο λογαριασμό σου ο αλγόριθμος του Φέισμπουκ μπορεί να προβλέψει τις απόψεις και τις επιθυμίες σου καλύτερα απ' ότι ο άντρας ή μελέτη υπαινίσσεται ότι στις μελλοντικές προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ, μπορεί το Φέισμπουκ να μην ξέρει μόνο τις πολιτικές απόψεις δεκάδων εκατομμυρίων Αμερικανών, αλλά επίσης και ποιοι απ' αυτούς είναι οι κρίσιμοι αναποφάσιστοι ψηφοφόροι και πως μπορεί να επηρεαστούν. Το Φέισμπουκ θα μπορούσε να λέει ότι στην Οκλαχόμα η κούρσα μεταξύ Δημοκρατικών και Ρεμπουπλικάνων είναι πολύ αμφίρροπη, να εντοπίσει τους 32.417 ψηφοφόρους που δεν έχουν ακόμα αποφασίσει και να προσδιο- κτρονικού ταχυδρομείου και αστεία βίντεο με γατάκια».

Το ζήτημα, λοιπόν, δεν είναι η κλοπή προσωπικών δεδομένων, για την οποία προφανώς αδιαφορούν οι χρήστες του Φέισμπουκ αφού οι περισσότεροι την θεωρούν δεδομένη και παρ' όλα αυτά δεν πτοούνται στο να τα προσφέρουν οικειοθελώς. Οι άνθρωποι καλούνται να πιστέψουν ότι είναι πλέον προς το συμφέρον τους να αφεθούν στις δυνατότητες των αλγορίθμων να αποφασίζουν, για εκείνους, για τα πάντα. Η συγκε-

αρχικό μοντέλο με τον λεγόμενο ευρωκομμουνισμό.

Ο «Μάης», αναμφίβολα, σηματοδότησε μεταπολεμικά τις λεγόμενες αστικές εξεγέρσεις στο εσωτερικό του δυτικού κόσμου και ενώ οι σημαντικές οικονομικές μεταβολές βρίσκονταν σε εξέλιξη. Οι νέοι που εξεγέρθηκαν, που αμφισβήτησαν τον καταναλωτικό τρόπο ζωής, τα κόμματα, την καθηγητική αυθεντία, την εξειδίκευση, τις κοινωνικές συμβάσεις, που διαδήλωσαν ενάντια στον πόλεμο στο Βιετνάμ προκάλεσαν αρχικά την αμηχανία του γαλλικού κράτους, της «συντήρησης», αλλά και του κομμουνιστικού κόμματος, που στάθηκε επάξια στο πλευρό του ντε Γκωλ και τελικά πανηγύρισε την «νικηφόρα επιστροφή στην εργασία», όπως χαρακτηριστικά έγραφε η Ουμανιτέ.

Στο εξεγερμένο, όμως, «1968» ανήκει και η περίφημη «άνοιξη της Πράγας» που κατέστειλαν άγρια οι Σοβιετικοί. Εκατοντάδες χιλιάδες νέοι στο δυτικό κόσμο απομακρύνθηκαν από τις κομματικές νεολαίες, και άλλοι τόσοι *γωγή, πράγμα που το μετατρέπει σε τάξη προορισμένη να αναλάβει τα ηνία της εξουσίας και να επιβάλλει ...την δικτατορία της»*. Και βέβαια, όπως είναι γνωστό, η τάξη δεν είναι τίποτε δίχως το κόμμα της, που θα μπολιάσει το προλεταριάτο με την ταξική συνείδηση, που του λείπει και θα την οδηγήσει, σύμφωνα και με τον Λένιν, από την απλή διεκδίκηση μισθολογικών αιτημάτων στην κατάκτηση της εξουσίας.

Το πολιτικό σύστημα, όμως, όχι μόνο επιβίωσε, αλλά αναδιπλώθηκε από τα αριστερά προς τα δεξιά και από τα δεξιά προς τα αριστερά, οι δημοκράτες, ευέλικτοι, προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα, η ανατροπή της δυτικής πολιτικής σκέψης αναβλήθηκε επ' αόριστον, νέα δικαιώματα παραχωρήθηκαν μετά την «πρόκληση». Πολλοί πρώην αμφισβητίες βολεύτηκαν σε πανεπιστημιακές, αλλά και κομματικές ή κυβερνητικές θέσεις, ο καταναλωτισμός θριάμβευσε, τα δικαιώματα και οι «ελευθερίες» αποδεί-

να προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την «θάλασσα», που προκαλεί τα «παλιρροιακά κύματα» και όχι να αναζητούμε απλώς τα ρήγματα στο «φράγμα»:

«Ένα μελλοντικό παλιρροιακό κύμα θα βρει νέα ρήγματα στο φράγμα, ρήγματα που είναι αόρατα τόσο για τους εξεγερμένους, όσο και για τους υπερασπιστές της παλιάς τάξης πραγμάτων. Να γιατί οι συνωμοτικές οργανώσεις, που σχεδιάζουν να διεισδύσουν στο φράγμα μέσα από ένα συγκεκριμένο ρήγμα είναι καταδικασμένες να αποτύχουν ανεξάρτητα από το πόσο μεγαλοφυείς είναι οι «κεντρικές επιτροπές» τους, τίποτα δεν επιτρέπει να υποθέσουμε ότι οι «καθοδηγητές» ή οι «ηγέτες» της συνωμοτικής ομάδας, θα είναι ικανοί να διακρίνουν κάποιο ρήγμα, που οι ηγέτες της κατεστημένης τάξης, δεν μπορούν να δουν. Πέρ' απ' αυτό, η κατεστημένη τάξη είναι πολύ καλύτερα εξοπλισμένη με όργανα έρευνας απ' οποιαδήποτε συνωμοτική ομάδα».

Συσπείρωση Αναρχικών

προεκλογική εκστρατεία τονίζοντας ότι το Facebook βρίσκεται σε «φιλοσοφική καμπή».

Φυσικά ο ***Ζούκερμπεργκ*** ψεύδεται και μάλιστα ασυστόλως. Δεν έγινε κανένα απολύτως λάθος. Αλλά η ουσία βρίσκεται αλλού.

Ας δούμε τι γράφει σχετικά, ήδη από το 2016, ο ισραηλινός ιστορικός Χαράρι στο βιβλίο του ***Homo Deus***:

*«Μια πρόσφατη μελέτη που χρηματοδοτήθηκε από τη νέμεση της Γκούγκλ –το Φέισμπουκ– έχει υποστηρίξει ότι ήδη σήμερα ο αλγόριθμος του Φέισμπουκ μπορεί να εκτιμήσει καλύτερα την προσωπικότητα και τις προδιαθέσεις των ανθρώπων απ' ότι ακόμα κι οι φίλοι, οι γονείς, και οι σύντροφοί τους. Η μελέτη έγινε σε δείγμα 86,220 εθελοντών που έχουν λογαριασμό στο Φέισμπουκ και που συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο προσωπικότητας με εκατό ερωτήσεις. Ο αλγόριθμος του Φέισμπουκ προέβλεψε τις απαντήσεις των εθελοντών, βασισμένος στα λάικ τους –ποιες σελίδες, εικόνες, βίντεο είχαν σημειώσει ως αυτές που τους άρεσαν. Όσο περισσότερα λάικ, τόσο ποιο ακριβείς ήταν οι προβλέψεις. Οι προβλέψεις του αλγόριθμου συγκρίθηκαν με τις προβλέψεις συναδέλφων, φίλων, συγγενών και συζύγων. Είναι εκπληκτικό ότι αρκούσαν στον αλγόριθμο δέκα λάικ για να ξεπεράσει τις προβλέψεις των συναδέλφων. Χρειαζόταν εβδομήντα λάικ για να ξεπεράσει αυτές των φίλων, 150 για των συγγενών και 300 για των συζύγων. Με άλλα λόγια, αν τυχαίνει να έχεις κάνει πάνω από 300 λάικ στο λογαριασμό σου ο αλγόριθμος του Φέισμπουκ μπορεί να προβλέψει τις απόψεις και τις επιθυμίες σου καλύτερα απ' ότι ο άντρας ή η γυναίκα σου [...] Η έρευνα κλείνει με την ακόλουθη πρόβλεψη (η οποία ανήκει στους ανθρώπους που έγραψαν το άρθρο, όχι στον αλγόριθμο του Φέισμπουκ): «**οι άνθρωποι μπορεί να εγκαταλείψουν τις δικές τους ψυχολογικές εκτιμήσεις και να βασίζονται στους υπολογιστές για να πάρουν σημαντικές αποφάσεις για τη ζωή τους, όπως η επιλογή δραστηριοτήτων, σταδιοδρομίας ή ακόμα και ερωτικών συντρόφων**. Είναι πιθανό αυτές οι βασισμένες σε δεδομένα αποφάσεις να βελτιώσουν την ζωή των ανθρώπων.*

Από μια πιο δυσοίωνη πλευρά, η ίδια μελέτη υπαινίσσεται ότι στις μελλοντικές προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ, μπορεί το Φέισμπουκ να μην ξέρει μόνο τις πολιτικές απόψεις δεκάδων εκατομμυρίων Αμερικανών, αλλά επίσης και ποιοι απ' αυτούς είναι οι κρίσιμοι αναποφάσιστοι ψηφοφόροι και πως μπορεί να επηρεαστούν. Το Φέισμπουκ θα μπορούσε να λέει ότι στην Οκλαχόμα η κούρσα μεταξύ Δημοκρατικών και Ρεμπουπλικάνων είναι πολύ αμφίρροπη, να εντοπίσει τους 32.417 ψηφοφόρους που δεν έχουν ακόμα αποφασίσει και να προσδιορίζει τι χρειάζεται να πει κάθε υποψήφιος για να τους φέρει προς το μέρος του. Πως μπορεί το Φέισμπουκ να αποκτά αυτά τα πολύτιμα πολιτικά δεδομένα; Του τα δίνουμε δωρεάν.

Στο απόγειο του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού οι κονκισταδόρες και οι έμποροι αγόραζαν ολόκληρα νησιά με αντάλλαγμα χρωματιστές χάντρες. Στον 21ο αιώνα, τα προσωπικά μας δεδομένα είναι το πιο πολύτιμο περιουσιακό μας στοιχείο που οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ακόμα να προσφέρουν και το δίνουμε σε γίγαντες της υψηλής τεχνολογίας με αντάλλαγμα υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και αστεία βίντεο με γατάκια».

Το ζήτημα, λοιπόν, δεν είναι η κλοπή προσωπικών δεδομένων, για την οποία προφανώς αδιαφορούν οι χρήστες του Φέισμπουκ, αφού οι περισσότεροι την θεωρούν δεδομένη και παρ' όλα αυτά δεν πτοούνται στο να τα προσφέρουν οικειοθελώς. Οι άνθρωποι καλούνται να πιστέψουν ότι είναι πλέον προς το συμφέρον τους να αφεθούν στις δυνατότητες των αλγορίθμων να αποφασίζουν, για εκείνους, για τα πάντα. Η συγκεκριμένη έρευνα δεν αποτελούσε μόνο μια επίδειξη προς τους αγοραστές των προσωπικών δεδομένων, αλλά πρώτα απ' όλα σ' όλους εκείνους που οικειοθελώς αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ως «προϊόν».

Ένα «προϊόν» που μπορεί να βελτιώνεται, φθάνει να εμπιστευτούμε τα πάντα στους αλγόριθμους.

Προσδεθείτε.

Οι ταχύτητες θα είναι ιλιγγιώδεις.

Ο «Θαυμαστός Κόσμος» είναι ήδη εδώ...

Λεόν

Μια υπόθεση εξάρθρωσης ναρκωτικών στη Χαλκίδα

Από τις αρχές Μαρτίου έγινε γνωστό με επίσημες ανακοινώσεις και δηλώσεις από την Αστυνομική Διεύθυνση Ευβοίας, η εξάρθρωση δικτύου εμπορίας ναρκωτικών στη Χαλκίδα και στη Βόρεια Εύβοια. Η διαφοροποίηση της συγκεκριμένης ενημέρωσης σε σχέση με προηγούμενες έγκειται στο ότι σε αυτό το δίκτυο εμπλέκονται και «άτομα υπεράνω πάσης υποψίας». Είναι γνωστός τοις πάσι, ο ρόλος της αστυνομίας στη διακίνηση και το εμπόριο των ναρκωτικών, όπως και αυτός των «ευυπολήπτων» πολιτών. Μια από τις βασικές εργασίες της αστυνομίας είναι ο καθορισμός και η μεταφορά των χώρων διακινήσεως σε χώρους που φέρουν εις πέρας τις εκάστοτε επιδιώξεις. Καθώς, επίσης, και σε συνεργασία με το άλλο βασικό γρανάζι του συστήματος, τους δικαστές, μέχρι που και σε πιο σημείο κάθε φορά θα βγουν «τα γνωστά και μη εξαιρετέα» στη φόρα. Αποφασίζουν, δηλαδή, κάθε φορά για το ποιόν/ποιους «θα κρεμάσουν στα μανταλάκια» και μέχρι ποιο σημείο. Για διαφόρους λόγους, λοιπόν, που στην παρούσα φάση δεν εξετάζουμε, οι αστυνομικές αρχές τους τελευταίους μήνες έκαναν μια συστηματική καταγραφή συγκεκριμένων τηλεφωνικών συνομιλιών, από τις οποίες αποδίδονται οι συγκεκριμένες κατηγορίες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις αρχές *«συνελήφθη το “αρχηγικό” στέλεχος, 35χρονος υπήκοος Αλβανίας, καθώς και επτά ακόμη μέλη της εγκληματικής οργάνωσης. Επί πλέον αναζητούνται δύο ακόμη μέλη της οργάνωσης, ηλικίας 63 και 24 ετών. Οι εμπλεκόμενοι αντιμετωπίζουν κατηγορίες για σύσταση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, διακίνηση ναρκωτικών και κατά περίπτωση για καλλιέργεια, προμήθεια και μεταφορά ναρκωτικών, καθώς και για παραβάσεις της νομοθεσίας περί όπλων και αλλοδαπών. Η δράση τους χρονολογείται τουλάχιστον από τον Σεπτέμβρη του 2017. Αξίζει να σημειωθεί ότι η οργάνωση διέθετε ιεραρχική σχέση μεταξύ των μελών της, με διακριτούς ρόλους, καθώς και εσωτερική διάρθρωση σε υποομάδες, υπαγόμενες στο “αρχηγικό” στέλεχος τους. Η πρώτη υποομάδα, διακινούσε ποσότητες κοκαΐνης στη Χαλκίδα και στην ευρύτερη περιοχή, Ερέτριας και Αρτάκης. Η δεύτερη υποομάδα διακινούσε κοκαΐνη και ακατέργαστη κάνναβη σε περιοχές της Βόρειας Εύβοιας. Σημειώνεται ότι 52 επιπλέον άτομα, αντιμετωπίζουν κατηγορίες για παραβάσεις νομοθεσίας περί ναρκωτικών».*

ρια, που δεν είναι σίγουρα και κάτι το συνηθισμένο, το συγκεκριμένο θέμα να συζητούνταν για λίγες ημέρες. Δεν είναι υπερβολή εάν υποστηριχθεί ότι δεν συζητήθηκε ούτε μερικές ώρες. Οι λόγοι; Αρκετοί. Αλλά οι κυριότεροι έχουν να κάνουν με τον ρόλο που παίζουν τα τοπικά μέσα ενημέρωσης και, επίσης, η κάστα των επιχειρηματιών-δικηγόρων-πολιτευτών των οποίων συνεχώς και αδιαλείπτως τέμνονται οι σχέσεις και οι αλληλεξαρτήσεις τους. Ένας ελάχιστα παρατηρητικός αναγνώστης θα διαπίστωνε σχετικά εύκολα το πώς θάφτηκε η υπόθεση από τη γνωστή «κίτρινη» φυλλάδα της πόλης, η οποία γνωρίζει να διαπομπεύει «φτωχοδιάβολους» αλλά να κάνει τουμπεκί σε αυτούς που διαφημίζονται στις σελίδες της. Οι σχέσεις οικονομικής εξάρτησης, ενός εκδότη, από τις ελιτ, τοπικές στη συγκεκριμένη περίπτωση αλλά συνάμα και οι αντίστοιχες εξαρτήσεις ενός εκβιαζόμενου επαγγελματία/επιχειρηματία/πολίτη από έναν εκδότη είναι ενδεικτικές. Η συγκεκριμένη φυλλάδα δεν είχε μεγάλο ενδιαφέρον για ρεπορτάζ...

Αντίστοιχα, το πλήθος των εμπλεκομένων προσώπων, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν μέλη της «καλής κοινωνίας», επιχειρηματίες, αρχιτέκτονες, οδοντίατροι, ραδιοφωνικοί παραγωγοί κ.ά. είχε κάθε λόγο να επικρατήσει η «σιωπή» ή επί το ακριβέστερον η ομερτά. Έτσι μαγαζιά που άμεσα ή έμμεσα είχαν εμπλακεί στην υπόθεση συνεχίζουν αλώβητα να δέχονται την πελατεία τους, η οποία πελατεία προσποιείται την ανήξερη και ότι δεν έγινε και τίποτα. *Αυτά συμβαίνουν ...πως κάνετε έτσι;* Το σύστημα πρέπει να δείξει ότι όλα βαίνουν καλώς και ότι «δεν τσαλακωνόμαστε», ότι είμαστε οι ισχυροί που όλα τα διευθετούμε «ήσυχα και απλά». Το γεγονός ότι πολλοί γνώριζαν το τι διαμείβεται σε συγκεκριμένα bar της πόλης, τα οποία παρουσιάζουν τη glamour μορφή της διασκέδασης και σε ορισμένα από αυτά οι επιχειρηματίες που τα διευθύνουν έχουν είτε στενότατες πολιτικές σχέσεις με κόμματα και εξουσίες είτε και οι ίδιοι έχουν διατελέσει, επί σειρά ετών, νομαρχιακοί σύμβουλοι πλειοψηφίας, μας δείχνει τη σαπίλα που υπάρχει. Μια σαπίλα που δεν αποτελεί μια παροδική ή εξαιρετέα κατάσταση

***τικών Βόλου** που μετά την ετυμηγορία του δικαστηρίου οδηγήθηκε στις φυλακές, προκειμένου να εκτίσει το υπόλοιπο της ποινής του. Ο ίδιος είχε προφυλακιστεί αρχικά, αλλά μετά το πρωτόδικο δικαστήριο αφέθηκε ελεύθερος εν όψει του Εφετείου».* Οι καταδίκες αυτές, όπως και οι συλλήψεις κάθε λογής μελών σε δίκτυα διακίνησης επιβεβαιώνουν απερίφραστα αυτό που ανέκαθεν ισχυρίζονταν οι αναρχικοί, της σύνδεσης κράτους και ναρκεμπορίου. Όπου κράτος βλέπε αστυνομία, πολιτευτές, επιχειρηματική ελίτ... Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι ο εφοπλιστής Μαρινάκης που εμπλέκεται στην υπόθεση Noor-1 ότι έφερε, μέχρι να παραιτηθεί, την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου Πειραιά, καθώς και ότι είναι συνέταιρος/συνεργάτης του Ι. Κούβελου, μιας πολυσχιδούς προσωπικότητας με αυτόφωτη και μητσοτακέικη πορεία... Παρατηρούνται, λοιπόν, πολλά κοινά χαρακτηριστικά στις υποθέσεις ναρκεμπορίου είτε αφορά μια μικρο-κλίμακα είτε ένα ευρύτερο πεδίο. Πολιτευτές, επιχειρηματίες, «άτομα υπεράνω πάσης υποψίας» αποτελούν ανέκαθεν τη σταθερή μαγιά.

Το οξύμωρο, πάντως, είναι ότι ενώ ουσιαστικά η κοινωνία, στο μέγιστο βαθμό της, αποστρέφεται τα ναρκωτικά, εν τούτοις επιδεικνύει αξιοθαύμαστη ανοχή στους εμπλεκόμενους όταν αυτοί έχουν τοποθετηθεί στη λεγόμενη κοινωνική ελίτ. Έτσι τα glamour μαγαζιά στη Χαλκίδα παραμένουν γεμάτα, δίνοντας οι θαμώνες τους «ψήφο εμπιστοσύνης» στους ιδιοκτήτες. Δεν θέλουν να γκρεμίσουν τον ψεύτικο κόσμο τους που οι κάθε λογής εξαρτήσεις, και όχι μόνο οι τοξικές, όπως π.χ. εκείνη της επίδειξης και της παρουσίας τους, δεν τους επιτρέπουν να αποδεσμευθούν.

της αστυνομίας είναι ο καθορισμός και η μεταφορά των χώρων διακινήσεως σε χώρους που φέρουν εις πέρας τις εκάστοτε επιδιώξεις. Καθώς, επίσης, και σε συνεργασία με το άλλο βασικό γρανάζι του συστήματος, τους δικαστές, μέχρι που και σε πιο σημείο κάθε φορά θα βγουν «τα γνωστά και μη εξαιρετέα» στη φόρα. Αποφασίζουν, δηλαδή, κάθε φορά για το ποιόν/ποιους «θα κρεμάσουν στα μανταλάκια» και μέχρι ποιο σημείο. Για διαφόρους λόγους, λοιπόν, που στην παρούσα φάση δεν εξετάζουμε, οι αστυνομικές αρχές τους τελευταίους μήνες έκαναν μια συστηματική καταγραφή συγκεκριμένων τηλεφωνικών συνομιλιών, από τις οποίες αποδίδονται οι συγκεκριμένες κατηγορίες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις αρχές *«συνελήφθη το "αρχηγικό" στέλεχος, 35χρονος υπήκοος Αλβανίας, καθώς και επτά ακόμη μέλη της εγκληματικής οργάνωσης. Επί πλέον αναζητούνται δύο ακόμη μέλη της οργάνωσης, ηλικίας 63 και 24 ετών. Οι εμπλεκόμενοι αντιμετωπίζουν κατηγορίες για σύσταση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, διακίνηση ναρκωτικών και κατά περίπτωση για καλλιέργεια, προμήθεια και μεταφορά ναρκωτικών, καθώς και για παραβάσεις της νομοθεσίας περί όπλων και αλλοδαπών. Η δράση τους χρονολογείται τουλάχιστον από τον Σεπτέμβρη του 2017. Αξίζει να σημειωθεί ότι η οργάνωση διέθετε ιεραρχική σχέση μεταξύ των μελών της, με διακριτούς ρόλους, καθώς και εσωτερική διάρθρωση σε υποομάδες, υπαγόμενες στο "αρχηγικό" στέλεχος τους. Η πρώτη υποομάδα, διακινούσε ποσότητες κοκαΐνης στη Χαλκίδα και στην ευρύτερη περιοχή, Ερέτριας και Αρτάκης. Η δεύτερη υποομάδα διακινούσε κοκαΐνη και ακατέργαστη κάνναβη σε περιοχές της Βόρειας Εύβοιας. Σημειώνεται ότι 52 επιπλέον άτομα, αντιμετωπίζουν κατηγορίες για παραβάσεις νομοθεσίας περί ναρκωτικών».*

Από τον τοπικό τύπο διαβάζουμε επίσης, ότι *από την ακρόαση - απομαγνητοφώνηση του συνόλου των τηλεφωνικών επικοινωνιών των μελών της πρώτης εγκληματικής ομάδας που ήταν περισσότερες από 9.200, προέκυψε ότι κατά το χρονικό διάστημα από 11-11-2017 έως 11-01-2018, τα μέλη της εγκληματικής οργάνωσης διακίνησαν την συνολική καταγεγραμμένη ποσότητα των 246 γραμμαρίων κοκαΐνης και των 2.835 γραμμαρίων ακατέργαστης κάνναβης, προσποριζόμενη συνολικό όφελος άνω των 30.000 ευρώ. Ωστόσο θεωρείται βέβαιο ότι οι ποσότητες και κατ' επέκταση το προσποριζόμενο όφελος της οργάνωσης είναι πολύ μεγαλύτερο καθότι σε μεγάλο αριθμό συναλλαγών οι χρήστες-πελάτες δεν ανέφεραν την ποσότητα που επιθυμούσαν να προμηθευτούν, διότι τα μέλη της ομάδας γνώριζαν τις ακριβείς συνήθειες τους και έτσι αναφέροντας οι πελάτες τους ότι θέλουν "τα γνωστά", αυτοί τους προμήθευαν τις ακριβείς ποσότητες χωρίς να καταγράφονται αυτές. Επί πλέον, οι συγκεκριμένες ομά-*

πολιτευτών των οποίων συνεχώς και αδιαλείπτως τέμνονται οι σχέσεις και οι αλληλεξαρτήσεις τους. Ένας ελάχιστα παρατηρητικός αναγνώστης θα διαπίστωνε σχετικά εύκολα το πώς θάφτηκε η υπόθεση από τη γνωστή «κίτρινη» φυλλάδα της πόλης, η οποία γνωρίζει να διαπομπεύει «φτωχοδιάβολους» αλλά να κάνει τουμπεκί σε αυτούς που διαφημίζονται στις σελίδες της. Οι σχέσεις οικονομικής εξάρτησης, ενός εκδότη, από τις ελιτ, τοπικές στη συγκεκριμένη περίπτωση αλλά συνάμα και οι αντίστοιχες εξαρτήσεις ενός εκβιαζόμενου επαγγελματία/επιχειρηματία/πολίτη από έναν εκδότη είναι ενδεικτικές. Η συγκεκριμένη φυλλάδα δεν είχε μεγάλο ενδιαφέρον για ρεπορτάζ...

Αντίστοιχα, το πλήθος των εμπλεκομένων προσώπων, αρκετοί εκ των οποίων αποτελούν μέλη της «καλής κοινωνίας», επιχειρηματίες, αρχιτέκτονες, οδοντίατροι, ραδιοφωνικοί παραγωγοί κ.ά. είχε κάθε λόγο να επικρατήσει η «σιωπή» ή επί το ακριβέστερον η ομερτά. Έτσι μαγαζιά που άμεσα ή έμμεσα είχαν εμπλακεί στην υπόθεση συνεχίζουν αλώβητα να δέχονται την πελατεία τους, η οποία πελατεία προσποιείται την ανήξερη και ότι δεν έγινε και τίποτα. *Αυτά συμβαίνουν ...πως κάνετε έτσι;* Το σύστημα πρέπει να δείξει ότι όλα βαίνουν καλώς και ότι «δεν τσαλακωνόμαστε», ότι είμαστε οι ισχυροί που όλα τα διευθετούμε «ήσυχα και απλά». Το γεγονός ότι πολλοί γνώριζαν το τι διαμείβεται σε συγκεκριμένα bar της πόλης, τα οποία παρουσιάζουν τη glamour μορφή της διασκέδασης και σε ορισμένα από αυτά οι επιχειρηματίες που τα διευθύνουν έχουν είτε στενότατες πολιτικές σχέσεις με κόμματα και εξουσίες είτε και οι ίδιοι έχουν διατελέσει, επί σειρά ετών, νομαρχιακοί σύμβουλοι πλειοψηφίας, μας δείχνει τη σαπίλα που υπάρχει. Μια σαπίλα που δεν αποτελεί μια παροδική ή εξαιρετέα κατάσταση αλλά αντίθετα ένα απόλυτα δομικό χαρακτηριστικό. Αυτή η σαπίλα είναι συνυφασμένη με την εξουσία, απλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν ή δεν θέλουν, ακόμη, να αποδεχθούν ή να αντιληφθούν σε βάθος αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα.

Άλλοι φυσικά εθελοτυφλούν εσκεμμένα θέλοντας να συμμετάσχουν έστω και ως κομπάρσοι στο «θεαθήναι» που στήνεται σε glamour bar/club και να νιώσουν και αυτοί σημαντικοί επειδή συν-ψυχαγωγούνται με «επώνυμους». Κύλησε ο τέντζερης και βρήκε το καπάκι του λοιπόν. Αλλά αυτές οι υποθέσεις όταν εμφανίζονται στη δημοσιότητα φανερώνουν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τη προσέγγιση που επιφυλάσσει το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινωνικού συνόλου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αστυνομία ήταν εκείνη που αποκάλυψε ένα δίκτυο «επωνύμων», όπως έχει γίνει και στο πρόσφατο παρελθόν σε Αθήνα και Μύκονο.

Σε άλλες υποθέσεις, όμως, είναι η αστυνομία εκείνη

***τικών Βόλου** που μετά την ετυμηγορία του δικαστηρίου οδηγήθηκε στις φυλακές, προκειμένου να εκτίσει το υπόλοιπο της ποινής του. Ο ίδιος είχε προφυλακιστεί αρχικά, αλλά μετά το πρωτόδικο δικαστήριο αφέθηκε ελεύθερος εν όψει του Εφετείου».* Οι καταδίκες αυτές, όπως και οι συλλήψεις κάθε λογής μελών σε δίκτυα διακίνησης επιβεβαιώνουν απερίφραστα αυτό που ανέκαθεν ισχυρίζονταν οι αναρχικοί, της σύνδεσης κράτους και ναρκεμπορίου. Όπου κράτος βλέπε αστυνομία, πολιτευτές, επιχειρηματική ελίτ... Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι ο εφοπλιστής Μαρινάκης που εμπλέκεται στην υπόθεση Noor-1 ότι έφερε, μέχρι να παραιτηθεί, την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου Πειραιά, καθώς και ότι είναι συνέταιρος/συνεργάτης του Ι. Κούβελου, μιας πολυσχιδούς προσωπικότητας με αυτόφωτη και μητσοτακέικη πορεία... Παρατηρούνται, λοιπόν, πολλά κοινά χαρακτηριστικά στις υποθέσεις ναρκεμπορίου είτε αφορά μια μικρο-κλίμακα είτε ένα ευρύτερο πεδίο. Πολιτευτές, επιχειρηματίες, «άτομα υπεράνω πάσης υποψίας» αποτελούν ανέκαθεν τη σταθερή μαγιά.

Το οξύμωρο, πάντως, είναι ότι ενώ ουσιαστικά η κοινωνία, στο μέγιστο βαθμό της, αποστρέφεται τα ναρκωτικά, εν τούτοις επιδεικνύει αξιοθαύμαστη ανοχή στους εμπλεκόμενους όταν αυτοί έχουν τοποθετηθεί στη λεγόμενη κοινωνική ελίτ. Έτσι τα glamour μαγαζιά στη Χαλκίδα παραμένουν γεμάτα, δίνοντας οι θαμώνες τους «ψήφο εμπιστοσύνης» στους ιδιοκτήτες. Δεν θέλουν να γκρεμίσουν τον ψεύτικο κόσμο τους που οι κάθε λογής εξαρτήσεις, και όχι μόνο οι τοξικές, όπως π.χ. εκείνη της επίδειξης και της παρουσίας τους, δεν τους επιτρέπουν να αποδεσμευθούν.

Αλλά εάν η μια όψη της διακίνησης συμβαίνει εντός και μέσω των χώρων εστίασης, η άλλη τοποθετείται σε γειτονιά της πόλης όπου οι κάτοικοι της, αθίγγανοι στην πλειοψηφία τους, προχωρούν απρόσκοπτα στο εμπόριο ηρωίνης και χασίς κυρίως. Σε μια περιοχή όπου σύμφωνα με δηλώσεις αστυνομικών, «δεν μπαίνουμε». Δεν θα σταθούμε, παρ' ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον, στο γεγονός της σταθερά επαναλαμβανόμενης ενασχόλησης συγκεκριμένων πληθυσμιακών υπο-ομάδων στη συγκεκριμένη διακίνηση, αλλά ούτε και στη θέση της αστυνομίας περί άβατου. Θα πούμε μόνο ότι αυτή η συνθήκη περί «άβατου» ενισχύει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις στήνοντας μια σταθερή πιάτσα όπου οι «κακοί» και οι «στιγματισμένοι» διεκπεραιώνουν τη μισή βρώμικη δουλειά. Και ασφαλώς το σύστημα δουλεύει νυχθημερόν, με τα λούμπεν στοιχεία να οδεύουν προς τα «γύφτικα» για τις φθηνές δόσεις και οι «κουστουμάτοι» για την ανεύρεση κοκαΐνης στα glamour bar.

αναζητούνται δύο ακόμη μέλη της οργάνωσης, ηλικίας 63 και 24 ετών. Οι εμπλεκόμενοι αντιμετωπίζουν κατηγορίες για σύσταση και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, διακίνηση ναρκωτικών και κατά περίπτωση για καλλιέργεια, προμήθεια και μεταφορά ναρκωτικών, καθώς και για παραβάσεις της νομοθεσίας περί όπλων και αλλοδαπών. Η δράση τους χρονολογείται τουλάχιστον από τον Σεπτέμβρη του 2017. Αξίζει να σημειωθεί ότι η οργάνωση διέθετε ιεραρχική σχέση μεταξύ των μελών της, με διακριτούς ρόλους, καθώς και εσωτερική διάρθρωση σε υποομάδες, υπαγόμενες στο "αρχηγικό" στέλεχος τους. Η πρώτη υποομάδα, διακινούσε ποσότητες κοκαΐνης στη Χαλκίδα και στην ευρύτερη περιοχή, Ερέτριας και Αρτάκης. Η δεύτερη υποομάδα διακινούσε κοκαΐνη και ακατέργαστη κάνναβη σε περιοχές της Βόρειας Εύβοιας. Σημειώνεται ότι 52 επιπλέον άτομα, αντιμετωπίζουν κατηγορίες για παραβάσεις νομοθεσίας περί ναρκωτικών».

Από τον τοπικό τύπο διαβάζουμε επίσης, ότι *από την ακρόαση - απομαγνητοφώνηση του συνόλου των τηλεφωνικών επικοινωνιών των μελών της πρώτης εγκληματικής ομάδας που ήταν περισσότερες από 9.200, προέκυψε ότι κατά το χρονικό διάστημα από 11-11-2017 έως 11-01-2018, τα μέλη της εγκληματικής οργάνωσης διακίνησαν την συνολική καταγεγραμμένη ποσότητα των 246 γραμμαρίων κοκαΐνης και των 2.835 γραμμαρίων ακατέργαστης κάνναβης, προσπορίζόμενη συνολικό όφελος άνω των 30.000 ευρώ. Ωστόσο θεωρείται βέβαιο ότι οι ποσότητες και κατ' επέκταση το προσποριζόμενο όφελος της οργάνωσης είναι πολύ μεγαλύτερο καθότι σε μεγάλο αριθμό συναλλαγών οι χρήστες-πελάτες δεν ανέφεραν την ποσότητα που επιθυμούσαν να προμηθευτούν, διότι τα μέλη της ομάδας γνώριζαν τις ακριβείς συνήθειες τους και έτσι αναφέροντας οι πελάτες τους ότι θέλουν «τα γνωστά», αυτοί τους προμήθευαν τις ακριβείς ποσότητες χωρίς να καταγράφονται αυτές.* Επί πλέον, οι συγκεκριμένες ομάδες και υποομάδες πέραν του ναρκεμπορίου είχαν και τοκογλυφική και εκβιαστική δράση. Γι' αυτό και οι συνολικές συλλήψεις είναι 17, ενώ 80 άτομα περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο που έχει καταρτιστεί. Επίσης, κατασχέθηκαν περισσότερα από 100.000 ευρώ, ποσότητες κοκαΐνης και κάνναβης, ναρκωτικά δισκία, ζυγαριές ακριβείας, πληθώρα κλοπιμαίων, πιστόλια, κυνηγετικά όπλα, μαχαίρια, στιλέτα.

Θα περίμενε, λοιπόν, κάποιος σε μια μικρή σχετικά επαρχιακή πόλη, με τόσες συλλήψεις και κατηγορητήριο ραδιοφωνικοί παραγωγοί κ.ά. είχε κάθε λόγο να επικρατήσει η «σιωπή» ή επί το ακριβέστερον η ομερτά. Έτσι μαγαζιά που άμεσα ή έμμεσα είχαν εμπλακεί στην υπόθεση συνεχίζουν αλώβητα να δέχονται την πελατεία τους, η οποία πελατεία προσποιείται την ανήξερη και ότι δεν έγινε και τίποτα. *Αυτά συμβαίνουν ...πως κάνετε έτσι;* Το σύστημα πρέπει να δείξει ότι όλα βαίνουν καλώς και ότι «δεν τσαλακωνόμαστε», ότι είμαστε οι ισχυροί που όλα τα διευθετούμε «ήσυχα και απλά». Το γεγονός ότι πολλοί γνώριζαν το τι διαμείβεται σε συγκεκριμένα bar της πόλης, τα οποία παρουσιάζουν τη glamour μορφή της διασκέδασης και σε ορισμένα από αυτά οι επιχειρηματίες που τα διευθύνουν έχουν είτε στενότατες πολιτικές σχέσεις με κόμματα και εξουσίες είτε και οι ίδιοι έχουν διατελέσει, επί σειρά ετών, νομαρχιακοί σύμβουλοι πλειοψηφίας, μας δείχνει τη σαπίλα που υπάρχει. Μια σαπίλα που δεν αποτελεί μια παροδική ή εξαιρετέα κατάσταση αλλά αντίθετα ένα απόλυτα δομικό χαρακτηριστικό. Αυτή η σαπίλα είναι συνυφασμένη με την εξουσία, απλά οι περισσότεροι άνθρωποι δεν μπορούν ή δεν θέλουν, ακόμη, να αποδεχθούν ή να αντιληφθούν σε βάθος αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα.

Άλλοι φυσικά εθελοτυφλούν εσκεμμένα θέλοντας να συμμετάσχουν έστω και ως κομπάρσοι στο «θεαθήναι» που στήνεται σε glamour bar/club και να νιώσουν και αυτοί σημαντικοί επειδή συν-ψυχαγωγούνται με «επώνυμους». Κύλησε ο τέντζερης και βρήκε το καπάκι του λοιπόν. Αλλά αυτές οι υποθέσεις όταν εμφανίζονται στη δημοσιότητα φανερώνουν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τη προσέγγιση που επιφυλάσσει το μεγαλύτερο ποσοστό του κοινωνικού συνόλου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αστυνομία ήταν εκείνη που αποκάλυψε ένα δίκτυο «επωνύμων», όπως έχει γίνει και στο πρόσφατο παρελθόν σε Αθήνα και Μύκονο.

Σε άλλες υποθέσεις, όμως, είναι η αστυνομία εκείνη που όχι απλά κατηγορείται αλλά καταδικάζονται στελέχη της από το εμπόριο ναρκωτικών. *«Ένοχοι και σε **δεύτερο βαθμό** κρίθηκαν τρεις αστυνομικοί που κατηγορούνταν για εμπλοκή σε πολυμελές κύκλωμα διακίνησης ναρκωτικών, το οποίο εξαρθρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2012, ύστερα από μεγάλη επιχείρηση σε Θεσσαλονίκη, Βόλο και Αγρίνιο. Το Πενταμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης τους τιμώρησε με ποινές από φυλάκιση 2,5 ετών έως κάθειρξη 6 ετών και 4 μηνών... Η ποινή της κάθειρξης επιβλήθηκε στον πρώην **προϊστάμενο του Τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών*** του Ι. Κούβελου, μιας πολυσχιδούς προσωπικότητας με αυτόφωτη και μητσοτακέικη πορεία... Παρατηρούνται, λοιπόν, πολλά κοινά χαρακτηριστικά στις υποθέσεις ναρκεμπορίου είτε αφορά μια μικρο-κλίμακα είτε ένα ευρύτερο πεδίο. Πολιτευτές, επιχειρηματίες, «άτομα υπεράνω πάσης υποψίας» αποτελούν ανέκαθεν τη σταθερή μαγιά.

Το οξύμωρο, πάντως, είναι ότι ενώ ουσιαστικά η κοινωνία, στο μέγιστο βαθμό της, αποστρέφεται τα ναρκωτικά, εν τούτοις επιδεικνύει αξιοθαύμαστη ανοχή στους εμπλεκόμενους όταν αυτοί έχουν τοποθετηθεί στη λεγόμενη κοινωνική ελίτ. Έτσι τα glamour μαγαζιά στη Χαλκίδα παραμένουν γεμάτα, δίνοντας οι θαμώνες τους «ψήφο εμπιστοσύνης» στους ιδιοκτήτες. Δεν θέλουν να γκρεμίσουν τον ψεύτικο κόσμο τους που οι κάθε λογής εξαρτήσεις, και όχι μόνο οι τοξικές, όπως π.χ. εκείνη της επίδειξης και της παρουσίας τους, δεν τους επιτρέπουν να αποδεσμευθούν.

Αλλά εάν η μια όψη της διακίνησης συμβαίνει εντός και μέσω των χώρων εστίασης, η άλλη τοποθετείται σε γειτονιά της πόλης όπου οι κάτοικοι της, αθίγγανοι στην πλειοψηφία τους, προχωρούν απρόσκοπτα στο εμπόριο ηρωίνης και χασίς κυρίως. Σε μια περιοχή όπου σύμφωνα με δηλώσεις αστυνομικών, «δεν μπαίνουμε». Δεν θα σταθούμε, παρ' ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον, στο γεγονός τής σταθερά επαναλαμβανόμενης ενασχόλησης συγκεκριμένων πληθυσμιακών υπο-ομάδων στη συγκεκριμένη διακίνηση, αλλά ούτε και στη θέση της αστυνομίας περί άβατου. Θα πούμε μόνο ότι αυτή η συνθήκη περί «άβατου» ενισχύει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις στήνοντας μια σταθερή πιάτσα όπου οι «κακοί» και οι «στιγματισμένοι» διεκπεραιώνουν τη μισή βρώμικη δουλειά. Και ασφαλώς το σύστημα δουλεύει νυχθημερόν, με τα λούμπεν στοιχεία να οδεύουν προς τα «γύφτικα» για τις φθηνές δόσεις και οι «κουστουμάτοι» για την ανεύρεση κοκαΐνης στα glamour bar.

Φυσικά γνωρίζουμε ότι τα συγκεκριμένα εργαλεία, παρ' ότι έχουν ευρύτερη εφαρμογή στον ελλαδικό χώρο, εμφανίζουν επί μέρους διαφοροποιήσεις ως προς τον τρόπο λειτουργίας τους, όταν τροποποιείται ο στόχος. Δηλαδή δεν είναι μόνο αστυνομία, πολιτευτές και ελίτ οι δομικοί αντιπρόσωποι της ναρκω-διακίνησης αλλά και άλλοι καλοθελητές και παζαρευτές. Αλλά σε αυτή τη περίπτωση, τα Εξάρχεια, κρατούν την αποκλειστικότητα...

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Η διαβολή ως τεχνική πολιτικής πρόκλησης στην αντιπαράθεση Αισχίνη-Δημοσθένη

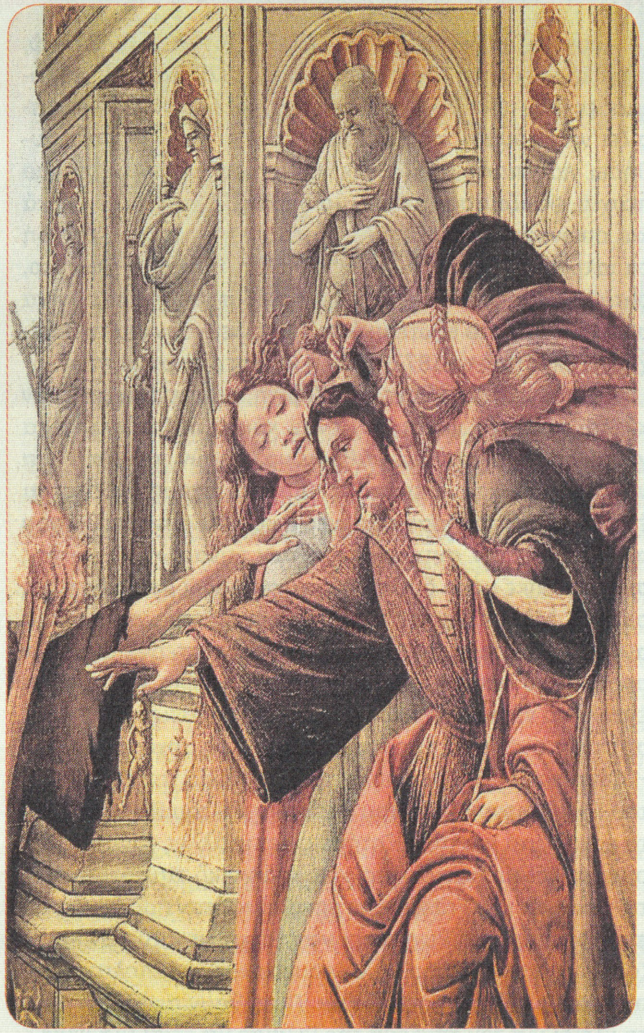
«...Στις συγκρούσεις τόσων αιώνων ανάμεσα στην ελευθέρια και την εξουσία, ή, με αλλά λόγια, ανάμεσα στην κοινωνική ανισότητα και στις κοινωνικές κάστες, το επίμαχο ζήτημα δεν ήταν πραγματικά οι σχέσεις ανάμεσα στην κοινωνία και το άτομο ή η αύξηση της ανεξαρτησίας του ατόμου σε βάρος του κοινωνικού ελέγχου ή το αντίστροφο. Αφορούσε μάλλον την παρεμπόδιση οποιουδήποτε ατόμου από το να καταπιέζει τα αλλά, την παροχή σε όλους των ιδίων δικαιωμάτων και των ιδίων μέσων δραστηριοποίησης. Αφορούσε την αντικατάσταση της πρωτοβουλίας των λίγων, που καταλήγει αναγκαστικά στην καταπίεση όλων των άλλων, με την πρωτοβουλία των πολλών, που καταλήγει, όπως είναι φυσικό, να ωφελεί όλους...»

ΕΡΡΙΚΟ ΜΑΛΑΤΕΣΤΑ, *Χωρίς Εξουσία.*

Οι επιμέρους πολιτικές τεχνικές, που χρησιμοποιούν οι εκάστοτε εξουσιαστές ή και οι δημαγωγοί, αναδεικνύουν τις προθέσεις και τα ωφέλη που προσδοκούν. Σε κάθε εποχή η εξουσία φροντίζει να διαθέτει ανθρώπους που θα χειρίζονται τον λόγο με τέτοιον τρόπο ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους. Η κατεύθυνση που ο κάθε πολιτικός φορέας είναι στραμμένος φέρει ανθρώπους ή στελέχη ή και ολόκληρες ομάδες που επιμελούνται λεπτομερώς τους λόγους του πολιτικού προσώπου, που υποστηρίζουν. Φυσικά, το φαινόμενο αυτό δεν θα ήταν δυνατό να εκλείπει από την Αθήνα του 4^{ου} αιώνα π.Χ. Το πολιτικό κατασκεύασμα της δημοκρατίας των Αθηνών ανέδειξε δεινούς ρήτορες. Ουσιαστικά, πρόκειται για ανθρώπους που χειρίζονται τον λόγο με άνεση και ευχέρεια και τον πλάθουν, σύμφωνα με τις συνθήκες της πολιτικής που εξυπηρετούν.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη ρητορικών λόγων οι **συμβουλευτικοί**[1], οι **δικανικοί**[2] και οι **επιδεικτικοί**[3] **(πανηγυρικοί)**. Με τους λόγους αυτούς εγκωμιάζονται ή επικρίνονται πράξεις και πρόσωπα του παρόντος με συχνές αναδρομές στο παρελθόν και προβλέψεις του μέλλοντος.

Η διαμάχη μεταξύ των ρητόρων Αισχίνη και Δημοσθέ-

την οργή του Αισχίνη. Ο μνημειώδης λόγος του *Περί του στεφάνου* αποτελεί δείγμα της ρητορικής δεινότητας του Δημοσθένους.

Ο Αισχίνης γεννήθηκε το 389 π.Χ. και καταγόταν από φτωχή οικογένεια. Υπήρξε δεινός ρήτορας και οι συ-

λόγο, στρεφόμενοι επί προσωπικού. Αμφότεροι επιδίδονταν σε διαβολή της οικογενειακής ζωής (ο μεν Δημοσθένης για τη φτωχή ζωή του Αισχίνη, ο δε Αισχίνης για τον τρυφηλό βίο του Δημοσθένη). Ο Αισχίνης τον κατηγορούσε για την εύπορη καταγωγή του και τις υποτιθέμενες αγαθοεργίες του, και ο Δημοσθένης τον ανέφερε ως γιο δούλου, ως άτομο επικίνδυνο για την αθηναϊκή δημοκρατία. Επί πλέον, χρησιμοποιούσαν την ειρωνεία και στρέφονταν σε προσωπικές επιθέσεις έως τον πλήρη εξευτελισμό του αντιπάλου. Ο Αισχίνης, στον λόγο του *Κατά Κτησιφώντος,* χαρακτήριζε τον Δημοσθένη ως κίναιδο, άνθρωπο φοβισμένο, με αδυναμίες, μαλθακότητα, δειλό αλλά και πονηρό. Σε αντιδιαστολή, ο Δημοσθένης, στον λόγο του *Περί του στεφάνου,* χλεύαζε τις ασχολίες του Αισχίνη, χαρακτηρίζοντάς τον ως αλαζόνα, ειρωνευόμενος και διακωμωδώντας τον.

Η δύναμη και η αίγλη ενός ρητορικού λόγου ήταν η ύψιστη ικανότητα που καθόριζε τις πολιτικές και δικαστικές αποφάσεις. Οι δικανικοί λόγοι του Δημοσθένη εναντίον του Αισχίνη με σκληρούς και προσωπικούς χαρακτηρισμούς (όχι μόνο για τους προγόνους αλλά και για τις σεξουαλικές προτιμήσεις) αποσπούσαν εξ ολοκλήρου την αισθητική του κοινού. Ο Δημοσθένης, όντας φιλαθηναίος, υπερασπίζεται τα ιδανικά του μπροστά στον Φίλιππο. Ο ίδιος κατηγόρησε ακόμη και για δωροδοκία από τους Μακεδόνες τον Αισχίνη. Σε αντιδιαστολή, ο Αισχίνης κατηγόρησε για εκφραστική αδυναμία απέναντι στον Φίλιππο τον αντίπαλό του.

Ο Αισχίνης ήταν υπέρμαχος μιας ειρηνευτικής πολιτικής με τον Φίλιππο. Η διαβολή με την οποία καταπιάνονται αμφότεροι οι ρήτορες σκοπεύει να πλήξει και να διασύρει την εικόνα του αντιδίκου τους. Η λοιδωρία, ο χλευασμός, οι αλλεπάλληλες ύβρεις και τα ειρωνικά σχόλια δημιουργούν μια έντονη συγκινησιακή φόρτιση στους δικαστές. Οι ρήτορες, πίσω από την όψιμη πολιτική τους διαμάχη για τη Μακεδονία, κατρακυλούν σε προσωπικές λεκτικές διαμάχες για να επωφεληθούν και να παρασύρουν το ακροατήριο σύμφωνα με τις διαθέσεις τους. Αξιοσημείωτο γεγονός είναι ό,τι η διαβολή δεν αποτελεί βασικό στοιχείο του λόγου εντούτοις, καθίσταται ολοένα και πιο αισθητή,

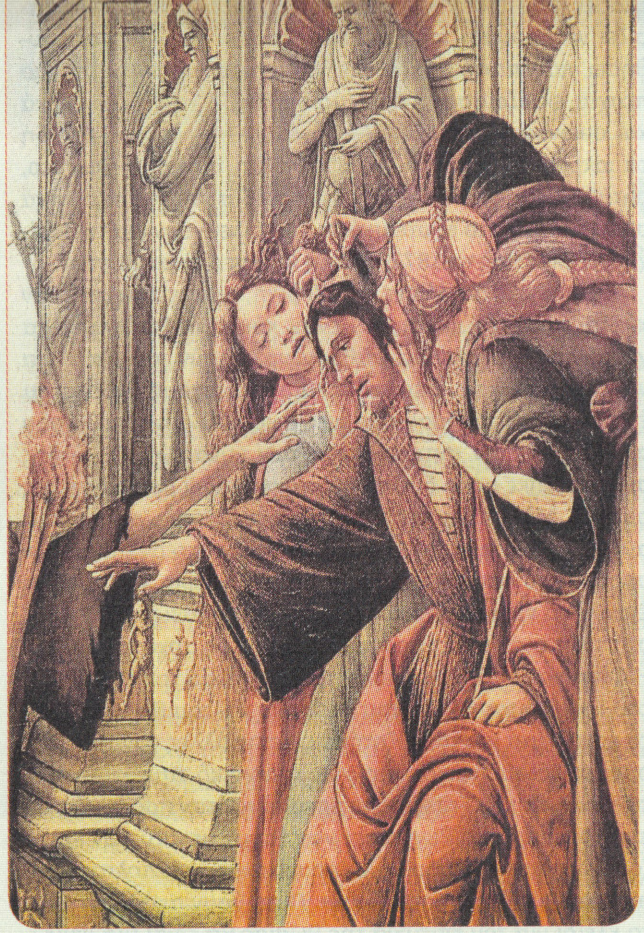
ρος του κοινωνικού ελέγχου ή το αντίστροφο. Αφορούσε μάλλον την παρεμπόδιση οποιουδήποτε ατόμου από το να καταπιέζει τα αλλά, την παροχή σε όλους των ιδίων δικαιωμάτων και των ιδίων μέσων δραστηριοποίησης. Αφορούσε την αντικατάσταση της πρωτοβουλίας των λίγων, που καταλήγει αναγκαστικά στην καταπίεση όλων των άλλων, με την πρωτοβουλία των πολλών, που καταλήγει, όπως είναι φυσικό, να ωφελεί όλους...»

ΕΡΡΙΚΟ ΜΑΛΑΤΕΣΤΑ, *Χωρίς Εξουσία.*

Οι επιμέρους πολιτικές τεχνικές, που χρησιμοποιούν οι εκάστοτε εξουσιαστές ή και οι δημαγωγοί, αναδεικνύουν τις προθέσεις και τα ωφέλη που προσδοκούν. Σε κάθε εποχή η εξουσία φροντίζει να διαθέτει ανθρώπους που θα χειρίζονται τον λόγο με τέτοιον τρόπο ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους. Η κατεύθυνση που ο κάθε πολιτικός φορέας είναι στραμμένος φέρει ανθρώπους ή στελέχη ή και ολόκληρες ομάδες που επιμελούνται λεπτομερώς τους λόγους του πολιτικού προσώπου, που υποστηρίζουν. Φυσικά, το φαινόμενο αυτό δεν θα ήταν δυνατό να εκλείπει από την Αθήνα του 4ου αιώνα π.Χ. Το πολιτικό κατασκεύασμα της δημοκρατίας των Αθηνών ανέδειξε δεινούς ρήτορες. Ουσιαστικά, πρόκειται για ανθρώπους που χειρίζονται τον λόγο με άνεση και ευχέρεια και τον πλάθουν, σύμφωνα με τις συνθήκες της πολιτικής που εξυπηρετούν.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη ρητορικών λόγων οι **συμβουλευτικοί**[1], οι **δικανικοί**[2] και οι **επιδεικτικοί**[3] **(πανηγυρικοί)**. Με τους λόγους αυτούς εγκωμιάζονται ή επικρίνονται πράξεις και πρόσωπα του παρόντος με συχνές αναδρομές στο παρελθόν και προβλέψεις του μέλλοντος.

Η διαμάχη μεταξύ των ρητόρων Αισχίνη και Δημοσθένη, κατά τον 4ο αιώνα π.Χ., σημάδεψε την εξέλιξη της ρητορικής τέχνης και ανέδειξε τους τρόπους και τις πρακτικές που χρησιμοποιούσαν για να γίνουν όσο το δυνατόν πιο πειστικοί στο κοινό. Κατ' αρχάς, ο Δημοσθένης υπήρξε ένας εκ των σπουδαιότερων ρητόρων της κλασσικής Αθήνας, με έμφαση στην πολιτική ρητορεία. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 384 π.Χ. και πέθανε το 322 π.Χ. Από τον μεγάλο αυτόν ρήτορα σώζεται μεγάλος αριθμός δικανικών και κυρίως συμβουλευτικών λόγων. Από το 355 π.Χ. έτρεφε συμπάθεια στην πολιτική, συντάσσων και εκφωνών πολλούς πολιτικούς λόγους. Ταγμένος στο κόμμα του Εύβουλου, βρέθηκε από νωρίς ενάντια στον Φίλιππο Β΄ της Μακεδονίας. Με τον λόγο του *Περί της παραπρεσβείας*, ο Δημοσθένης στράφηκε εναντίον του Αισχίνη και της φιλομακεδονικής του πολιτικής. Το 336 π.Χ., ο Κτησιφών πρότεινε να τιμηθεί με χρυσό στέφανο, γεγονός που προκάλεσε

την οργή του Αισχίνη. Ο μνημειώδης λόγος του *Περί του στεφάνου* αποτελεί δείγμα της ρητορικής δεινότητας του Δημοσθένους.

Ο Αισχίνης γεννήθηκε το 389 π.Χ. και καταγόταν από φτωχή οικογένεια. Υπήρξε δεινός ρήτορας και οι συγκρούσεις του με τον Δημοσθένη είναι ενδεικτικές του μεγαλείου αμφοτέρων των ρητόρων. Το κύριο σημείο της αντιπαράθεσής τους ήταν το μακεδονικό ζήτημα. Ο Αισχίνης ανήκε στο φιλομακεδονικό κόμμα σε αντίθεση με τον Δημοσθένη. Το 346 π.Χ. αμφότεροι συμμετείχαν στην επίσκεψη μιας πρεσβείας στον Φίλιππο ως Αθηναίοι. Ο Δημοσθένης κατήγγειλε τον Αισχίνη για παραπρεσβεία. Ουσιαστικά, τον κατηγόρησε μέσω του Τιμάρχου ότι δεν υπερασπίστηκε τα συμφέροντα της Αθήνας. Ο Αισχίνης αντέδρασε με τον λόγο του *Κατά Τιμάρχου*. Επίσης, για την «παράνομη» απονομή χρυσού στεφάνου στον Δημοσθένη έγραψε τον περίφημο λόγο *Κατά Κτησιφώντος*. Η ρητορική του διαύγεια αναγνωρίζεται τόσο από τον Δημοσθένη όσο και από το ότι συμπεριελήφθη στον κανόνα των δέκα ρητόρων.

Οι αθηναίοι ρήτορες στα τέλη του 5ου και 4ου αιώνα

αγαθοεργίες του, και ο Δημοσθένης τον ανέφερε ως γιο δούλου, ως άτομο επικίνδυνο για την αθηναϊκή δημοκρατία. Επί πλέον, χρησιμοποιούσαν την ειρωνεία και στρέφονταν σε προσωπικές επιθέσεις έως τον πλήρη εξευτελισμό του αντιπάλου. Ο Αισχίνης, στον λόγο του *Κατά Κτησιφώντος*, χαρακτήριζε τον Δημοσθένη ως κίναιδο, άνθρωπο φοβισμένο, με αδυναμίες, μαλθακότητα, δειλό αλλά και πονηρό. Σε αντιδιαστολή, ο Δημοσθένης, στον λόγο του *Περί του στεφάνου*, χλεύαζε τις ασχολίες του Αισχίνη, χαρακτηρίζοντάς τον ως αλαζόνα, ειρωνευόμενος και διακωμωδώντας τον.

Η δύναμη και η αίγλη ενός ρητορικού λόγου ήταν η ύψιστη ικανότητα που καθόριζε τις πολιτικές και δικαστικές αποφάσεις. Οι δικανικοί λόγοι του Δημοσθένη εναντίον του Αισχίνη με σκληρούς και προσωπικούς χαρακτηρισμούς (όχι μόνο για τους προγόνους αλλά και για τις σεξουαλικές προτιμήσεις) αποσπούσαν εξ ολοκλήρου την αισθητική του κοινού. Ο Δημοσθένης, όντας φιλαθηναίος, υπερασπίζεται τα ιδανικά του μπροστά στον Φίλιππο. Ο ίδιος κατηγόρησε ακόμη και για δωροδοκία από τους Μακεδόνες τον Αισχίνη. Σε αντιδιαστολή, ο Αισχίνης κατηγόρησε για εκφραστική αδυναμία απέναντι στον Φίλιππο τον αντίπαλό του.

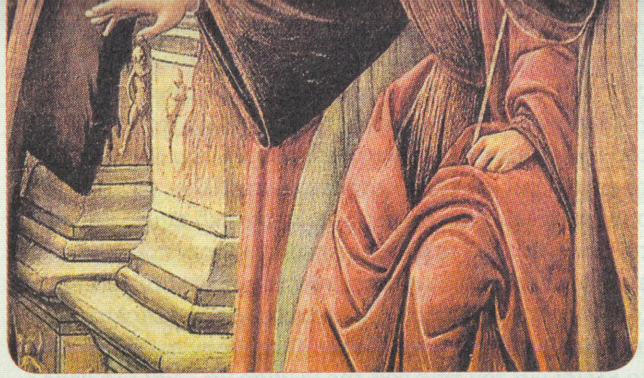
Ο Αισχίνης ήταν υπέρμαχος μιας ειρηνευτικής πολιτικής με τον Φίλιππο. Η διαβολή με την οποία καταπιάνονται αμφότεροι οι ρήτορες σκοπεύει να πλήξει και να διασύρει την εικόνα του αντιδίκου τους. Η λοιδωρία, ο χλευασμός, οι αλλεπάλληλες ύβρεις και τα ειρωνικά σχόλια δημιουργούν μια έντονη συγκινησιακή φόρτιση στους δικαστές. Οι ρήτορες, πίσω από την όψιμη πολιτική τους διαμάχη για τη Μακεδονία, κατρακυλούν σε προσωπικές λεκτικές διαμάχες για να επωφεληθούν και να παρασύρουν το ακροατήριο σύμφωνα με τις διαθέσεις τους. Αξιοσημείωτο γεγονός είναι ό,τι η διαβολή δεν αποτελεί βασικό στοιχείο του λόγου εντούτοις, καθίσταται ολοένα και πιο αισθητή, κυρίως στον χώρο της πολιτικής. Επί πλέον, διευκολύνει το ρήτορα να περάσει τα μηνύματά του και να χειραγωγήσει το ακροατήριό του. Ενδεικτική ως προς αυτό είναι η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης της διαβολής και η διευρυμένη χρήση της στους λόγους του Δημοσθένη και του Αισχίνη, όπου οι αρχικές της μορφές και οι τόποι που συναντάμε στο Λυσία καλλιεργούνται, εμπλουτίζονται και αποκτούν δριμύτητα και καυστικότητα.

Στην οξύτατη διαμάχη Αισχίνη - Δημοσθένη, χρησιμοποιείται εκατέρωθεν η διαβολή ως τακτική για να διαβρωθεί η προσωπικότητα του αντιπάλου. Η λοιδωρία και οι ύβρεις, που ανταλλάσουν οι δύο ρήτορες, επισκιάζουν το πολιτικό ζήτημα μεταξύ Αθήνας και Μακεδονίας, που αποτελεί τη βάση της πολιτικής τους διαμάχης, και αναλώνονται σε μικρότητες. Η διαβολή αποτέλεσε στρατηγική λεκτική επιλογή κάθε ρήτορα και πολιτικού. Η εξελικτική

τρόπο ώστε να μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους. Η κατεύθυνση που ο κάθε πολιτικός φορέας είναι στραμμένος φέρει ανθρώπους ή στελέχη ή και ολόκληρες ομάδες που επιμελούνται λεπτομερώς τους λόγους του πολιτικού προσώπου, που υποστηρίζουν. Φυσικά, το φαινόμενο αυτό δεν θα ήταν δυνατό να εκλείπει από την Αθήνα του 4ου αιώνα π.Χ. Το πολιτικό κατασκεύασμα της δημοκρατίας των Αθηνών ανέδειξε δεινούς ρήτορες. Ουσιαστικά, πρόκειται για ανθρώπους που χειρίζονται τον λόγο με άνεση και ευχέρεια και τον πλάθουν, σύμφωνα με τις συνθήκες της πολιτικής που εξυπηρετούν.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη ρητορικών λόγων οι **συμβουλευτικοί**[1], οι **δικανικοί**[2] και οι **επιδεικτικοί**[3] **(πανηγυρικοί)**. Με τους λόγους αυτούς εγκωμιάζονται ή επικρίνονται πράξεις και πρόσωπα του παρόντος με συχνές αναδρομές στο παρελθόν και προβλέψεις του μέλλοντος.

Η διαμάχη μεταξύ των ρητόρων Αισχίνη και Δημοσθένη, κατά τον 4ο αιώνα π.Χ., σημάδεψε την εξέλιξη της ρητορικής τέχνης και ανέδειξε τους τρόπους και τις πρακτικές που χρησιμοποιούσαν για να γίνουν όσο το δυνατόν πιο πειστικοί στο κοινό. Κατ' αρχάς, ο Δημοσθένης υπήρξε ένας εκ των σπουδαιότερων ρητόρων της κλασσικής Αθήνας, με έμφαση στην πολιτική ρητορεία. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 384 π.Χ. και πέθανε το 322 π.Χ. Από τον μεγάλο αυτόν ρήτορα σώζεται μεγάλος αριθμός δικανικών και κυρίως συμβουλευτικών λόγων. Από το 355 π.Χ. έτρεφε συμπάθεια στην πολιτική, συντάσσων και εκφωνών πολλούς πολιτικούς λόγους. Ταγμένος στο κόμμα του Εύβουλου, βρέθηκε από νωρίς ενάντια στον Φίλιππο Β΄ της Μακεδονίας. Με τον λόγο του *Περί της παραπρεσβείας*, ο Δημοσθένης στράφηκε εναντίον του Αισχίνη και της φιλομακεδονικής του πολιτικής. Το 336 π.Χ., ο Κτησιφών πρότεινε να τιμηθεί με χρυσό στέφανο, γεγονός που προκάλεσε

την οργή του Αισχίνη. Ο μνημειώδης λόγος του *Περί του στεφάνου* αποτελεί δείγμα της ρητορικής δεινότητας του Δημοσθένους.

Ο Αισχίνης γεννήθηκε το 389 π.Χ. και καταγόταν από φτωχή οικογένεια. Υπήρξε δεινός ρήτορας και οι συγκρούσεις του με τον Δημοσθένη είναι ενδεικτικές του μεγαλείου αμφοτέρων των ρητόρων. Το κύριο σημείο της αντιπαράθεσής τους ήταν το μακεδονικό ζήτημα. Ο Αισχίνης ανήκε στο φιλομακεδονικό κόμμα σε αντίθεση με τον Δημοσθένη. Το 346 π.Χ. αμφότεροι συμμετείχαν στην επίσκεψη μιας πρεσβείας στον Φίλιππο ως Αθηναίοι. Ο Δημοσθένης κατήγγειλε τον Αισχίνη για παραπρεσβεία. Ουσιαστικά, τον κατηγόρησε μέσω του Τιμάρχου ότι δεν υπερασπίστηκε τα συμφέροντα της Αθήνας. Ο Αισχίνης αντέδρασε με τον λόγο του *Κατά Τιμάρχου*. Επίσης, για την «παράνομη» απονομή χρυσού στεφάνου στον Δημοσθένη έγραψε τον περίφημο λόγο *Κατά Κτησιφώντος*. Η ρητορική του διαύγεια αναγνωρίζεται τόσο από τον Δημοσθένη όσο και από το ότι συμπεριελήφθη στον κανόνα των δέκα ρητόρων.

Οι αθηναίοι ρήτορες στα τέλη του 5ου και 4ου αιώνα π.Χ., συχνά κατέφευγαν στη λοιδορία και στη διαβολή ώστε να μειώσουν την προσωπικότητα του αντιπάλου τους. Όταν άρχισε το 346 π.Χ. η προσπάθεια της Αθήνας για ειρήνη με τον Φίλιππο, έλαβαν χώρα οξύτατες αντιπαραθέσεις μεταξύ των δύο ρητόρων. Οι ρήτορες χρησιμοποιούσαν τη διαβολή με σκοπό να δημιουργήσουν κατηγορίες για την προσωπικότητα του κάθε ρήτορα ξεχωριστά, παρουσιάζοντας κάθε είδους δυσφήμηση, δεν δίσταζαν να προβαίνουν σε προσωπικές αναφορές και χρησιμοποιούσαν κάθε μέσο, ώστε να κερδίσουν τις εντυπώσεις των δικαστών. Δεν δίσταζαν να αναφερθούν στην καταγωγή, στην ανατροφή, στην οικογένεια με ακραίες αντιλογίες. Οι δύο ρήτορες παραμέριζαν τον ουσιαστικό πολιτικό υπερασπίζεται τα ιδανικά του μπροστά στον Φίλιππο. Ο ίδιος κατηγόρησε ακόμη και για δωροδοκία από τους Μακεδόνες τον Αισχίνη. Σε αντιδιαστολή, ο Αισχίνης κατηγόρησε για εκφραστική αδυναμία απέναντι στον Φίλιππο τον αντίπαλό του.

Ο Αισχίνης ήταν υπέρμαχος μιας ειρηνευτικής πολιτικής με τον Φίλιππο. Η διαβολή με την οποία καταπιάνονται αμφότεροι οι ρήτορες σκοπεύει να πλήξει και να διασύρει την εικόνα του αντιδίκου τους. Η λοιδωρία, ο χλευασμός, οι αλλεπάλληλες ύβρεις και τα ειρωνικά σχόλια δημιουργούν μια έντονη συγκινησιακή φόρτιση στους δικαστές. Οι ρήτορες, πίσω από την όψιμη πολιτική τους διαμάχη για τη Μακεδονία, κατρακυλούν σε προσωπικές λεκτικές διαμάχες για να επωφεληθούν και να παρασύρουν το ακροατήριο σύμφωνα με τις διαθέσεις τους. Αξιοσημείωτο γεγονός είναι ό,τι η διαβολή δεν αποτελεί βασικό στοιχείο του λόγου εντούτοις, καθίσταται ολοένα και πιο αισθητή, κυρίως στον χώρο της πολιτικής. Επί πλέον, διευκολύνει το ρήτορα να περάσει τα μηνύματά του και να χειραγωγήσει το ακροατήριό του. Ενδεικτική ως προς αυτό είναι η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης της διαβολής και η διευρυμένη χρήση της στους λόγους του Δημοσθένη και του Αισχίνη, όπου οι αρχικές της μορφές και οι τόποι που συναντάμε στο Λυσία καλλιεργούνται, εμπλουτίζονται και αποκτούν δριμύτητα και καυστικότητα.

Στην οξύτατη διαμάχη Αισχίνη - Δημοσθένη, χρησιμοποιείται εκατέρωθεν η διαβολή ως τακτική για να διαβρωθεί η προσωπικότητα του αντιπάλου. Η λοιδωρία και οι ύβρεις, που ανταλλάσουν οι δύο ρήτορες, επισκιάζουν το πολιτικό ζήτημα μεταξύ Αθήνας και Μακεδονίας, που αποτελεί τη βάση της πολιτικής τους διαμάχης, και αναλώνονται σε μικρότητες. Η διαβολή αποτέλεσε στρατηγική λεκτική επιλογή κάθε ρήτορα και πολιτικού. Η εξελικτική της πορεία φαίνεται ότι ακολουθείται από την αρχαιότητα έως και τις ημέρες μας.

«...Κοντολογίς, είναι πάντα το ζήτημα τού να δοθεί ένα τέλος στην κυριαρχία κι εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, με έναν τέτοιο τρόπο που να ενδιαφέρονται όλοι για την ευημερία του συνόλου και που η ατομική δύναμη του καθένα, αντί να καταπιέζει, ***να αντιμάχεται*** *και να καταστέλλει άλλους, να ανακαλύψει τη δυνατότητα της πλήρους ανάπτυξης και ο καθένας να επιδιώκει να ενωθεί με άλλους για την μεγαλύτερη ωφελεία όλων...»*

(ΕΡΡΙΚΟ ΜΑΛΑΤΕΣΤΑ, *Χωρίς Εξουσία*)

Χ.Μ.

1. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι πολιτικοί που εκφωνούνται στις συνελεύσεις του λαού. Οι *συμβουλευτικοί*: με αυτούς παρέχονται **συμβουλές για το μέλλον.** Ο ρήτορας **προτρέπει** ή **αποτρέπει** τον λαό με σκοπό την επίτευξη του **συμφέροντος** ή την αποφυγή πολιτικών σφαλμάτων.

2. Δικανικοί λόγοι είναι οι εκφωνούμενοι στα δικαστήρια και αφορούν πράξεις που τελέστηκαν στο παρελθόν. Αφορούν κατηγορίες ή απολογίες και έχουν σκοπό την απόδειξη της ενοχής ή της αθωότητας τού κατηγορουμένου με βάση τον νόμο και το αίσθημα του δικαίου.

3. Οι **Επιδεικτικοί ή πανηγυρικοί** λόγοι, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι επιτάφιοι, ήταν οι εκφωνούμενοι σε διάφορες **εορτές και συγκεντρώσεις**.

Βέρα Φίγκνερ (1852-1942)

Τα απομνημονεύματα των Ρώσων επαναστατών του τέλους του 19ου αιώνα περιέχουν τα ονόματα πολλών γυναικών, οι οποίες κατέχουν εξέχουσα θέση. Οι στατιστικές των συλλήψεων δείχνουν ότι περίπου το 15% ήταν γυναίκες. Σε αυτές τις λίστες, το όνομα Vera Figner ξεχωρίζει ως συνώνυμο με αυτό της αφοσιωμένης επαναστάτριας. Πράγματι, η συμμετοχή της στο σχέδιο να δολοφονηθεί ο Τσάρος Αλέξανδρος Β΄, η δίκη της και τα επόμενα χρόνια φυλάκισης άφησαν ένα αποτύπωμα σε εκείνους που θα ακολουθούσαν μια μαχητική επαναστατική πορεία.

Η Figner γεννήθηκε στη Ρωσία της δεκαετίας του 1850, μια εποχή έντονου δημόσιου διαλόγου στην ιστορία της χώρας. Η Δυτική Ευρώπη βρισκόταν στο στάδιο της κοινωνικής και πολιτικής εξέλιξης για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις ενός σύγχρονου βιομηχανικού κράτους, ενώ για τα προηγούμενα 70 χρόνια η Ρωσία είχε σταθεροποιηθεί στο ζήτημα της δουλοπαροικίας και της εξάλειψής της, χωρίς να αλλάξει τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές δομές.

Οι γονείς της Figner ήταν μέλη της τάξης των ευγενών. Ο πατέρας της Nikolai Figner εκπαιδεύτηκε ως δασοφύλακας, μια σταδιοδρομία που ακολούθησε μέχρι την απελευθέρωση των δουλοπάροικων το 1861. Στη συνέχεια έγινε ειρηνοδίκης και μετακόμισε με την οικογένειά του στο κτήμα του στο Νικοφόροβο, όταν η Βέρα ήταν 12. Η μητέρα της, Ekaterina Figner, ήταν κόρη δικαστή και είχε λάβει την τυπική οικιακή εκπαίδευση που ήταν συνηθισμένη στην εποχή της. Η Vera Figner θα περιγράψει τη ζωή των γυναικών στην επαρχία, ως «περιορισμένη μέσα στα στενά όρια ασήμαντων ενδιαφερόντων, και φαινόταν σαν να μην υπήρχε καμμία διαφυγή από αυτά τα όρια». Το νεανικό της όνειρο ήταν να γίνει τσαρίνα.

μελλοντικό σύζυγό της, τον Αλεξέι Βιτόβιτς Φιλλίποφ, νομικό ερευνητή. Παντρεύονται το 1870, αρκετές εβδομάδες πριν πεθάνει ο πατέρας της, και η Φίγκνερ αποφασίζει να πραγματοποιήσει τα σχέδιά της να παρακολουθήσει πανεπιστήμιο. Ήθελε να αποκτήσει ένα χρήσιμο πτυχίο, ελπίζοντας να βρει μια θεραπεία για τα κοινωνικά και οικονομικά δεινά που έπληττιαν τη χώρα της. Επειδή τα ιατρικά πτυχία ήταν ανέφικτα στη Ρωσία, η Φίγκνερ, ο σύζυγός της και η αδελφή της Λυδία, αποφασίζουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό· οι τρεις φεύγουν για τη Ζυρίχη της Ελβετίας το 1872, όταν η Φίγκνερ είναι 21 ετών.

Αφού εγκαταστάθηκε στη Ζυρίχη, συμμετέχει σε έναν κύκλο ρωσίδων γυναικών, έναν κύκλο συζητήσεων για γυναίκες με σκοπό να μάθουν να μιλούν «λογικά» για να εκφράζουν τις ιδέες τους μπροστά στους άνδρες και έτσι να αναθεωρήσουν αιώνες ρωσικών συνηθειών που αφορούσαν την αντιμετώπιση των γυναικών. Ο κύκλος συναντήθηκε μόνο δύο φορές πριν σπάσει σε μικρότερες ομάδες. Μία από αυτές τις ομάδες, η Fritsche, στην οποία ανήκε η Φίγκνερ και η αδελφή της, ενστερνίστηκε τον σοσιαλισμό και τον ταξικό πόλεμο. Τα μέλη της ομάδας έμελλε να γίνουν ηγετικές στις κινητοποιήσεις στην Ρωσία στα τέλη της δεκαετίας του 1870 και στις αρχές του 1880. Η Φίγκνερ ρούφηξε κυριολεκτικά τα βιβλία του Proudhon, του Fourier, του Blanc, του Bentham και του Bakunin. Από τα έργα αυτά και τις συζητήσεις με τις άλλες γυναίκες της ομάδας, διαμόρφωσε μια νέα κοινωνική ταυτότητα. Για τις γυναίκες του Fritsche, το έργο τους ήταν προφανές: να επιστρέψουν στη Ρωσία και να ζήσουν μεταξύ των εργαζομένων προκειμένου να φέρουν κοινωνική, πολιτική και οικονομική αλλαγή στη Ρωσία. Πιστεύουν ακράδαντα ότι το κλειδί για την επιτυχία της Ρωσίας θα είναι μια κοινωνική επανάσταση υπό την ηγεσία των εργαζομένων στα αστικά κέντρα. Η Φίγκνερ επεσήμανε ότι οι εργάτες των εργοστάσιων θα πρέπει να είναι η ομάδα στόχος, καθώς «ήταν πιο ανεπτυγμένοι διανοητικά». Ωστόσο, δεν πίστευε ότι είχε τη δύναμη να ζήσει ανάμεσα στους εργάτες

για βοηθός του ιατρού και μαία, και παίρνει πτυχίο και για τα δύο. Με την άδεια στο χέρι, συνεχίζει να υλοποιεί το σχέδιο που είχε ορίσει η οργάνωση Fritsche, ζώντας ανάμεσα στους ανθρώπους, με σκοπό να αυξήσει την πολιτική τους συνείδηση.

Πριν από το 1876, οι επαναστατικές ομάδες ήταν δύο τύπων - προπαγανδιστές και εξεγερμένοι. Οι προπαγανδιστές πίστευαν ότι οι άνθρωποι ήταν κενές πλάκες στις οποίες μπορούσαν να χαραχθούν οι σοσιαλιστικές αρχές. Οι αντάρτες πίστευαν ότι όλες οι μέθοδοι κοινωνικής αναταραχής ήταν νόμιμες και ότι ο λαός θα μπορούσε να δημιουργήσει μια νέα κατάσταση μόνο μετά την κατάργηση της υπάρχουσας. Από τις αποτυχίες και των δύο αυτών ομάδων ήρθαν οι Ναροντνικοί ή οι Λαϊκιστές. Το βασικό πρόγραμμα των Λαϊκιστών ήταν απλό: με την οργάνωση αναφορών που ο τσάρος δεν θα τιμήσει, θα αποδείκνυαν την ανικανότητά του να αντιμετωπίσει τις αγροτικές ανάγκες και, ως εκ τούτου, να ενθαρρύνει τη δυσαρέσκεια και

Τα απομνημονεύματα των Ρώσων επαναστατών του τέλους του 19ου αιώνα περιέχουν τα ονόματα πολλών γυναικών, οι οποίες κατέχουν εξέχουσα θέση. Οι στατιστικές των συλλήψεων δείχνουν ότι περίπου το 15% ήταν γυναίκες. Σε αυτές τις λίστες, το όνομα Vera Figner ξεχωρίζει ως συνώνυμο με αυτό της αφοσιωμένης επαναστάτριας. Πράγματι, η συμμετοχή της στο σχέδιο να δολοφονηθεί ο Τσάρος Αλέξανδρος Β΄, η δίκη της και τα επόμενα είκοσι χρόνια φυλάκισης άφησαν ένα αποτύπωμα σε εκείνους που θα ακολουθούσαν μια μαχητική επαναστατική πορεία.

Η Figner γεννήθηκε στη Ρωσία της δεκαετίας του 1850, μια εποχή έντονου δημόσιου διαλόγου στην ιστορία της χώρας. Η Δυτική Ευρώπη βρισκόταν στο στάδιο της κοινωνικής και πολιτικής εξέλιξης για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις ενός σύγχρονου βιομηχανικού κράτους, ενώ για τα προηγούμενα 70 χρόνια η Ρωσία είχε σταθεροποιηθεί στο ζήτημα της δουλοπαροικίας και της εξάλειψής της, χωρίς να αλλάξει τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές δομές.

Οι γονείς της Figner ήταν μέλη της τάξης των ευγενών. Ο πατέρας της Nikolai Figner εκπαιδεύτηκε ως δασοφύλακας, μια σταδιοδρομία που ακολούθησε μέχρι την απελευθέρωση των δουλοπάροικων το 1861. Στη συνέχεια έγινε ειρηνοδίκης και μετακόμισε με την οικογένειά του στο κτήμα του στο Νικοφόροβο, όταν η Βέρα ήταν 12. Η μητέρα της, Ekaterina Figner, ήταν κόρη δικαστή και είχε λάβει την τυπική οικιακή εκπαίδευση που ήταν συνηθισμένη στην εποχή της. Η Vera Figner θα περιγράψει τη ζωή των γυναικών στην επαρχία, ως «περιορισμένη μέσα στα στενά όρια ασήμαντων ενδιαφερόντων, και φαινόταν σαν να μην υπήρχε καμμία διαφυγή από αυτά τα όρια». Το νεανικό της όνειρο ήταν να γίνει τσαρίνα.

Κατά τη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας, η Βέρα σπάνια έρχεται σε επαφή με τους γονείς της. Ως η μεγαλύτερη από τα έξι επιζώντα παιδιά, πέρασε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου της με νταντάδες και τα αδέλφια της. Το 1863, εγγράφεται στο Ινστιτούτο Rodionovsky στο Καζάν, όπου διδάσκεται κάτι περισσότερο από το συνηθισμένο πρόγραμμα σπουδών τελευταίας τάξης. Κατά τη διάρκεια των διακοπών από το σχολείο, διαβάζει μυθιστορήματα και περιοδικά που της συστήνουν η μητέρα και ο θείος της. Καθώς τα έξι παιδιά της μεγαλώνουν, η Ekaterina έχει περισσότερο χρόνο να περάσει με τα μεγαλύτερα παιδιά της. Η Βέρα σχημάτισε μια σταθερή σχέση με τη μητέρα της και θα παραμείνει αφιερωμένη σε αυτήν για το υπόλοιπο της ζωής της. Αν και ο Nikolai Figner πέθανε το 1870, όταν η Βέρα ήταν 18 ετών, είχε προφανώς μικρή επίδραση στη ζωή της εκτός από ένα πρώιμο πολιτικό μοντέλο. Η ίδια περιγράφει τους γονείς της, την ευρύτερη οικογένειά της και τους στενούς τους γνωστούς ως φιλελεύθερους

σίζει να πραγματοποιήσει τα σχέδιά της να παρακολουθήσει πανεπιστήμιο. Ήθελε να αποκτήσει ένα χρήσιμο πτυχίο, ελπίζοντας να βρει μια θεραπεία για τα κοινωνικά και οικονομικά δεινά που έπλητταν τη χώρα της. Επειδή τα ιατρικά πτυχία ήταν ανέφικτα στη Ρωσία, η Φίγκνερ, ο σύζυγός της και η αδελφή της Λυδία, αποφασίζουν να σπουδάσουν στο εξωτερικό· οι τρεις φεύγουν για τη Ζυρίχη της Ελβετίας το 1872, όταν η Φίγκνερ είναι 21 ετών.

Αφού εγκαταστάθηκε στη Ζυρίχη, συμμετέχει σε έναν κύκλο ρωσίδων γυναικών, έναν κύκλο συζητήσεων για γυναίκες με σκοπό να μάθουν να μιλούν «λογικά» για να εκφράζουν τις ιδέες τους μπροστά στους άνδρες και έτσι να αναθεωρήσουν αιώνες ρωσικών συνηθειών που αφορούσαν την αντιμετώπιση των γυναικών. Ο κύκλος συναντήθηκε μόνο δύο φορές πριν σπάσει σε μικρότερες ομάδες. Μία από αυτές τις ομάδες, η Fritsche, στην οποία ανήκε η Φίγκνερ και η αδελφή της, ενστερνίστηκε τον σοσιαλισμό και τον ταξικό πόλεμο. Τα μέλη της ομάδας έμελλε να γίνουν ηγετικές στις κινητοποιήσεις στην Ρωσία στα τέλη της δεκαετίας του 1870 και στις αρχές του 1880. Η Φίγκνερ ρούφηξε κυριολεκτικά τα βιβλία του Proudhon, του Fourier, του Blanc, του Bentham και του Bakunin. Από τα έργα αυτά και τις συζητήσεις με τις άλλες γυναίκες της ομάδας, διαμόρφωσε μια νέα κοινωνική ταυτότητα. Για τις γυναίκες του Fritsche, το έργο τους ήταν προφανές: να επιστρέψουν στη Ρωσία και να ζήσουν μεταξύ των εργαζομένων προκειμένου να φέρουν κοινωνική, πολιτική και οικονομική αλλαγή στη Ρωσία. Πιστεύουν ακράδαντα ότι το κλειδί για την επιτυχία της Ρωσίας θα είναι μια κοινωνική επανάσταση υπό την ηγεσία των εργαζομένων στα αστικά κέντρα. Η Φίγκνερ επεσήμανε ότι οι εργάτες των εργοστάσιων θα πρέπει να είναι η ομάδα στόχος, καθώς «ήταν πιο ανεπτυγμένοι διανοητικά». Ωστόσο, δεν πίστευε ότι είχε τη δύναμη να ζήσει ανάμεσα στους εργάτες και να επιβιώσει από τα εξοντωτικά ωράρια και τα επίπονα καθήκοντα του εργοστασίου.

Καθώς η Figner εξελίχθηκε ως σοσιαλίστρια, ο σύζυγός της Aleksei, ο οποίος δεν ήταν ποτέ κάτι περισσότερο από φιλελεύθερος, έγινε πιο συντηρητικός. Η ίδια αλλάζει πανεπιστήμιο το 1873, ως αποτέλεσμα ενός διατάγματος της ρωσικής κυβέρνησης που αναφέρει ότι οι φοιτητές της Ζυρίχης θα πρέπει να επιστρέψουν στη Ρωσία αμέσως, αλλιώς θα τους απαγορευτεί να συμμετέχουν στις εξετάσεις αδειοδότησης άσκησης επαγγέλματος. Κατηγορούνται, επίσης, από την κυβέρνηση ότι μελετούν την ιατρική για να εξασκούν τον ελεύθερο έρωτα και να κάνουν αμβλώσεις. Ωστόσο, το διάταγμα δεν ανέφερε τίποτα για τις γυναίκες που σπουδάζουν αλλού, οπότε η Φίγκνερ μετακόμισε στη Βέρνη για να συνεχίσει την εκπαίδευσή της. Ο Αλεξέι δεν πηγαίνει μαζί της και από εκείνη τη στιγμή είναι ουσιαστικά χωρισμένοι. Ενώ η ίδια συνεχίζει τις

Πριν από το 1876, οι επαναστατικές ομάδες ήταν δύο τύπων - προπαγανδιστές και εξεγερμένοι. Οι προπαγανδιστές πίστευαν ότι οι άνθρωποι ήταν κενές πλάκες στις οποίες μπορούσαν να χαραχθούν οι σοσιαλιστικές αρχές. Οι αντάρτες πίστευαν ότι όλες οι μέθοδοι κοινωνικής αναταραχής ήταν νόμιμες και ότι ο λαός θα μπορούσε να δημιουργήσει μια νέα κατάσταση μόνο μετά την κατάργηση τής υπάρχουσας. Από τις αποτυχίες και των δύο αυτών ομάδων ήρθαν οι Ναροντνικοί ή οι Λαϊκιστές. Το βασικό πρόγραμμα των Λαϊκιστών ήταν απλό: με την οργάνωση αναφορών που ο τσάρος δεν θα τιμήσει, θα αποδείκνυαν την ανικανότητά του να αντιμετωπίσει τις αγροτικές ανάγκες και, ως εκ τούτου, να ενθαρρύνει τη δυσαρέσκεια και να προκαλέσουν την εξέγερση μεταξύ των αγροτών. Έτσι, θα μπορούσαν να αποκτήσουν την ιδιοκτησία της γης για εκείνους που την δούλευαν. Νέες ομάδες, όπως η Γη και Ελευθερία και η Λαϊκή Θέληση, σχηματίστηκαν για να δώσουν αυτό το μήνυμα στους ανθρώπους.

Το να χάσεις την ελευθερία σου σημαίνει να χάσεις την κυριότητα του ίδιου του σώματος.

(ΒΕΡΑ ΦΙΓΚΝΕΡ).

Ο Φράνκο Βεντούρι, ιστορικός της πολιτικής σκέψης, ισχυρίζεται ότι ενώ το πρόγραμμα των Λαϊκιστών απέτυχε να υποκινήσει την περιζήτητη επανάσταση, οι αγρότες εκτίθενται σε διαφορετικές ιδέες: «Παντού οι αγρότες είχαν ακούσει αυτούς τους περίεργους ταξιδιώτες με έκπληξη, έκπληξη και μερικές φορές υποψία. Αλλά η κυβέρνηση αντιλήφθηκε ότι τώρα δημιουργήθηκε ένα νέο επαναστατικό κίνημα». Πιστεύοντας στα ιδεώδη των Λαϊκιστών,

τα προηγούμενα 70 χρόνια η Ρωσία είχε σταθεροποιηθεί στο ζήτημα της δουλοπαροικίας και της εξάλειψής της, χωρίς να αλλάξει τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές δομές.

Οι γονείς της Figner ήταν μέλη της τάξης των ευγενών. Ο πατέρας της Nikolai Figner εκπαιδεύτηκε ως δασοφύλακας, μια σταδιοδρομία που ακολούθησε μέχρι την απελευθέρωση των δουλοπάροικων το 1861. Στη συνέχεια έγινε ειρηνοδίκης και μετακόμισε με την οικογένειά του στο κτήμα του στο Νικοφόροβο, όταν η Βέρα ήταν 12. Η μητέρα της, Ekaterina Figner, ήταν κόρη δικαστή και είχε λάβει την τυπική οικιακή εκπαίδευση που ήταν συνηθισμένη στην εποχή της. Η Vera Figner θα περιγράψει τη ζωή των γυναικών στην επαρχία, ως «περιορισμένη μέσα στα στενά όρια ασήμαντων ενδιαφερόντων, και φαινόταν σαν να μην υπήρχε καμμία διαφυγή από αυτά τα όρια». Το νεανικό της όνειρο ήταν να γίνει τσαρίνα.

Κατά τη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας, η Βέρα σπάνια έρχεται σε επαφή με τους γονείς της. Ως η μεγαλύτερη από τα έξι επιζώντα παιδιά, πέρασε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου της με νταντάδες και τα αδέλφια της. Το 1863, εγγράφεται στο Ινστιτούτο Rodionovsky στο Καζάν, όπου διδάσκεται κάτι περισσότερο από το συνηθισμένο πρόγραμμα σπουδών τελευταίας τάξης. Κατά τη διάρκεια των διακοπών από το σχολείο, διαβάζει μυθιστορήματα και περιοδικά που της συστήνουν η μητέρα και ο θείος της. Καθώς τα έξι παιδιά της μεγαλώνουν, η Ekaterina έχει περισσότερο χρόνο να περάσει με τα μεγαλύτερα παιδιά της. Η Βέρα σχημάτισε μια σταθερή σχέση με τη μητέρα της και θα παραμείνει αφιερωμένη σε αυτήν για το υπόλοιπο της ζωής της. Αν και ο Nikolai Figner πέθανε το 1870, όταν η Βέρα ήταν 18 ετών, είχε προφανώς μικρή επίδραση στη ζωή της εκτός από ένα πρώιμο πολιτικό μοντέλο. Η ίδια περιγράφει τους γονείς της, την ευρύτερη οικογένειά της και τους στενούς τους γνωστούς ως φιλελεύθερους δημοκράτες και όχι κάποιου είδους σοσιαλιστές. Βασικά πίστευαν ότι κάθε άτομο είναι υπεύθυνο να κάνει το μέγιστο καλό για να επηρεάσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων. Οι γονείς της και πολλοί άλλοι φιλελεύθεροι πίστευαν ότι η πορεία για την κοινωνική αλλαγή στη Ρωσία ήταν μέσω της τάξης των ευγενών και της υπηρεσίας τους προς το κράτος.

Μετά την αποφοίτησή της από το ινστιτούτο το 1869, η Φίγκνερ ήθελε να ακολουθήσει πανεπιστημιακές σπουδές. Οι γονείς της, ωστόσο, αποφάσισαν ότι θα έπρεπε να ξεκινήσει σπουδές στο Καζάν. Εκεί συναντήθηκε με τον

ανήκε η Φίγκνερ και η αδελφή της, ενστερνίστηκε τον σοσιαλισμό και τον ταξικό πόλεμο. Τα μέλη της ομάδας έμελλε να γίνουν ηγετικές στις κινητοποιήσεις στην Ρωσία στα τέλη της δεκαετίας του 1870 και στις αρχές του 1880. Η Φίγκνερ ρούφηξε κυριολεκτικά τα βιβλία του Proudhon, του Fourier, του Blanc, του Bentham και του Bakunin. Από τα έργα αυτά και τις συζητήσεις με τις άλλες γυναίκες της ομάδας, διαμόρφωσε μια νέα κοινωνική ταυτότητα. Για τις γυναίκες του Fritsche, το έργο τους ήταν προφανές: να επιστρέψουν στη Ρωσία και να ζήσουν μεταξύ των εργαζομένων προκειμένου να φέρουν κοινωνική, πολιτική και οικονομική αλλαγή στη Ρωσία. Πιστεύουν ακράδαντα ότι το κλειδί για την επιτυχία της Ρωσίας θα είναι μια κοινωνική επανάσταση υπό την ηγεσία των εργαζομένων στα αστικά κέντρα. Η Φίγκνερ επεσήμανε ότι οι εργάτες των εργοστάσιων θα πρέπει να είναι η ομάδα στόχος, καθώς «ήταν πιο ανεπτυγμένοι διανοητικά». Ωστόσο, δεν πίστευε ότι είχε τη δύναμη να ζήσει ανάμεσα στους εργάτες και να επιβιώσει από τα εξοντωτικά ωράρια και τα επίπονα καθήκοντα του εργοστασίου.

Καθώς η Figner εξελίχθηκε ως σοσιαλίστρια, ο σύζυγός της Aleksei, ο οποίος δεν ήταν ποτέ κάτι περισσότερο από φιλελεύθερος, έγινε πιο συντηρητικός. Η ίδια αλλάζει πανεπιστήμιο το 1873, ως αποτέλεσμα ενός διατάγματος της ρωσικής κυβέρνησης που αναφέρει ότι οι φοιτητές της Ζυρίχης θα πρέπει να επιστρέψουν στη Ρωσία αμέσως, αλλιώς θα τους απαγορευτεί να συμμετέχουν στις εξετάσεις αδειοδότησης άσκησης επαγγέλματος. Κατηγορούνται, επίσης, από την κυβέρνηση ότι μελετούν την ιατρική για να εξασκούν τον ελεύθερο έρωτα και να κάνουν αμβλώσεις. Ωστόσο, το διάταγμα δεν ανέφερε τίποτα για τις γυναίκες που σπουδάζουν αλλού, οπότε η Φίγκνερ μετακόμισε στη Βέρνη για να συνεχίσει την εκπαίδευσή της. Ο Αλεξέι δεν πηγαίνει μαζί της και από εκείνη τη στιγμή είναι ουσιαστικά χωρισμένοι. Ενώ η ίδια συνεχίζει τις σπουδές της, ο όμιλος Fritsche συντάσσει ένα πρόγραμμα πριν εγκαταλείψει τη Ζυρίχη, επικεντρώνοντας σε μια λαϊκιστική προσέγγιση των απόψεών τους. Αποφασίζουν, έτσι, να ζήσουν μαζί με τους αγρότες, και να εργάζονται σε χειρωνακτικές εργασίες.

Το 1875, μετά τη φυλάκιση της αδελφής της Λυδία στη Μόσχα για κατοχή εντύπων σοσιαλιστικού περιεχομένου, η Φίγκνερ επιστρέφει στη Ρωσία για να εργαστεί για τους επαναστάτες. Δεν βλέπει ούτε επικοινωνεί με τη Λυδία, ωστόσο, επειδή φοβάται ότι θα εντοπιστεί από τις αρχές. Το 1876, η Βέρα παίρνει μέρος στις εξετάσεις

Πριν από το 1876, οι επαναστατικές ομάδες ήταν δύο τύπων - προπαγανδιστές και εξεγερμένοι. Οι προπαγανδιστές πίστευαν ότι οι άνθρωποι ήταν κενές πλάκες στις οποίες μπορούσαν να χαραχθούν οι σοσιαλιστικές αρχές. Οι αντάρτες πίστευαν ότι όλες οι μέθοδοι κοινωνικής αναταραχής ήταν νόμιμες και ότι ο λαός θα μπορούσε να δημιουργήσει μια νέα κατάσταση μόνο μετά την κατάργηση τής υπάρχουσας. Από τις αποτυχίες και των δύο αυτών ομάδων ήρθαν οι Ναροντνικοί ή οι Λαϊκιστές. Το βασικό πρόγραμμα των Λαϊκιστών ήταν απλό: με την οργάνωση αναφορών που ο τσάρος δεν θα τιμήσει, θα αποδείκνυαν την ανικανότητά του να αντιμετωπίσει τις αγροτικές ανάγκες και, ως εκ τούτου, να ενθαρρύνει τη δυσαρέσκεια και να προκαλέσουν την εξέγερση μεταξύ των αγροτών. Έτσι, θα μπορούσαν να αποκτήσουν την ιδιοκτησία της γης για εκείνους που την δούλευαν. Νέες ομάδες, όπως η Γη και Ελευθερία και η Λαϊκή Θέληση, σχηματίστηκαν για να δώσουν αυτό το μήνυμα στους ανθρώπους.

Το να χάσεις την ελευθερία σου σημαίνει να χάσεις την κυριότητα του ίδιου του σώματος.

(ΒΕΡΑ ΦΙΓΚΝΕΡ).

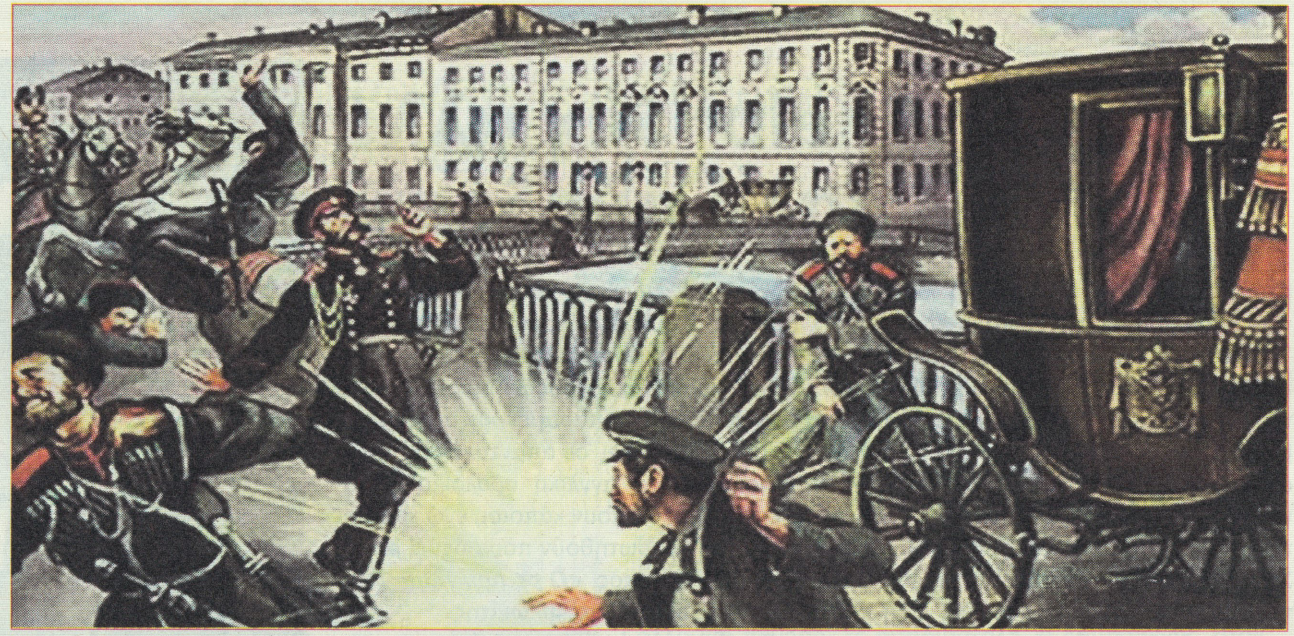
Ο Φράνκο Βεντούρι, ιστορικός της πολιτικής σκέψης, ισχυρίζεται ότι ενώ το πρόγραμμα των Λαϊκιστών απέτυχε να υποκινήσει την περιζήτητη επανάσταση, οι αγρότες εκτίθενται σε διαφορετικές ιδέες: «Παντού οι αγρότες είχαν ακούσει αυτούς τους περίεργους ταξιδιώτες με έκπληξη, έκπληξη και μερικές φορές υποψία. Αλλά η κυβέρνηση αντιλήφθηκε ότι τώρα δημιουργήθηκε ένα νέο επαναστατικό κίνημα». Πιστεύοντας στα ιδεώδη των Λαϊκιστών, η Φίγκνερ προχώρησε εκεί που οι άλλοι είχαν σταματήσει.

Η πρώτη της ευκαιρία ήρθε τον Αύγουστο του 1877. Αποδέχεται μια θέση ως βοηθός γιατρού στο Studentsy στην επαρχία Σαμάρα, και γίνεται υπεύθυνη για την ιατρική παρακολούθηση 12 αγροτικών περιοχών. Για πρώτη φορά, η Φίγκνερ αντιμετωπίζει την πραγματικότητα του ανθρώπινου πόνου και της στέρησης. Αυτό διήρκεσε μόνο τρεις μήνες. Το 1878 μεταβαίνει στην Αγία Πετρούπολη, όπου γνωρίζει την Σόνια Περόβσκαγια, μια φιλία που θα διαρκέσει μέχρι να κρεμαστεί η Περοβσκάγια για πολιτική τρομοκρατία. Την ίδια χρονιά, η Φίγκνερ μετα-

κομίζει ως βοηθός χειρουργού στο χωριό Vyazimo στην επαρχία Saratov, με την αδελφή της Ευγενία. Για να κάνει την πρακτική της στην ύπαιθρο, η Βέρα έπρεπε να κερδίσει τους δεισιδαιμονικούς αγρότες και τους τοπικούς αξιωματούχους. Για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, αυτή ήταν η πρώτη γυναίκα γιατρός με σύγχρονη ιατρική εκπαίδευση που είχαν συναντήσει ποτέ. Η Φίγκνερ εκτιμά στα απομνημονεύματά της ότι είδε πάνω από 5.000 ασθενείς τους πρώτους δέκα μήνες.

Πέρα από τη χρήση των ιατρικών της γνώσεων, η Figner άνοιξε ένα σχολείο μαζί με την Ευγενία, όπου δίδαξε την ανάγνωση, τη γραφή και τα απλά μαθηματικά σε παιδιά αγροτών και γονείς. Με την πάροδο του χρόνου, η τοπική κοινωνία αρχίζει να τις σέβεται, ζητώντας, πολλές φορές, από τις αδελφές να επεμβαίνουν στην την τοπική γραφειοκρατία για θέματα όπως η φορολογία. Κατά τη διάρκεια της παραμονής της στην ύπαιθρο, η Φίγκνερ συναντήθηκε με τον Λαϊκιστή Alexander Soloviev και μαζί μίλησαν για το μάταιον της αλλαγής στα αγροτικά χωριά. Ένιωθαν ότι ο πληθυσμός, γενικά, ήταν πολύ πίσω για να δημιουργήσει μια επανάσταση. Από αυτό το σημείο, η Φίγκνερ έγινε υπέρμαχος της ιδέας του Soloviev ότι η πολιτική ελευθερία ήταν απαραίτητη για οποιαδήποτε αλλαγή στη Ρωσία. Ο Σολοβιέφ κρεμάστηκε τον Μάιο του 1879, για απόπειρα δολοφονίας του Αλέξανδρου Β΄.

Κατά ειρωνικό τρόπο, ο Αλέξανδρος Β΄ ήταν γνωστός ως «απελευθερωτής Τσάρος». Είχε χειραφετήσει τους δουλοπάροικους το 1861 και είχε θεσπίσει τις πρώτες νομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Ρωσίας. «Είναι καλύτερο να καταργηθεί η δουλοπαροικία από πάνω», είπε, «παρά να περιμένουμε την ώρα που θα αρχίσει να καταργείται από κάτω». Αλλά οι μεταρρυθμίσεις του Αλεξάνδρου δεν επέφεραν την ταχεία κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη που έλπιζε ότι θα επιτύχουν. Μετά το 1866 εγκαταλείπει σταδιακά το φιλελεύθερο και μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα, εν μέρει ως αποτέλεσμα της πολωνικής εξέγερσης του 1863-'64. Επί πλέον, η βαθιά απογοήτευση των αγροτών και των ριζοσπαστών διανοουμένων στις μεταρρυθμίσεις οδήγησε σε εκτεταμένες κοινωνικές αναταραχές και ακόμη και βία. Μια διαμάχη αναπτύχθηκε μεταξύ της κυβέρνησής του και των αφοσιωμένων επαναστατικών στοιχείων που οργανώνονται ακόμα και ενώ ο Τσάρος εφάρμοζε τις με-

Η δολοφονία του τσάρου Αλέξανδρου ΙΙ

Έγραψε η Figner:

Η κοινωνία, εν πάση περιπτώσει το πιο έξυπνο κομμάτι της, χαιρέτισε τη δραστηριότητά μας με μεγάλο ενθουσιασμό και μας έδωσε αξιόλογη βοήθεια και ένθερμη επιδοκιμασία. Από αυτή την άποψη είχαμε το δικαίωμα να μιλήσουμε στο όνομά της. Δημιουργήσαμε σε σημαντικό βαθμό την πρώτη θέση ενός μέρους αυτής της κοινωνίας. Γνωρίζοντας ότι η ομάδα αυτή έχει τη συμπάθεια του κόσμου, δεν αισθανόμαστε τον εαυτό μας ως μέλος μιας σέχτας, απομονωμένης από όλα τα στοιχεία της αυτοκρατορίας, και αυτό συνέβαλε πάρα πολύ στην «υποδειγματική ποιότητα» που δείξαμε στις πράξεις μας και για την οποία οι εισαγγελείς συνηθίζουν να μιλούν στις δίκες μας.

Για την Φίγκνερ και τους υπόλοιπους επαναστάτες, η θυσία της ζωής τους, καθώς και η ζωή των βασιλέων, ήταν ένα μικρό τίμημα για να πληρώσει ώστε να αποτιναχτεί η καταπίεση από τις πλάτες του ρωσικού λαού.

Τον Ιανουάριο του 1880, της δόθηκε η ηγεσία της ομάδας της Ναρόντναγια Βόλια στην Οδησσό. Εκεί, διοργάνωσε μια απόπειρα δολοφονίας σε κυβερνητικό αξιωματούχο που εξόργισε πολλούς φοιτητές και διανοούμενους για πολιτικά εγκλήματα. Το καλοκαίρι, μετά από μια αποτυχημένη απόπειρα προς τον κυβερνήτη της επαρχίας, επιστρέφει στην Αγία Πετρούπολη. Στη συνέχεια η Φίγκνερ αναλαμβάνει καθήκοντα γραμματείας για την ομάδα και γίνεται μέλος της εκτελεστικής επιτροπής, η οποία έλαβε μόλις βγήκε έξω από το πολιτικό κέντρο –όπου υπήρχε ένας μορφωμένος πληθυσμός– ο σκοπός της ομάδας δεν θα γίνει κατανοητός. Μέχρι τα τέλη του 1881, μόνο οκτώ από τα αρχικά είκοσι τρία μέλη της εκτελεστικής επιτροπής ήταν ακόμα ελεύθερα. Δεν υπήρχαν πλέον αρκετοί ηγέτες για να σχεδιάσουν ή να εκτελέσουν οποιαδήποτε τρομοκρατική ενέργεια. Θυμωμένη ότι η ρωσική κοινωνία δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στην ευκαιρία που ένιωσε ότι είχε δοθεί με τη δολοφονία του Τσάρου και συνειδητοποιώντας την αδυναμία αναδημιουργίας του κόμματος όπως ήταν, η Φίγκνερ άρχισε να στρατολογεί ανθρώπους μέσα από το στράτευμα. Μέχρι τον Ιούνιο του 1882, ήταν το μόνο μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής που ήταν ακόμα ελεύθερη. Συνεχίζοντας το έργο της στο Χάρκοβο, η Φίγκνερ συνέβαλε επίσης στην αποκατάσταση μιας έντυπης προσπάθειας στην Οδησσό. Μόλις πέντε εβδομάδες αργότερα, η ομάδα της Οδησσού συλλαμβάνεται από την αστυνομία. Η Φίγκνερ παρέμεινε στο Χάρκοβο μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου 1883, όταν, προδομένη από συντρόφους της, συλλαμβάνεται στο δρόμο.

Την επόμενη μέρα, οδηγείται στην Αγία Πετρούπολη, ανακρίνεται από την αστυνομία και φυλακίζεται στο κάστρο των αγίων Πέτρου και Παύλου για 20 μήνες, εν αναμονή της δίκης της. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, αρνείται να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με τη ζωή της μετά την 1η Μαρτίου 1881, προκειμένου να προστα-

νεις τους πρώτους δέκα μήνες.

Πέρα από τη χρήση των ιατρικών της γνώσεων, η Figner άνοιξε ένα σχολείο μαζί με την Ευγενία, όπου δίδαξε την ανάγνωση, τη γραφή και τα απλά μαθηματικά σε παιδιά αγροτών και γονείς. Με την πάροδο του χρόνου, η τοπική κοινωνία αρχίζει να τις σέβεται, ζητώντας, πολλές φορές, από τις αδελφές να επεμβαίνουν στην την τοπική γραφειοκρατία για θέματα όπως η φορολογία. Κατά τη διάρκεια της παραμονής της στην ύπαιθρο, η Φίγκνερ συναντήθηκε με τον Λαϊκιστή Alexander Soloviev και μαζί μίλησαν για το μάταιον της αλλαγής στα αγροτικά χωριά. Ένιωθαν ότι ο πληθυσμός, γενικά, ήταν πολύ πίσω για να δημιουργήσει μια επανάσταση. Από αυτό το σημείο, η Φίγκνερ έγινε υπέρμαχος της ιδέας του Soloviev ότι η πολιτική ελευθερία ήταν απαραίτητη για οποιαδήποτε αλλαγή στη Ρωσία. Ο Σολοβιέφ κρεμάστηκε τον Μάιο του 1879, για απόπειρα δολοφονίας του Αλέξανδρου Β΄.

Κατά ειρωνικό τρόπο, ο Αλέξανδρος Β΄ ήταν γνωστός ως «απελευθερωτής Τσάρος». Είχε χειραφετήσει τους δουλοπάροικους το 1861 και είχε θεσπίσει τις πρώτες νομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Ρωσίας. «Είναι καλύτερο να καταργηθεί η δουλοπαροικία από πάνω», είπε, «παρά να περιμένουμε την ώρα που θα αρχίσει να καταργείται από κάτω». Αλλά οι μεταρρυθμίσεις του Αλεξάνδρου δεν επέφεραν την ταχεία κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη που έλπιζε ότι θα επιτύχουν. Μετά το 1866 εγκαταλείπει σταδιακά το φιλελεύθερο και μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα, εν μέρει ως αποτέλεσμα της πολωνικής εξέγερσης του 1863-΄64. Επί πλέον, η βαθιά απογοήτευση των αγροτών και των ριζοσπαστών διανοουμένων στις μεταρρυθμίσεις οδήγησε σε εκτεταμένες κοινωνικές αναταραχές και ακόμη και βία. Μια διαμάχη αναπτύχθηκε μεταξύ της κυβέρνησής του και των αφοσιωμένων επαναστατικών στοιχείων που οργανώνονται ακόμα και ενώ ο Τσάρος εφάρμοζε τις μεταρρυθμίσεις του. Στις 4 Απριλίου 1866, ένας φοιτητής, Ντμίτρι Β. Καρακάζωφ, πυροβόλησε αρκετές φορές τον Αλέξανδρο. Φοβισμένος και θυμωμένος από το περιστατικό, ο Αλέξανδρος απαντά άμεσα στις κινήσεις των ριζοσπαστών. Στήνονται πολλές δίκες προδοσίας και δίνονται στην αστυνομία ευρείες εξουσίες για να επιβάλλει την τάξη. Αυτές οι απαντήσεις υπονομεύουν τη σχέση του Αλεξάνδρου με τους Ρώσους διανοούμενους, και οι δίκες έδωσαν αφορμή στους ριζοσπάστες.

Το 1879, η Φίγκνερ γίνεται μέλος της οργάνωσης Γη και Ελευθερία, αλλά όταν η ομάδα διασπάστηκε διαφωνώντας στη μέθοδο που απαιτείται για να αποκτηθεί η πολιτική ελευθερία, επέλεξε την πιο ριζοσπαστική Ναρόντναγια Βόλια, με το ζητούμενο για την οργάνωση να επικεντρώνεται στη νομιμότητα του πολιτικού τρόμου. Περιέγραψε τη χρήση του τρόμου όχι ως στόχο αλλά ως

Η δολοφονία του τσάρου Αλέξανδρου ΙΙ

Έγραψε η Figner:

Η κοινωνία, εν πάση περιπτώσει το πιο έξυπνο κομμάτι της, χαιρέτισε τη δραστηριότητά μας με μεγάλο ενθουσιασμό και μας έδωσε αξιόλογη βοήθεια και ένθερμη επιδοκιμασία. Από αυτή την άποψη είχαμε το δικαίωμα να μιλήσουμε στο όνομά της. Δημιουργήσαμε σε σημαντικό βαθμό την πρώτη θέση ενός μέρους αυτής της κοινωνίας. Γνωρίζοντας ότι η ομάδα αυτή έχει τη συμπάθεια του κόσμου, δεν αισθανόμαστε τον εαυτό μας ως μέλος μιας σέχτας, απομονωμένης από όλα τα στοιχεία της αυτοκρατορίας, και αυτό συνέβαλε πάρα πολύ στην «υποδειγματική ποιότητα» που δείξαμε στις πράξεις μας και για την οποία οι εισαγγελείς συνηθίζουν να μιλούν στις δίκες μας.

Για την Φίγκνερ και τους υπόλοιπους επαναστάτες, η θυσία της ζωής τους, καθώς και η ζωή των βασιλέων, ήταν ένα μικρό τίμημα για να πληρώσει ώστε να αποτιναχτεί η καταπίεση από τις πλάτες του ρωσικού λαού.

Τον Ιανουάριο του 1880, της δόθηκε η ηγεσία της ομάδας της Ναρόντναγια Βόλια στην Οδησσό. Εκεί, διοργάνωσε μια απόπειρα δολοφονίας σε κυβερνητικό αξιωματούχο που εξόργισε πολλούς φοιτητές και διανοούμενους για πολιτικά εγκλήματα. Το καλοκαίρι, μετά από μια αποτυχημένη απόπειρα προς τον κυβερνήτη της επαρχίας, επιστρέφει στην Αγία Πετρούπολη. Στη συνέχεια η Φίγκνερ αναλαμβάνει καθήκοντα γραμματείας για την ομάδα και γίνεται μέλος της εκτελεστικής επιτροπής, η οποία έλαβε τις αποφάσεις σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν.

Στη δολοφονία του Αλεξάνδρου Β΄, η Βέρα Φίγκνερ παίζει σημαντικό ρόλο υποστήριξης, ενώ η φίλη της, Σόνια Περόφσκαγια, ενορχηστρώνει με την όλη επιχείρηση. Αργά το πρωί της 1ης Μαρτίου 1881, καθώς ο Αλέξανδρος περιφέρεται στους δρόμους της Αγίας Πετρούπολης, μέλη της οργάνωσης Ναρόντναγια Βόλια ρίχνουν μια βόμβα εναντίον της άμαξάς του. Ο Τσάρος δεν τραυματίζεται, αλλά όταν κατεβαίνει από την άμαξα για να συμπαρασταθεί σε έναν τραυματισμένο φρουρό του ή να ελέγξει τις ζημιές, μια δεύτερη βόμβα τού σπάζει και τα δύο πόδια. Κατόπιν αιτήματός του, ο Αλέξανδρος οδηγείται με ένα αστυνομικό έλκηθρο στα Χειμερινά Ανάκτορα για να πεθάνει εκείνη την ημέρα.

Η οργάνωση στέλνει, μετά, μια επιστολή στο νέο τσά-

μόλις βγήκε έξω από το πολιτικό κέντρο –όπου υπήρχε ένας μορφωμένος πληθυσμός– ο σκοπός της ομάδας δεν θα γίνει κατανοητός. Μέχρι τα τέλη του 1881, μόνο οκτώ από τα αρχικά είκοσι τρία μέλη της εκτελεστικής επιτροπής ήταν ακόμα ελεύθερα. Δεν υπήρχαν πλέον αρκετοί ηγέτες για να σχεδιάσουν ή να εκτελέσουν οποιαδήποτε τρομοκρατική ενέργεια. Θυμωμένη ότι η ρωσική κοινωνία δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στην ευκαιρία που ένιωσε ότι είχε δοθεί με τη δολοφονία του Τσάρου και συνειδητοποιώντας την αδυναμία αναδημιουργίας του κόμματος όπως ήταν, η Φίγκνερ άρχισε να στρατολογεί ανθρώπους μέσα από το στράτευμα. Μέχρι τον Ιούνιο του 1882, ήταν το μόνο μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής που ήταν ακόμα ελεύθερη. Συνεχίζοντας το έργο της στο Χάρκοβο, η Φίγκνερ συνέβαλε επίσης στην αποκατάσταση μιας έντυπης προσπάθειας στην Οδησσό. Μόλις πέντε εβδομάδες αργότερα, η ομάδα της Οδησσού συλλαμβάνεται από την αστυνομία. Η Φίγκνερ παρέμεινε στο Χάρκοβο μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου 1883, όταν, προδομένη από συντρόφους της, συλλαμβάνεται στο δρόμο.

Την επόμενη μέρα, οδηγείται στην Αγία Πετρούπολη, ανακρίνεται από την αστυνομία και φυλακίζεται στο κάστρο των αγίων Πέτρου και Παύλου για 20 μήνες, εν αναμονή της δίκης της. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, αρνείται να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με τη ζωή της μετά την 1η Μαρτίου 1881, προκειμένου να προστατεύσει τους συντρόφους της που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στην οργάνωση. Δεν έχει πρόβλημα να συζητά τα προηγούμενα γεγονότα, καθώς οι εμπλεκόμενοι ήταν είτε νεκροί είτε φυλακισμένοι.

Η ζωή της Φίγκνερ στη φυλακή περιστρεφόταν γύρω από τις ενέργειες της οργάνωσης και τους ανθρώπους που συμμετείχαν. Καθώς περνούσε ο καιρός, έκανε λίγα πράγματα, εκτός από το να διαβάζει και να περιμένει τις επισκέψεις των 20 λεπτών, δύο φορές την εβδομάδα, από τη μητέρα της και την νεαρότερη αδελφή της Όλγα. Έχασε τις φωνητικές χορδές της, έπεσε σε κατάθλιψη και δεν επιθυμούσε επαφή με τον έξω κόσμο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου καταναγκαστικής σιωπής και απομόνωσης, το μόνο πράγμα που την εμπόδιζε να τρελαθεί ήταν η αίσθηση του καθήκοντος στην υπόθεση: η ευκαιρία να κάνει μια πολιτική δήλωση στη δίκη της. Είχε κατηγορηθεί

κατά ειρωνικό τρόπο, ο Αλέξανδρος Β' ήταν γνωστός ως «απελευθερωτής Τσάρος». Είχε χειραφετήσει τους δουλοπάροικους το 1861 και είχε θεσπίσει τις πρώτες νομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις σε μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού της Ρωσίας. «Είναι καλύτερο να καταργηθεί η δουλοπαροικία από πάνω», είπε, «παρά να περιμένουμε την ώρα που θα αρχίσει να καταργείται από κάτω». Αλλά οι μεταρρυθμίσεις του Αλεξάνδρου δεν επέφεραν την ταχεία κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη που έλπιζε ότι θα επιτύχουν. Μετά το 1866 εγκαταλείπει σταδιακά το φιλελεύθερο και μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα, εν μέρει ως αποτέλεσμα της πολωνικής εξέγερσης του 1863-'64. Επί πλέον, η βαθιά απογοήτευση των αγροτών και των ριζοσπαστών διανοουμένων στις μεταρρυθμίσεις οδήγησε σε εκτεταμένες κοινωνικές αναταραχές και ακόμη και βία. Μια διαμάχη αναπτύχθηκε μεταξύ της κυβέρνησής του και των αφοσιωμένων επαναστατικών στοιχείων που οργανώνονται ακόμα και ενώ ο Τσάρος εφάρμοζε τις μεταρρυθμίσεις του. Στις 4 Απριλίου 1866, ένας φοιτητής, Ντμίτρι Β. Καρακάζωφ, πυροβόλησε αρκετές φορές τον Αλέξανδρο. Φοβισμένος και θυμωμένος από το περιστατικό, ο Αλέξανδρος απαντά άμεσα στις κινήσεις των ριζοσπαστών. Στήνονται πολλές δίκες προδοσίας και δίνονται στην αστυνομία ευρείες εξουσίες για να επιβάλλει την τάξη. Αυτές οι απαντήσεις υπονομεύουν τη σχέση του Αλεξάνδρου με τους Ρώσους διανοούμενους, και οι δίκες έδωσαν αφορμή στους ριζοσπάστες.

Το 1879, η Φίγκνερ γίνεται μέλος της οργάνωσης Γη και Ελευθερία, αλλά όταν η ομάδα διασπάστηκε διαφωνώντας στη μέθοδο που απαιτείται για να αποκτηθεί η πολιτική ελευθερία, επέλεξε την πιο ριζοσπαστική Ναρόντναγια Βόλια, με το ζητούμενο για την οργάνωση να επικεντρώνεται στη νομιμότητα του πολιτικού τρόμου. Περιέγραψε τη χρήση του τρόμου όχι ως στόχο αλλά ως «όπλο για προστασία». Αφήνοντας το έργο της ανάμεσα στους αγρότες, έγινε τρομοκράτρια επαναστάτης, εμπλεκόμενη σε συνωμοσίες για την δολοφονία του Τσάρου. Αν και πολλά από τα σχέδια κατέληξαν σε άσχημη κατάσταση λόγω αλλαγών στα χρονοδιαγράμματα του Τσάρου, οι προσπάθειες συνεχίστηκαν από τους συντρόφους της Φίγκνερ. Για τον βομβαρδισμό του Winter Palace τον Φεβρουάριο του 1880, η Φίγκνερ συλλέγει και αποθηκεύει το δυναμίτη που χρησιμοποιήθηκε. Η τραπεζαρία ανατινάζεται καθώς ως τσάρος, η αυτοκράτειρα Μαρία της Έσσης-Ντάρμσταντ, και τα οκτώ παιδιά τους εισέρχονται, αλλά ο παρ' ολίγον εκτελεστής Στεπάν Χαλτουρίν δεν έχει αρκετή τύχη για να καταστρέψει το δωμάτιο.

κόσμου, δεν αισθανόμαστε τον εαυτό μας ως μέλος μιας σέχτας, απομονωμένης από όλα τα στοιχεία της αυτοκρατορίας, και αυτό συνέβαλε πάρα πολύ στην «υποδειγματική ποιότητα» που δείξαμε στις πράξεις μας και για την οποία οι εισαγγελείς συνηθίζουν να μιλούν στις δίκες μας.

Για την Φίγκνερ και τους υπόλοιπους επαναστάτες, η θυσία της ζωής τους, καθώς και η ζωή των βασιλέων, ήταν ένα μικρό τίμημα για να πληρώσει ώστε να αποτιναχτεί η καταπίεση από τις πλάτες του ρωσικού λαού.

Τον Ιανουάριο του 1880, της δόθηκε η ηγεσία της ομάδας της Ναρόντναγια Βόλια στην Οδησσό. Εκεί, διοργάνωσε μια απόπειρα δολοφονίας σε κυβερνητικό αξιωματούχο που εξόργισε πολλούς φοιτητές και διανοούμενους για πολιτικά εγκλήματα. Το καλοκαίρι, μετά από μια αποτυχημένη απόπειρα προς τον κυβερνήτη της επαρχίας, επιστρέφει στην Αγία Πετρούπολη. Στη συνέχεια η Φίγκνερ αναλαμβάνει καθήκοντα γραμματείας για την ομάδα και γίνεται μέλος της εκτελεστικής επιτροπής, η οποία έλαβε τις αποφάσεις σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν.

Στη δολοφονία του Αλεξάνδρου Β', η Βέρα Φίγκνερ παίζει σημαντικό ρόλο υποστήριξης, ενώ η φίλη της, Σόνια Περόφσκαγια, ενορχηστρώνει με την όλη επιχείρηση. Αργά το πρωί της 1ης Μαρτίου 1881, καθώς ο Αλέξανδρος περιφέρεται στους δρόμους της Αγίας Πετρούπολης, μέλη της οργάνωσης Ναρόντναγια Βόλια ρίχνουν μια βόμβα εναντίον της άμαξάς του. Ο Τσάρος δεν τραυματίζεται, αλλά όταν κατεβαίνει από την άμαξα για να συμπαρασταθεί σε έναν τραυματισμένο φρουρό του ή να ελέγξει τις ζημιές, μια δεύτερη βόμβα τού σπάζει και τα δύο πόδια. Κατόπιν αιτήματός του, ο Αλέξανδρος οδηγείται με ένα αστυνομικό έλκηθρο στα Χειμερινά Ανάκτορα για να πεθάνει εκείνη την ημέρα.

Η οργάνωση στέλνει, μετά, μια επιστολή στο νέο τσάρο, τον Αλέξανδρο ΙΙΙ, ζητώντας αντιπροσωπευτική κυβέρνηση, ελευθερία Τύπου, ελευθερία λόγου και ελεύθερες εκλογές. Ζητούν, επίσης, αμνηστία για τα εγκλήματά τους, υποστηρίζοντας ότι είχαν κάνει μόνο το καθήκον τους. Η απάντηση της κυβέρνησης ήταν να συλλάβει εκείνους που θα μπορούσαν να βρεθούν και να εντοπισθούν οι υπόλοιποι. Η Φίγκνερ έφυγε από την Αγία Πετρούπολη στις 3 Απριλίου, την ίδια μέρα που κρεμάστηκε η Σόνια Περόφσκαγια για συμμετοχή στη δολοφονία. Η Φίγκνερ και η ομάδα της επέστρεψαν στην Οδησσό με την ελπίδα να ανοικοδομήσουν την οργάνωση.

Είχε περιορισμένη επιτυχία. Η Φίγκνερ πίστευε ότι είχε δοθεί με τη δολοφονία του Τσάρου και συνειδητοποιώντας την αδυναμία αναδημιουργίας του κόμματος όπως ήταν, η Φίγκνερ άρχισε να στρατολογεί ανθρώπους μέσα από το στράτευμα. Μέχρι τον Ιούνιο του 1882, ήταν το μόνο μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής που ήταν ακόμα ελεύθερη. Συνεχίζοντας το έργο της στο Χάρκοβο, η Φίγκνερ συνέβαλε επίσης στην αποκατάσταση μιας έντυπης προσπάθειας στην Οδησσό. Μόλις πέντε εβδομάδες αργότερα, η ομάδα της Οδησσού συλλαμβάνεται από την αστυνομία. Η Φίγκνερ παρέμεινε στο Χάρκοβο μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου 1883, όταν, προδομένη από συντρόφους της, συλλαμβάνεται στο δρόμο.

Την επόμενη μέρα, οδηγείται στην Αγία Πετρούπολη, ανακρίνεται από την αστυνομία και φυλακίζεται στο κάστρο των αγίων Πέτρου και Παύλου για 20 μήνες, εν αναμονή της δίκης της. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, αρνείται να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με τη ζωή της μετά την 1η Μαρτίου 1881, προκειμένου να προστατεύσει τους συντρόφους της που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στην οργάνωση. Δεν έχει πρόβλημα να συζητά τα προηγούμενα γεγονότα, καθώς οι εμπλεκόμενοι ήταν είτε νεκροί είτε φυλακισμένοι.

Η ζωή της Φίγκνερ στη φυλακή περιστρεφόταν γύρω από τις ενέργειες της οργάνωσης και τους ανθρώπους που συμμετείχαν. Καθώς περνούσε ο καιρός, έκανε λίγα πράγματα, εκτός από το να διαβάζει και να περιμένει τις επισκέψεις των 20 λεπτών, δύο φορές την εβδομάδα, από τη μητέρα της και την νεαρότερη αδελφή της Όλγα. Έχασε τις φωνητικές χορδές της, έπεσε σε κατάθλιψη και δεν επιθυμούσε επαφή με τον έξω κόσμο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου καταναγκαστικής σιωπής και απομόνωσης, το μόνο πράγμα που την εμπόδιζε να τρελαθεί ήταν η αίσθηση του καθήκοντος στην υπόθεση: η ευκαιρία να κάνει μια πολιτική δήλωση στη δίκη της. Είχε κατηγορηθεί με 13 άλλους. Η δίκη ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 1884.

Στη δίκη, η Φίγκνερ δεν υποτίμησε το ρόλο ή τις δραστηριότητές της στην οργάνωση και ανέλαβε την πλήρη ευθύνη των πράξεων της. Κατά την απολογία της, αναφέρθηκε στους λόγους για τους οποίους προσχώρησε στην οργάνωση, δικαιολόγησε τις πράξεις της βάσει της υφιστάμενης πολιτικής κατάστασης στη Ρωσία και δήλωσε την αποφασιστικότητά της να δεχθεί όποια τιμωρία αποφασίσει το δικαστήριο. Έγραψε αργότερα ότι, όταν τελείωσε την ομιλία της, ένιωσε ότι «ξεπέρασα τις πνευματικές και σωματικές δυνάμεις μου - δεν έμεινε τίποτα

συνέχεια στη σελ. 10

Thelo[1] Sex αλλά δεν έχω καλή σύνδεση!

Συνουσία είναι η ελληνική λέξη που προσδιορίζει την ερωτική επαφή μεταξύ, τουλάχιστον, δύο ατόμων. Η συνουσία μπορεί να επέλθει με όποιο τρόπο ικανοποιεί το άτομο έχοντας βεβαίως την συγκατάθεση του άλλου ή των άλλων. Σε αντίθετη περίπτωση πρόκειται για ανήθικη πράξη. Όλα αυτά αφορούν την ερωτική πράξη στο φυσικό επίπεδο. Στο απομακρυσμένο επίπεδο, όμως; Προς το παρόν δεν υπάρχει ελληνική λέξη που να μπορεί να προσδιορίσει το «απομακρυσμένο» sex. Αντίστοιχα η αγγλική γλώσσα περιγράφει με ακρίβεια την παραπάνω ιδιαίτερη ερωτική πρακτική ως **phone sex, cyber sex ή sexting** (ερωτικού περιεχομένου μηνύματα). Όλα τα παραπάνω θα μπορούσαν να μεταφραστούν όπως, τηλεφωνικό και διαδικτυακό αλλά πάντα με την λέξη sex –που συμπληρώνει το νόημα– να παραμένει αμετάφραστη. Διαδικτυακή συνουσία ή τηλεφωνική συνουσία ουσιαστικά δεν υπάρχει. Η συνουσία προϋποθέτει την απαραίτητη ανταλλαγή υγρών, κάτι που στο νέο απομακρυσμένο τύπο sex αυτό δεν υφίσταται. Μπορεί να υπάρχει ανταλλαγή «ιδεών», κατάθεση φαντασίας, αλλά τα υγρά δεν ανταλλάσσονται και παραμένουν αυστηρώς προσωπικά. Για τους παραπάνω λόγους λοιπόν, όλα αυτά τα νέα πράγματα παραμένουν στην ουσία αμετάφραστα και οι απανταχού χρήστες χρησιμοποιούν αγγλική ορολογία. Ξενόφερτο είδος θα πουν κάποιοι, ενώ κάποιοι άλλοι θα αναρωτηθούν που οδεύει αυτός ο άμοιρος κόσμος. ***«Ω ρε που πάμε;»* θα ξεφώνιζε ο Βασίλης Αυλωνίτης.**

Το σίγουρο είναι ότι πρόκειται για συμπαρομαρτούντα ενός τρόπου ζωής όπου το ίντερνετ και πολλές εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης έχουν επιβληθεί από την κυριαρχία ως απαραίτητα. Δεν έχεις Facebook; Ποιος είσαι στην πραγματικότητα; Δεν έχεις smartphone; Ποιος είσαι στην πραγματικότητα; Μήπως είσαι ένα κοινωνικό φάντασμα; Ας επιστρέψουμε όμως στο απομακρυσμένο sex. **Άνθρωποι κυρίως νέοι που έχουν τον φόβο της απόρριψης ή μπορεί να παρουσιάζουν κατάθλιψη είναι εθισμένοι στο διαδικτυακό sex. Άνθρωποι που απλώς θέλουν να ξεφύγουν από μια πραγματικότητα που τους πνίγει αναζητούν καταφύγιο σε εικονικές σχέσεις και sex. Επίσης πολλοί έφηβοι λόγω της έντονης σεξουαλικής τους επιθυμίας καταφεύγουν στο ανώνυμο και «ανώδυνο» διαδικτυακό σεξ.**

Οι καθηγητές Νευροψυχολογίας – Νευρογλωσσολογίας, του Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Αργύρης Καραπέτσας και Απόστολος Φώτης, σε άρθρο τους στο επιστημονικό περιοδικό *«Εγκέφαλος»*, ανιχνεύουν τον σχετικά **νέο εθισμό της σύγχρονης ζωής, αυτόν του διαδικτυακού σεξ** και εξηγούν πόσο «ανώδυνο» τελικά μπορεί να είναι:

«Το φαινόμενο του εθισμού στο διαδικτυακό σεξ αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αφανή προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών, καθώς οι συνέπειές του δεν είναι εμφανώς συνδεδεμένες με το φαινόμενο, και δεδομένης της ανωνυμίας και της μη φυσικής υπόστασης των διαδικτυακών σχέσεων. Το αποτέλεσμα είναι τα άτομα που συμμετέχουν σε μία διαδικτυακή σεξουαλική εικονική σχέση να παρουσιάζουν ψυχικά τραύματα, κατάθλιψη και πολλές φορές συμπτώματα εθισμού».

Τα εξαρτημένα άτομα, αφού μπουν σε διαδικτυακούς χώρους συνομιλίας σε πραγματικό χρόνο (chat room), συνομιλούν ανώνυμα με άλλα άτομα υποδύμενα σεξουαλικούς ρόλους κατά την διάρκεια μιας εικονικής συνουσίας: *«Σ' αυτή*

1. Δεν πρόκειται για ορθογραφικό λάθος. Η χρήση των λεγόμενων *«greeklish»* είναι ευρέως διαδεδομένη στους *«χώρους κοινωνικής δικτύωσης»* οπότε συμβολικά και μόνο, επιλέχθηκε η χρήση της λέξης Θέλω.

συνέχεια από τη σελ. 9

- ακόμη και η θέλησή μου να ζήσω είχε εξαφανιστεί». Αισθάνθηκε μια απελευθέρωση από το πολιτικό της καθήκον. Καταδικάστηκε από το δικαστήριο να κρεμασθεί τότητα να περπατά κάθε δεύτερη μέρα για άσκηση μαζί με έναν άλλο κρατούμενο, μια συγκατηγορουμένη της, την Ludmila Alexandrovich Volkenstein. Αν και η απομόνωση σπάστηκε, οι σκληρές ποινές που επιβλήθηκαν στους φυλακισμένους συνεχίστηκαν. Κατά τη διάρκεια του 1887, η η ποινή της είχε μετατραπεί σε 20 χρόνια και ότι η φυλάκισή της θα έληγε στις 28 Σεπτεμβρίου. Απελευθερώθηκε 22 χρόνια μετά τη σύλληψή της και εξορίστηκε στην επαρχία του Καζάν. Το 1906, έφυγε από τη Ρωσία για να ζήσει στο εξωτερικό, συγκεντρώνοντας χρήματα για να

βαίως την συγκατάθεση του άλλου ή των άλλων. Σε αντίθετη περίπτωση πρόκειται για ανήθικη πράξη. Όλα αυτά αφορούν την ερωτική πράξη στο φυσικό επίπεδο. Στο απομακρυσμένο επίπεδο, όμως; Προς το παρόν δεν υπάρχει ελληνική λέξη που να μπορεί να προσδιορίσει το «απομακρυσμένο» sex. Αντίστοιχα η αγγλική γλώσσα περιγράφει με ακρίβεια την παραπάνω ιδιαίτερη ερωτική πρακτική ως **phone sex, cyber sex ή sexting** (ερωτικού περιεχομένου μηνύματα). Όλα τα παραπάνω θα μπορούσαν να μεταφραστούν όπως, τηλεφωνικό και διαδικτυακό αλλά πάντα με την λέξη sex –που συμπληρώνει το νόημα– να παραμένει αμετάφραστη. Διαδικτυακή συνουσία ή τηλεφωνική συνουσία ουσιαστικά δεν υπάρχει. Η συνουσία προϋποθέτει την απαραίτητη ανταλλαγή υγρών, κάτι που στο νέο απομακρυσμένο τύπο sex αυτό δεν υφίσταται. Μπορεί να υπάρχει

1. Δεν πρόκειται για ορθογραφικό λάθος. Η χρήση των λεγόμενων *«greeklish»* είναι ευρέως διαδεδομένη στους *«χώρους κοινωνικής δικτύωσης»* οπότε συμβολικά και μόνο, επιλέχθηκε η χρήση της λέξης Θελω.

αμετάφραστα και οι απανταχού χρήστες χρησιμοποιούν αγγλική ορολογία. Ξενόφερτο είδος θα πουν κάποιοι, ενώ κάποιοι άλλοι θα αναρωτηθούν που οδεύει αυτός ο άμοιρος κόσμος. ***«Ω ρε που πάμε;»* θα ξεφώνιζε ο Βασίλης Αυλωνίτης.**

Το σίγουρο είναι ότι πρόκειται για συμπαρομαρτούντα ενός τρόπου ζωής όπου το ίντερνετ και πολλές εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης έχουν επιβληθεί από την κυριαρχία ως απαραίτητα. Δεν έχεις Facebook; Ποιος είσαι στην πραγματικότητα; Δεν έχεις smartphone; Ποιος είσαι στην πραγματικότητα; Μήπως είσαι ένα κοινωνικό φάντασμα; Ας επιστρέψουμε όμως στο απομακρυσμένο sex. **Άνθρωποι κυρίως νέοι που έχουν τον φόβο της απόρριψης ή μπορεί να παρουσιάζουν κατάθλιψη είναι εθισμένοι στο διαδικτυακό sex. Άνθρωποι που απλώς θέλουν να ξεφύγουν από μια πραγματικότητα που τους πνίγει αναζητούν καταφύγιο σε εικονικές σχέσεις και sex. Επίσης πολλοί έφηβοι λόγω της έντονης σεξουαλικής τους επιθυμίας καταφεύγουν στο ανώνυμο και «ανώδυνο» διαδικτυακό σεξ.**

Οι καθηγητές Νευροψυχολογίας – Νευρογλωσσολογίας, του Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Αργύρης Καραπέτσας και Απόστολος Φώτης, σε άρθρο τους στο επιστημονικό περιοδικό *«Εγκέφαλος»*, ανιχνεύουν τον σχετικά **νέο εθισμό της σύγχρονης ζωής, αυτόν του διαδικτυακού σεξ** και εξηγούν πόσο «ανώδυνο» τελικά μπορεί να είναι:

«Το φαινόμενο του εθισμού στο διαδικτυακό σεξ αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αφανή προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών, καθώς οι συνέπειές του δεν είναι εμφανώς συνδεδεμένες με το φαινόμενο, και δεδομένης της ανωνυμίας και της μη φυσικής υπόστασης των διαδικτυακών σχέσεων. Το αποτέλεσμα είναι τα άτομα που συμμετέχουν σε μία διαδικτυακή σεξουαλική εικονική σχέση να παρουσιάζουν ψυχικά τραύματα, κατάθλιψη και πολλές φορές συμπτώματα εθισμού».

Τα εξαρτημένα άτομα, αφού μπουν σε διαδικτυακούς χώρους συνομιλίας σε πραγματικό χρόνο (chat room), συνομιλούν ανώνυμα με άλλα άτομα υποδυόμενα σεξουαλικούς ρόλους κατά την διάρκεια μιας εικονικής συνουσίας: *«Σ' αυτή*

συνέχεια από τη σελ. 9

- ακόμη και η θέλησή μου να ζήσω είχε εξαφανιστεί». Αισθάνθηκε μια απελευθέρωση από το πολιτικό της καθήκον. Καταδικάστηκε από το δικαστήριο να κρεμασθεί μαζί με άλλα επτά άτομα. Όλοι, εκτός από την Φίγκνερ, ζήτησαν μείωση της ποινής.

Μετά από μια τελευταία επίσκεψη της μητέρας και της αδελφής της, η Φίγκνερ επιστρέφει στο φρούριο για να περιμένει εκτέλεση. Οκτώ ημέρες αργότερα, πληροφορείται ότι η ποινή της είχε μετατραπεί σε κάθειρξη με καταναγκαστικά έργα. Το δημόσιο αίσθημα ήταν ενάντια στην εκτέλεση γυναικών, μετά τον απαγχονισμό της Σόνια Περόφσκαγια τρία χρόνια νωρίτερα. Η Φίγκνερ γνώριζε καλά τι σήμαινε η αλλαγή της ποινής. «Είχα ξεπεράσει όλη μου τη δύναμη», είπε, «και απλώς θα προτιμούσα έναν γρήγορο θάνατο στο ικρίωμα από μια αργή διαδικασία θανάτου, το αναπόφευκτο της οποίας κατανόησα εκείνο τον καιρό».

Τον Οκτώβριο του 1884, η Φίγκνερ μεταφέρεται βόρεια, στο φρούριο του Schlösselburg. Έβλεπε τους λευκασμένους πύργους ασβεστόλιθου, έναν με ένα χρυσό κλει-

τότητα να περπατά κάθε δεύτερη μέρα για άσκηση μαζί με έναν άλλο κρατούμενο, μια συγκατηγορούμενή της, την Ludmila Alexandrovich Volkenstein. Αν και η απομόνωση σπάστηκε, οι σκληρές ποινές που επιβλήθηκαν στους φυλακισμένους συνεχίστηκαν. Κατά τη διάρκεια του 1887, η Φίγκνερ, για να σώσει συγκρατούμενό της από αυστηρή τιμωρία, όταν πιάστηκαν χτυπώντας τους τοίχους, επειδή οι φρουροί σκόπευαν να τιμωρήσουν μόνο τον άνδρα, παραδέχεται ότι συμμετείχε και η ίδια, φοβούμενη την σωματική ακεραιότητα του. Έμεινε στην απομόνωση για επτά ημέρες.

Όταν κάποια στιγμή ήρθε νέος διοικητής, η φυλακή άλλαξε προς το καλύτερο. Αρχίζοντας από το 1894, η Φίγκνερ υπέβαλε αίτηση για βιβλία από τη δημόσια βιβλιοθήκη. Οι φυλακισμένοι είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν ένα μουσείο φυσικής ιστορίας και να δημιουργούν συλλογές πετρωμάτων και φυτών. Τα ευρήματά τους χρησιμοποιήθηκαν στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αγίας Πετρούπολης.

Μετά από 13 χρόνια μοναξιάς, της δόθηκε το προνόμιο να γράφει στους συγγενείς της. Παρ' όλα αυτά, σπάνια το άσκησε, χωρίς να ξέρει πώς να αποφύγει την θλίψη της οι-

η ποινή της είχε μετατραπεί σε 20 χρόνια και ότι η φυλάκισή της θα έληγε στις 28 Σεπτεμβρίου. Απελευθερώθηκε 22 χρόνια μετά τη σύλληψή της και εξορίστηκε στην επαρχία του Καζάν. Το 1906, έφυγε από τη Ρωσία για να ζήσει στο εξωτερικό, συγκεντρώνοντας χρήματα για να βοηθήσει τους κρατούμενους και τους καταδίκους. Επέστρεψε στη Ρωσία το 1915 και υποστήριξε τις θέσεις των Μπολσεβίκων κατά τις επαναστάσεις του 1917.

Ο στόχος της νεότητάς της είχε πραγματοποιηθεί, μια επανάσταση για την απελευθέρωση του λαού. Αλλά πριν από το θάνατό της το 1942, στην ηλικία των 90 ετών, θα δει το όνειρο της ελευθερίας για όλους να αποσυντίθεται πρώτα στον εμφύλιο πόλεμο και στη συνέχεια στα μαρτύρια του ολοκληρωτισμού του Στάλιν. Στη Σοβιετική Ένωση, η Vera Figner παρέμεινε ηρωίδα στα βιβλία. Αυτά που σκέφτηκε σχετικά με τις καταλυτικές αλλαγές που έγιναν στην πατρίδα της μετά την άνοδο του Στάλιν στην εξουσία, δεν θα τα μάθουμε ποτέ.

Πηγές:

Berlin, Isaiah. Russian Thinkers. NY: Penguin, 1978.
Figner, Vera. Memoirs of a Revolutionist. NY: International Pub-

συνουσία ή τηλεφωνική συνουσία ουσιαστικά δεν υπάρχει. Η συνουσία προϋποθέτει την απαραίτητη ανταλλαγή υγρών, κάτι που στο νέο απομακρυσμένο τύπο sex αυτό δεν υφίσταται. Μπορεί να υπάρχει

1. Δεν πρόκειται για ορθογραφικό λάθος. Η χρήση των λεγόμενων *«greeklish»* είναι ευρέως διαδεδομένη στους *«χώρους κοινωνικής δικτύωσης»* οπότε συμβολικά και μόνο, επιλέχθηκε η χρήση της λέξης Θέλω.

ποι κυρίως νέοι που έχουν τον φόβο της απόρριψης ή μπορεί να παρουσιάζουν κατάθλιψη είναι εθισμένοι στο διαδικτυακό sex. Άνθρωποι που απλώς θέλουν να ξεφύγουν από μια πραγματικότητα που τους πνίγει αναζητούν καταφύγιο σε εικονικές σχέσεις και sex. Επίσης πολλοί έφηβοι λόγω της έντονης σεξουαλικής τους επιθυμίας καταφεύγουν στο ανώνυμο και «ανώδυνο» διαδικτυακό σεξ.

περιοδικό *«Εγκέφαλος»*, ανιχνεύουν τον σχετικά **νέο εθισμό της σύγχρονης ζωής, αυτόν του διαδικτυακού σεξ** και εξηγούν πόσο «ανώδυνο» τελικά μπορεί να είναι:

«Το φαινόμενο του εθισμού στο διαδικτυακό σεξ αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αφανή προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών, καθώς οι συνέπειές του δεν είναι εμφανώς συνδεδεμένες με το φαινό-

ξουαλική εικονική σχέση να παρουσιάζουν ψυχικά τραύματα, κατάθλιψη και πολλές φορές συμπτώματα εθισμού».

Τα εξαρτημένα άτομα, αφού μπουν σε διαδικτυακούς χώρους συνομιλίας σε πραγματικό χρόνο (chat room), συνομιλούν ανώνυμα με άλλα άτομα υποδύμενα σεξουαλικούς ρόλους κατά την διάρκεια μιας εικονικής συνουσίας: *«Σ' αυτή*

συνέχεια από τη σελ. 9

- ακόμη και η θέλησή μου να ζήσω είχε εξαφανιστεί». Αισθάνθηκε μια απελευθέρωση από το πολιτικό της καθήκον. Καταδικάστηκε από το δικαστήριο να κρεμασθεί μαζί με άλλα επτά άτομα. Όλοι, εκτός από την Φίγκνερ, ζήτησαν μείωση της ποινής.

Μετά από μια τελευταία επίσκεψη της μητέρας και της αδελφής της, η Φίγκνερ επιστρέφει στο φρούριο για να περιμένει εκτέλεση. Οκτώ ημέρες αργότερα, πληροφορείται ότι η ποινή της είχε μετατραπεί σε κάθειρξη με καταναγκαστικά έργα. Το δημόσιο αίσθημα ήταν ενάντια στην εκτέλεση γυναικών, μετά τον απαγχονισμό της Σόνια Περόφσκαγια τρία χρόνια νωρίτερα. Η Φίγκνερ γνώριζε καλά τι σήμαινε η αλλαγή της ποινής. «Είχα ξεπεράσει όλη μου τη δύναμη», είπε, «και απλώς θα προτιμούσα έναν γρήγορο θάνατο στο ικρίωμα από μια αργή διαδικασία θανάτου, το αναπόφευκτο της οποίας κατανόησα εκείνο τον καιρό».

Τον Οκτώβριο του 1884, η Φίγκνερ μεταφέρεται βόρεια, στο φρούριο του Schlösselburg. Έβλεπε τους λευκασμένους πύργους ασβεστόλιθου, έναν με ένα χρυσό κλειδί ζωγραφισμένο στην πλευρά του και αργότερα θα θυμόταν ότι «το κλειδί που ανέβαινε στον ουρανό, όπως ένα έμβλημα, έμοιαζε να λέει ότι δεν θα υπήρχε έξοδος». Οι μόνοι κάτοικοι του φρουρίου ήταν επαναστάτες που δεν έβλεπαν ή μιλούσαν ο ένας στον άλλο για δύο χρόνια. Οι φρουροί τους δεν επιτρεπόταν να επικοινωνούν με τους κρατούμενους, γι' αυτό και όλοι έμεναν σιωπηλοί. Πολλοί τρελάθηκαν, κάτι που η Φίγκνερ φοβόταν πάνω απ' όλα, ή αυτοκτονούσαν. Ένιωθε ότι ήταν ενταφιασμένοι ζωντανοί· ο μόνος τρόπος επικοινωνίας ήταν να χτυπάει μηνύματα σους άλλους κρατούμενους μέσω των τοίχων.

Τον Ιανουάριο του 1886, δόθηκε στην Φίγκνερ η δυνατότητα να περπατά κάθε δεύτερη μέρα για άσκηση μαζί με έναν άλλο κρατούμενο, μια συγκατηγορούμενή της, την Ludmila Alexandrovich Volkenstein. Αν και η απομόνωση σπάστηκε, οι σκληρές ποινές που επιβλήθηκαν στους φυλακισμένους συνεχίστηκαν. Κατά τη διάρκεια του 1887, η Φίγκνερ, για να σώσει συγκρατούμενό της από αυστηρή τιμωρία, όταν πιάστηκαν χτυπώντας τους τοίχους, επειδή οι φρουροί σκόπευαν να τιμωρήσουν μόνο τον άνδρα, παραδέχεται ότι συμμετείχε και η ίδια, φοβούμενη την σωματική ακεραιότητα του. Έμεινε στην απομόνωση για επτά ημέρες.

Όταν κάποια στιγμή ήρθε νέος διοικητής, η φυλακή άλλαξε προς το καλύτερο. Αρχίζοντας από το 1894, η Φίγκνερ υπέβαλε αίτηση για βιβλία από τη δημόσια βιβλιοθήκη. Οι φυλακισμένοι είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν ένα μουσείο φυσικής ιστορίας και να δημιουργούν συλλογές πετρωμάτων και φυτών. Τα ευρήματά τους χρησιμοποιήθηκαν στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Αγίας Πετρούπολης.

Μετά από 13 χρόνια μοναξιάς, της δόθηκε το προνόμιο να γράφει στους συγγενείς της. Παρ' όλα αυτά, σπάνια το άσκησε, χωρίς να ξέρει πώς να αποφύγει την θλίψη της οικογένειας της. Η μητέρα της πέθανε το 1903 αφού υπέβαλε αίτηση στον τσάρο για έλεος για την Βέρα. Μέχρι τότε, στο φρούριο παρέμεναν μόνο 13 φυλακισμένοι. Πολλοί είχαν πεθάνει, αλλά αρκετοί είχαν εκτίσει τις ποινές τους και απελευθερώθηκαν σε τόπους εξορίας. Όσο για την Φίγκνερ, δεν σκέφτηκε ποτέ να εγκαταλείψει την ύπαρξη της φυλακής και να ξοδέψει τις μέρες της σε ενδοσκόπηση. Στην ηλικία των 51 ετών, η επαναστάτρια πίστευε ότι «μυαλό και η ψυχή» πρέπει να βρουν ισορροπία, ώστε το άτομο να μπορεί να ζει σε αρμονία με τον κόσμο γύρω του, ακόμα και αν είναι φυλακή.

Στις 13 Ιανουαρίου 1904, η Φίγκνερ πληροφορείται ότι η ποινή της είχε μετατραπεί σε 20 χρόνια και ότι η φυλάκισή της θα έληγε στις 28 Σεπτεμβρίου. Απελευθερώθηκε 22 χρόνια μετά τη σύλληψή της και εξορίστηκε στην επαρχία του Καζάν. Το 1906, έφυγε από τη Ρωσία για να ζήσει στο εξωτερικό, συγκεντρώνοντας χρήματα για να βοηθήσει τους κρατούμενους και τους καταδίκους. Επέστρεψε στη Ρωσία το 1915 και υποστήριξε τις θέσεις των Μπολσεβίκων κατά τις επαναστάσεις του 1917.

Ο στόχος της νεότητάς της είχε πραγματοποιηθεί, μια επανάσταση για την απελευθέρωση του λαού. Αλλά πριν από το θάνατό της το 1942, στην ηλικία των 90 ετών, θα δει το όνειρο της ελευθερίας για όλους να αποσυντίθεται πρώτα στον εμφύλιο πόλεμο και στη συνέχεια στα μαρτύρια του ολοκληρωτισμού του Στάλιν. Στη Σοβιετική Ένωση, η Vera Figner παρέμεινε ηρωίδα στα βιβλία. Αυτά που σκέφτηκε σχετικά με τις καταλυτικές αλλαγές που έγιναν στην πατρίδα της μετά την άνοδο του Στάλιν στην εξουσία, δεν θα τα μάθουμε ποτέ.

Πηγές:

Berlin, Isaiah. Russian Thinkers. NY: Penguin, 1978.

Figner, Vera. Memoirs of a Revolutionist. NY: International Publishers, 1927.

——. Polnoe sobranie sochinenii v shesti tomakh. Moscow, 1929.

Venturi, Franco. Roots of Revolution. NY: Alfred Knopf, 1960.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:

Engel, Barbara Alpern, and Clifford Rosenthal, eds. Five Sisters: Women Against the Tsar. NY: Alfred Knopf, 1975.

Πηγή: https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/figner-vera-1852-1942

Μετάφραση-απόδοση Π.

την κατηγορία ανήκουν χρήστες που ασχολούνται με την ανταλλαγή πορνογραφικών αρχείων, εμπλεκόμενοι πολλές φορές σε ιστοχώρους συνομιλιών, υποδυόμενοι διάφορους σεξουαλικούς ρόλους. Δεδομένης της πληθώρας πορνογραφικού υλικού, που μπορεί να προσεγγισθεί οποιαδήποτε χρονική στιγμή, από πολλούς ερευνητές πολλοί πιστεύουν ότι σ' αυτή την ομάδα ανήκουν οι περισσότερο εθισμένοι χρήστες. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η λέξη που έχει τη συχνότερη χρήση στις μηχανές αναζήτησης είναι νεανικό σεξ και διαδικτυακό σεξ.[...] Στους συγκεκριμένους χώρους λαμβάνει χώρα συνομιλία πραγματικού χρόνου δύο ή περισσοτέρων ατόμων. Δεν είναι ασυνήθιστο άτομα σε τέτοιους διαδικτυακούς χώρους να έχουν σεξουαλικές συνομιλίες, να ανταλλάσουν αρχεία εικόνων και βίντεο, που περιλαμβάνουν πορνογραφικό υλικό. Εξέλιξη των chat rooms αποτελούν οι ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης, με χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις το Facebook.com, MySpace.com, Youtube και Twitter».

Η ασφάλεια της ανωνυμίας, η προβολή μιας άλλης ταυτότητας που προσαρμόζεται αναλόγως με την ταυτότητα του έτερου ανώνυμο ατόμου, είναι δελεαστικά ώστε το άτομο να ξανά επιχειρήσει μια παρόμοια εμπειρία. **Το χωρίς όρια και φραγμούς περιβάλλον του διαδικτύου προσφέρει στο άτομο την επιλογή και τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση στις πιο βαθιές του φαντασιώσεις.** Φαντασιώσεις και θέλω που για διάφορους λόγους στην πραγματικότητα δεν μπορεί να τις εκφράσει.: *«[...]στην διαδικτυακή πραγματικότητα η ανωνυμία και ο διαχωρισμός των ενεργειών του ανθρώπου από την φυσική του ταυτότητα κάμπτει πολλές φορές τις αντιστάσεις. Αποτελεί, άλλωστε, δεδομένο το γεγονός ότι όταν το άτομο διαχωρίζει τις ενέργειές του από την ταυτότητά του*

ο χρήστης απλά να τερματίσει τη σύνδεσή του, και άμεσα διακόπτεται η ηλεκτρονική σχέση που δημιούργησε».

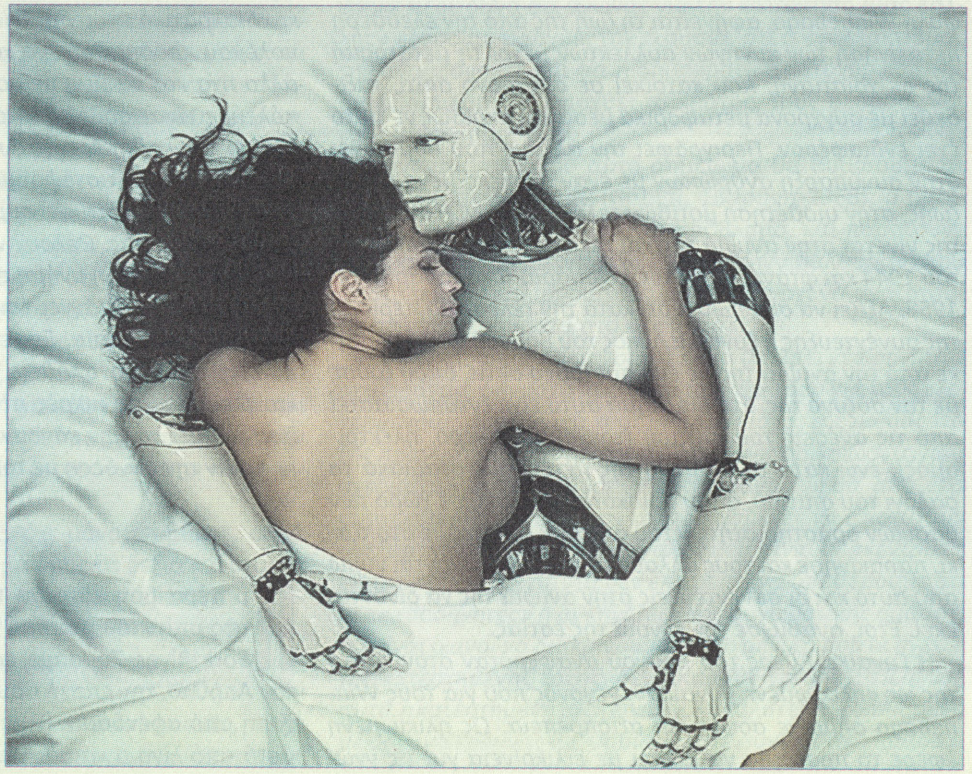
Μια πάρα πολύ σημαντική πτυχή του διαδικτυακού sex και του εθισμού σε αυτό, είναι αυτή της αναστροφής της πραγματικότητας. Το άτομο λόγω της ευρείας χρήσης της συγκεκριμένης πρακτικής μπορεί να ξεγελαστεί και να νομίζει ότι όντως έχει κάποια φυσική σχέση με το άτομο που συνομιλεί. Το γεγονός αυτό μπορεί να επιφέρει άγχος και δραστική μείωση της καθημερινότητας στον πραγματικό κόσμο του ατόμου, με σκοπό περισσότερο κερδισμένο χρόνο στον κόσμο του διαδικτύου: *«Παράλληλα, στο διαδίκτυο, λόγω της διαδικτυακής συναναστροφής ατόμων, υπάρχει τόσο λεπτή η διάκριση μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας, που πολλές φορές, ενώ αρχικά οι χρήστες νιώθουν ότι πρόκειται για κάτι μη πραγματικό, που απλά βρίσκεται στο μυαλό τους, στη συνέχεια μπορεί να εξαλειφθεί αυτός ο διαχωρισμός, και δεδομένης της συνεχόμενης ενασχόλησης με το διαδίκτυο, και πολλώ μάλλον με το διαδικτυακό σεξ, να χαθεί η έννοια του πραγματικού και του φανταστικού κόσμου».*

Γιατί «χιλιάδες αναμμένες οθόνες κρατούν τους ανθρώπους σβηστούς»;

Οι κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν πολλούς σ' αυτό το είδος της μη σεξουαλικής επαφής είναι τραγικές. Η εξουσία μετατρέπει την πραγματικότητα σε κάτι λειψό και προσφέρει στον άνθρωπο, μέσω της τεχνολογίας, την ευκαιρία της ***«μεταπραγματικότητας»***. Τα καθημερινά άγχη, η συνεχής αναζήτηση από ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού των ιδανικών συνθηκών επιβίωσης οδηγούν σε προβλήματα στις

Το νέο επίτευγμα

Τα τελευταία περίπου δύο χρόνια υπάρχει μια νέα τάση στο λεγόμενο διαδικτυακό σεξ, που λόγω κόστους ακόμα δεν έχει διαδοθεί αρκετά. **Με ειδικά γάντια, γυαλιά και στολή μπορεί ένα άτομο να νιώθει το άγγιγμα ενός άλλου ατόμου από χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά. Μάλιστα με ειδικούς αισθητήρες τα άτομα αυτά μπορούν να οδηγήσουν ο ένας τον άλλον σε οργασμό. Έτσι με μια ειδική στολή και σύνδεση στο ίντερνετ επιτυγχάνεται η τηλεσυνουσία.** Να μας επιτρέψετε να έχουμε τις επιφυλάξεις μας γι' αυτόν τον νεωτερικό όρο, αφού τα πολυπόθητα υγρά πάλι παραμένουν στο άτομο. Φανταζόμαστε ότι στο μέλλον του διακτινισμού και της τηλεμετα-

του μαγαζιού ώστε να σχολάσει πιο γρήγορα και έτσι πιο γρήγορα να βρεθούν σε ένα κρεβάτι. Όλα πλέον γίνονται εύκολα, με ένα προφίλ στην εφαρμογή όπου κάποιος μπορεί μαζί με την φωτογραφία του ή φωτογραφία από κάποιο μέρος του σώματός του, να συμπληρώσει τις σεξουαλικές του προτιμήσεις να δηλώσει σε ποια περιοχή βρίσκεται και να πατήσει το κουμπί «διαθέσιμος». Όλα τα άλλα θα γίνουν αυτόματα, χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Θα μπορούσε να πει κάποιος: *και τι πειράζει το μέσο, όταν το αποτέλεσμα είναι θετικό;* Σαφώς και πρόκειται για διαφορετική κατάσταση από ότι το διαδικτυακό sex αλλά το αποτέλεσμα είναι πάντα θετικό; Το πιο σημαντικό που κάνουν αυτές οι εφαρμογές είναι ότι

πολλοί πιστεύουν ότι σ' αυτή την ομάδα ανήκουν οι περισσότερο εθισμένοι χρήστες. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η λέξη που έχει τη συχνότερη χρήση στις μηχανές αναζήτησης είναι νεανικό σεξ και διαδικτυακό σεξ.[...] Στους συγκεκριμένους χώρους λαμβάνει χώρα συνομιλία πραγματικού χρόνου δύο ή περισσοτέρων ατόμων. Δεν είναι ασυνήθιστο άτομα σε τέτοιους διαδικτυακούς χώρους να έχουν σεξουαλικές συνομιλίες, να ανταλλάσουν αρχεία εικόνων και βίντεο, που περιλαμβάνουν πορνογραφικό υλικό. Εξέλιξη των chat rooms αποτελούν οι ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης, με χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις το Facebook.com, MySpace.com, Youtube και Twitter».

Η ασφάλεια της ανωνυμίας, η προβολή μιας άλλης ταυτότητας που προσαρμόζεται αναλόγως με την ταυτότητα του έτερου ανώνυμου ατόμου, είναι δελεαστικά ώστε το άτομο να ξανά επιχειρήσει μια παρόμοια εμπειρία. **Το χωρίς όρια και φραγμούς περιβάλλον του διαδικτύου προσφέρει στο άτομο την επιλογή και τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση στις πιο βαθιές του φαντασιώσεις.** Φαντασιώσεις και θέλω που για διάφορους λόγους στην πραγματικότητα δεν μπορεί να τις εκφράσει.: *«[...]στην διαδικτυακή πραγματικότητα η ανωνυμία και ο διαχωρισμός των ενεργειών του ανθρώπου από την φυσική του ταυτότητα κάμπτει πολλές φορές τις αντιστάσεις. Αποτελεί, άλλωστε, δεδομένο το γεγονός ότι όταν το άτομο διαχωρίζει τις ενέργειές του από την ταυτότητά του, αισθάνεται λιγότερο υπόλογο για τις πράξεις του. Το άτομο, όταν επικοινωνεί διαδικτυακά, έχει την τάση να συμπεριφέρεται χωρίς –πολλές φορές– κανένα ενδοιασμό κατά τη συμμετοχή του σε ηλεκτρονικούς χώρους, φαινόμενο που δεν εμφανίζεται σε μια πρόσωπο με πρόσωπο συνάντηση».*

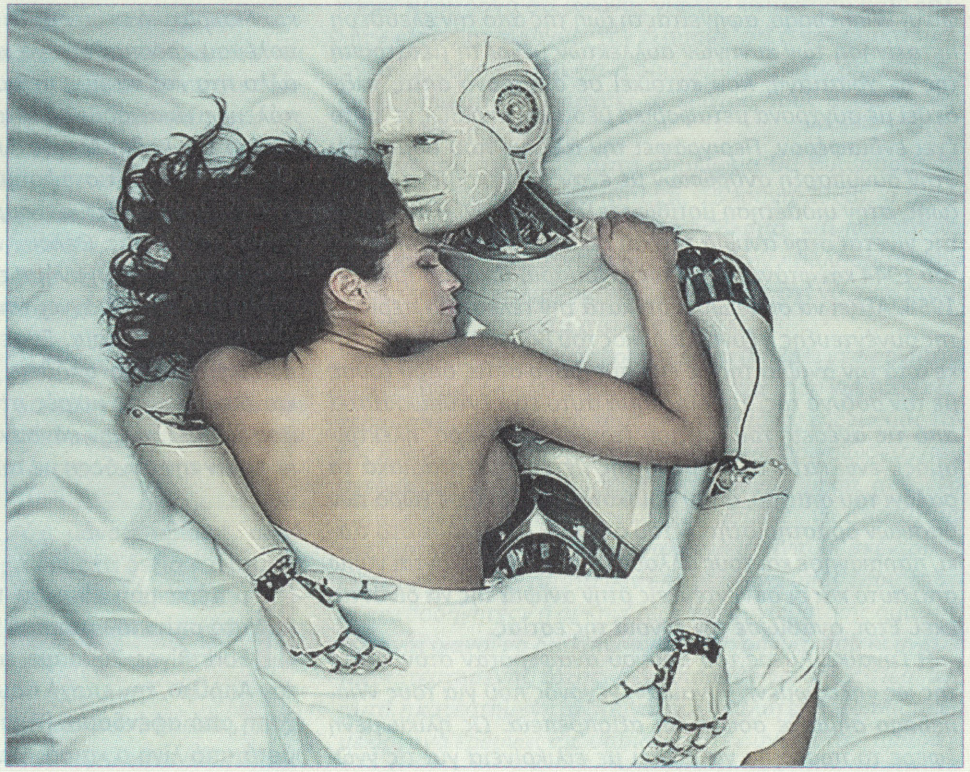
Στο κόσμο του διαδικτυακού σεξ δεν υπάρχουν εξηγήσεις, συναισθηματισμοί, άβολες καταστάσεις και αμηχανία. Ανά πάσα στιγμή το άτομο μπορεί να διακόψει την επαφή χωρίς να είναι αναγκασμένο να δώσει εξηγήσεις. Ανά πάσα στιγμή μπορεί να αναζητήσει ένα άλλο ανώνυμο άτομο που να πληροί τις όποιες φαντασιακές του

κής μπορεί να ξεγελαστεί και να νομίζει ότι όντως έχει κάποια φυσική σχέση με το άτομο που συνομιλεί. Το γεγονός αυτό μπορεί να επιφέρει άγχος και δραστική μείωση της καθημερινότητας στον πραγματικό κόσμο του ατόμου, με σκοπό περισσότερο κερδισμένο χρόνο στον κόσμο του διαδικτύου: *«Παράλληλα, στο διαδίκτυο, λόγω της διαδικτυακής συναναστροφής ατόμων, υπάρχει τόσο λεπτή η διάκριση μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας, που πολλές φορές, ενώ αρχικά οι χρήστες νιώθουν ότι πρόκειται για κάτι μη πραγματικό, που απλά βρίσκεται στο μυαλό τους, στη συνέχεια μπορεί να εξαλειφθεί αυτός ο διαχωρισμός, και δεδομένης της συνεχόμενης ενασχόλησης με το διαδίκτυο, και πολλώ μάλλον με το διαδικτυακό σεξ, να χαθεί η έννοια του πραγματικού και του φανταστικού κόσμου».*

Γιατί «χιλιάδες αναμμένες οθόνες κρατούν τους ανθρώπους σβηστούς»;

Οι κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν πολλούς σ' αυτό το είδος της μη σεξουαλικής επαφής είναι τραγικές. Η εξουσία μετατρέπει την πραγματικότητα σε κάτι λειψό και προσφέρει στον άνθρωπο, μέσω της τεχνολογίας, την ευκαιρία της ***«μεταπραγματικότητας»***. Τα καθημερινά άγχη, η συνεχής αναζήτηση από ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού των ιδανικών συνθηκών επιβίωσης οδηγούν σε προβλήματα στις ανθρώπινες σχέσεις. Από την άλλη, ένα άλλο πληθυσμιακό κομμάτι μπορεί να μην ψάχνει πώς να επιβιώσει, αλλά ακολουθεί χίμαιρες για επαγγελματική ανέλιξη και περισσότερα λεφτά, δημιουργώντας όλο και περισσότερες κάλπικες ανάγκες ώστε να συνεχίσει να νιώθει όμορφα. Ένας φαύλος κύκλος που μπορεί επίσης να οδηγήσει σε κατάθλιψη και διάλυση των ανθρωπίνων σχέσεων. Η πίεση για την επίτευξη όλων των παραπάνω, μπορούν να οδηγήσουν σε διαφόρων λογής εθισμούς, όπως και σε τόπους *«μεταπραγματικότητας»*. Ο κόσμος τότε μπορεί να μπερδευτεί. Το ψεύτικο μπορεί να φαντάζει αληθινό και πιο όμορφο, πιο σίγουρο και ανάλαφρο. Η

αισθητήρες τα άτομα αυτά μπορούν να οδηγήσουν ο ένας τον άλλον σε οργασμό. Έτσι με μια ειδική στολή και σύνδεση στο ίντερνετ επιτυγχάνεται η τηλεσυνουσία. Να μας επιτρέψετε να έχουμε τις επιφυλάξεις μας γι' αυτόν τον νεωτερικό όρο, αφού τα πολυπόθητα υγρά πάλι παραμένουν στο άτομο. Φανταζόμαστε ότι στο μέλλον του διακτινισμού και της τηλεμεταφοράς θα υπάρξει και λύση στο πρόβλημα των υγρών. Άραγε θα υπάρχει και επιλογή όπου το άτομο θα τσεκάρει από το κινητό του σε πιο σημείο του σώματος θέλει να αποσταλούν; Άραγε θα υπάρχει φυσική συνουσία στο απώτερο μέλλον;

Μέσα κοινωνικές δικτύωσης και συνουσία

Παράλληλα με το διαδικτυακό sex υπάρχουν και οι πρακτικές που έχουν βάση το ίντερνετ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά το αποτέλεσμα είναι όντως η συνουσία! Πλέον υπάρχουν μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου ειδικεύονται στην συνουσία! **Αυτές οι διαδικτυακές εφαρ-**

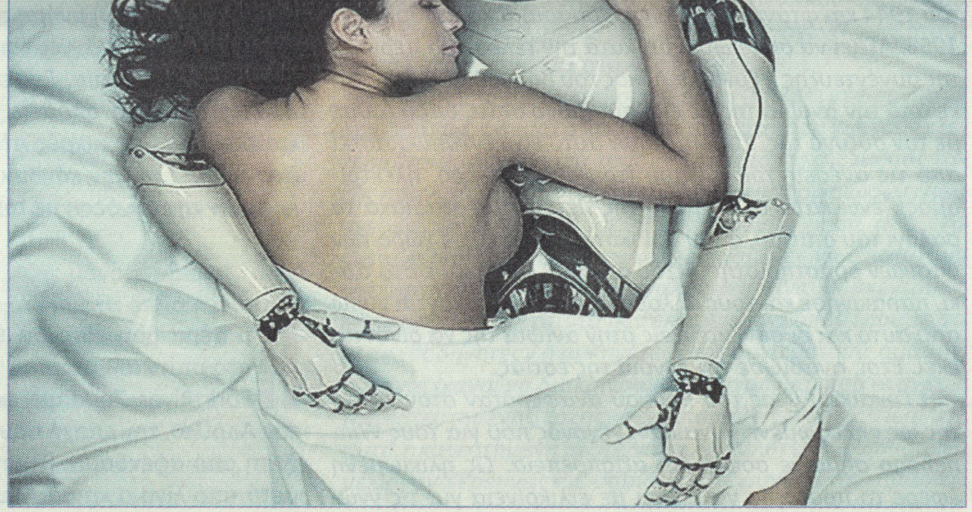
βρίσκεται και να πατήσει το κουμπί «διαθέσιμος». Όλα τα άλλα θα γίνουν αυτόματα, χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Θα μπορούσε να πει κάποιος: *και τι πειράζει το μέσο, όταν το αποτέλεσμα είναι θετικό;* Σαφώς και πρόκειται για διαφορετική κατάσταση από ότι το διαδικτυακό sex αλλά το αποτέλεσμα είναι πάντα θετικό; Το πιο σημαντικό που κάνουν αυτές οι εφαρμογές είναι ότι **αποφεύγεται η αμηχανία, η εφευρετικότητα, η δημιουργία, το παιχνίδι, ο φόβος της απλυσιάς και προπαντός ο μεγάλος φόβος της «χυλόπιτας»!** Μην το γελάτε, ο φόβος της άρνησης και της αποτυχίας ισχύει σε μεγάλο βαθμό στον άνθρωπο. Μαμάδες και μπαμπάδες συνεχίζουν να μεγαλώνουν τα παιδιά τους σε ένα ευνουχιστικό και υπερπροστατευτικό περιβάλλον νομίζοντας ότι έτσι το παιδί τους θα είναι ψυχικά υγιές. Λογικό αυτό το παιδί στην συνέχεια, ως έφηβος και ενήλικας, να ανατρέξει στις κατά τόπους σίγουρες, εύκολες και «επιτυχημένες» λύσεις όπου το αποτέλεσμα μετρά! Λογικό να μην μπορεί να διαχειριστεί μια ενδεχόμενη αποτυχία

μιας άλλης ταυτότητας που προσαρμόζεται αναλόγως με την ταυτότητα του ετέρου ανώνυμου ατόμου, είναι δελεαστικά ώστε το άτομο να ξανά επιχειρήσει μια παρόμοια εμπειρία. **Το χωρίς όρια και φραγμούς περιβάλλον του διαδικτύου προσφέρει στο άτομο την επιλογή και τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση στις πιο βαθιές του φαντασιώσεις.** Φαντασιώσεις και θέλω που για διάφορους λόγους στην πραγματικότητα δεν μπορεί να τις εκφράσει.: *«[...]στην διαδικτυακή πραγματικότητα η ανωνυμία και ο διαχωρισμός των ενεργειών του ανθρώπου από την φυσική του ταυτότητα κάμπτει πολλές φορές τις αντιστάσεις. Αποτελεί, άλλωστε, δεδομένο το γεγονός ότι όταν το άτομο διαχωρίζει τις ενέργειές του από την ταυτότητά του, αισθάνεται λιγότερο υπόλογο για τις πράξεις του. Το άτομο, όταν επικοινωνεί διαδικτυακά, έχει την τάση να συμπεριφέρεται χωρίς –πολλές φορές– κανένα ενδοιασμό κατά τη συμμετοχή του σε ηλεκτρονικούς χώρους, φαινόμενο που δεν εμφανίζεται σε μια πρόσωπο με πρόσωπο συνάντηση».*

Στο κόσμο του διαδικτυακού σεξ δεν υπάρχουν εξηγήσεις, συναισθηματισμοί, άβολες καταστάσεις και αμηχανία. Ανά πάσα στιγμή το άτομο μπορεί να διακόψει την επαφή χωρίς να είναι αναγκασμένο να δώσει εξηγήσεις. Ανά πάσα στιγμή μπορεί να αναζητήσει ένα άλλο ανώνυμο άτομο που να πληροί τις όποιες φαντασιακές του προϋποθέσεις: *«Εξ ίσου σημαντικό γεγονός που προσφέρει εύφορο έδαφος εμφάνισης του εθισμού στο διαδικτυακό σεξ, είναι η ικανότητα που έχει ο χρήστης να εγκαταλείψει οποιαδήποτε στιγμή επιθυμεί μια διαδικτυακή του σεξουαλική συναναστροφή. Σε αντίθεση με τον πραγματικό κόσμο, που η απομάκρυνση από μία σχέση δημιουργεί πολλές φορές κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα, στο διαδίκτυο τα πράγματα είναι πολύ πιο απλά. Αρκεί χάθει η έννοια του πραγματικού και του φανταστικού κόσμου».*

Γιατί «χιλιάδες αναμμένες οθόνες κρατούν τους ανθρώπους σβηστούς»;

Οι κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν πολλούς σ' αυτό το είδος της μη σεξουαλικής επαφής είναι τραγικές. Η εξουσία μετατρέπει την πραγματικότητα σε κάτι λειψό και προσφέρει στον άνθρωπο, μέσω της τεχνολογίας, την ευκαιρία της ***«μεταπραγματικότητας»***. Τα καθημερινά άγχη, η συνεχής αναζήτηση από ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού των ιδανικών συνθηκών επιβίωσης οδηγούν σε προβλήματα στις ανθρώπινες σχέσεις. Από την άλλη, ένα άλλο πληθυσμιακό κομμάτι μπορεί να μην ψάχνει πώς να επιβιώσει, αλλά ακολουθεί χίμαιρες για επαγγελματική ανέλιξη και περισσότερα λεφτά, δημιουργώντας όλο και περισσότερες κάλπικες ανάγκες ώστε να συνεχίσει να νιώθει όμορφα. Ένας φαύλος κύκλος που μπορεί επίσης να οδηγήσει σε κατάθλιψη και διάλυση των ανθρωπίνων σχέσεων. Η πίεση για την επίτευξη όλων των παραπάνω, μπορούν να οδηγήσουν σε διαφόρων λογής εθισμούς, όπως και σε τόπους *«μεταπραγματικότητας»*. Ο κόσμος τότε μπορεί να μπερδευτεί. Το ψεύτικο μπορεί να φαντάζει αληθινό και πιο όμορφο, πιο σίγουρο και ανάλαφρο. Η εξουσία πάντα επιθυμούσε να δημιουργεί παραισθήσεις. **Παραισθήσεις που θα είχαν την δύναμη να κρατήσουν τους υπηκόους σκυφτούς, χαρούμενους και ξεχασμένους μέσα στην λήθη, μεθυσμένους από μια πλαστή πραγματικότητα που θα τους κρατά μακριά από το να δουν την αλήθεια. Όσο η εξαθλίωση μεγαλώνει τόσο και η εξουσία θα απομακρύνει την πραγματικότητα από την αλήθεια και τόσο οι άνθρωποι θα αναζητούν τις *«μεταπραγματικότητες»*.**

φοράς θα υπάρξει και λύση στο πρόβλημα των υγρών. Άραγε θα υπάρχει και επιλογή όπου το άτομο θα τσεκάρει από το κινητό του σε πιο σημείο του σώματος θέλει να αποσταλούν; Άραγε θα υπάρχει φυσική συνουσία στο απώτερο μέλλον;

Μέσα κοινωνικές δικτύωσης και συνουσία

Παράλληλα με το διαδικτυακό sex υπάρχουν και οι πρακτικές που έχουν βάση το ίντερνετ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά το αποτέλεσμα είναι όντως η συνουσία! Πλέον υπάρχουν μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου ειδικεύονται στην συνουσία! **Αυτές οι διαδικτυακές εφαρμογές (Tinder) «βοηθούν» τον ξαναμμένο κόσμο να σβήσει την φλόγα!** Υπήρχαν από τις αρχές του 2000 και κυρίως απευθύνονταν σε ομοφυλόφιλα άτομα, αλλά στην πορεία επεκτάθηκαν και στα ετερόφυλα άτομα. Στις μέρες μας οι εφαρμογές αυτές παρουσιάζουν μεγάλη άνθηση.

Χωρίς να χρειάζεται να πληρώσει ποτό σε μπαρ, χωρίς να πρέπει να ψάχνει στυλό για να γράψει κάποιο τηλέφωνο και χωρίς να πρέπει να βοηθήσει την σερβιτόρα ή τον σερβιτόρο να πετάξει τα σκουπίδια **αποφεύγεται η αμηχανία, η εφευρετικότητα, η δημιουργία, το παιχνίδι, ο φόβος της απλυσιάς και προπαντός ο μεγάλος φόβος της «χυλόπιτας»!** Μην το γελάτε, ο φόβος της άρνησης και της αποτυχίας ισχύει σε μεγάλο βαθμό στον άνθρωπο. Μαμάδες και μπαμπάδες συνεχίζουν να μεγαλώνουν τα παιδιά τους σε ένα ευνουχιστικό και υπερπροστατευτικό περιβάλλον νομίζοντας ότι έτσι το παιδί τους θα είναι ψυχικά υγιές. Λογικό αυτό το παιδί στην συνέχεια, ως έφηβος και ενήλικας, να ανατρέξει στις κατά τόπους σίγουρες, εύκολες και «επιτυχημένες» λύσεις όπου το αποτέλεσμα μετρά! Λογικό να μην μπορεί να διαχειριστεί μια ενδεχόμενη αποτυχία αλλά ούτε να χαρεί πραγματικά με μια επιτυχία. Πάντα όλα θα είναι λίγα, λειψά. Για το λόγο αυτό οι εφαρμογές της «συνουσίας» κάνουν θραύση. Γι' αυτό τον λόγο όλοι οι επιτυχημένοι επί Γης, κρεμιούνται από μια φωτισμένη οθόνη. Έξω από την οθόνη, στην πραγματική ζωή, συνυπάρχουν η αποτυχία και η επιτυχία, η δημιουργία, η θλίψη, η ευχαρίστηση και η «χυλόπιτα». **Προπαντός η «χυλόπιτα»!**

Ελευθερόκοκκος

Η Γυναίκα Λύκος των Βουνών, αδερφή του Συντριπτικού Κεραυνού

ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ και τις βιογραφίες Ινδιάνων οι γυναίκες σπάνια εμφανίζονται κι όταν εμφανίζονται, συχνά συνδέονται με τα συστήματα συγγένειας. Ωστόσο, στην πραγματικότητα οι γυναίκες των Ινδιάνικων ομάδων της βορείου Αμερικής, των πεδιάδων και των pueblos, γίνονταν επίσης σαμάνοι και συμμετείχαν σε ειδικές τελετουργίες ή εργάζονταν ως βιοτέχνες. Όσο ο λόγος τους δυνάμωνε σε κάποιες περιπτώσεις αποκαλυπτόταν ότι οι Ινδιάνες δεν έδιναν την ρομαντική εικόνα μιας γυναίκας που απλώς γίνεται ένα παθητικό αντικείμενο του πόθου και ενδιαφέρεται απλώς για επιβεβαίωση και ματαιοδοξία, όπως εξελίχθηκε σε μεγάλο βαθμό η γυναίκα στον δυτικό κόσμο μετά την «χειραφέτησή» της. Οι Ινδιάνες σε πολλές περιπτώσεις σχημάτιζαν δικές τους παρέες και ομάδες, για να διασκεδάσουν και να δουλέψουν μαζί. Φαίνονταν να ζουν τη ζωή τους με μια ενότητα, που περιελάμβανε έναν πλήρη κύκλο συμβάντων από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο.

Η Γυναίκα Λύκος των Βουνών, που προέρχεται από την φυλή Winnebago, αφηγείται τη ζωή της από την ελεύθερη μετακίνηση των κυνηγών συλλεκτών μέχρι τη μετατροπή της σε χριστιανή, που κατοικεί σε σύγχρονο σπίτι, ταξιδεύει με σύγχρονα μεταφορικά μέσα και ακριβώς γι' αυτό έχει ενδιαφέρον. Περιγράφει την αλλαγή που συμβαίνει στην συνύπαρξη ανθρώπων με έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής, στην υιοθέτηση μοτίβων τελείως ξένων. Η αφήγηση της γίνεται στην ανιψιά της και ξεκινάει από το καλοκαίρι του 1944 και φτάνει μέχρι τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο του 1958. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την τελευταία περίοδο της συνέντευξης η Γυναίκα Λύκος του Βουνού φιλοξενήθηκε από την ανιψιά της σε ένα σύγχρονο σπίτι, όπου ζούσε με τον σύζυγό της. Στο διάστημα αυτό είχε εντυπωσιαστεί από τις ανέσεις του σπιτιού (τρεχούμενο νερό, ηλεκτρισμός), ενώ κατά τη διαμονή της μετέτρεψε σταδιακά το σαλόνι του σπιτιού, όπου βρισκόταν το τζάκι, σε χώρο των βασικών δραστηριοτήτων του σπιτιού: μαγείρευε στο τζάκι, παρακίνησε και τους άλλους να συγκεντρώνονται γύρω από αυτό και οι συνεντεύξεις στην ανιψιά της να δίνονται εκεί. Έτσι, αναβίωσε την έννοια της εστίας.

Η Γυναίκα Λύκος του Βουνού αναφερόταν στον εαυτό της ως «ηλικιωμένη γυναίκα», γεγονός που για τους Winnebago σήμαινε σοφία και αξιοπρέπεια. Ως ηλικιωμένη έφερε το προνόμιο να μιλάει με ειλικρίνεια για τις γνώσεις της και η κατανόησή της προερχόταν από την πολυετή

κές καθημερινές δραστηριότητες, εντυπώνονται έντονα στη μνήμη της γιαγιάς πια αφηγήτριας. Θυμάται καθαρά γεγονότα που της συνέβησαν ακόμη και στα δυο της χρόνια. Η μνήμη των απλών καθημερινών, των ασήμαντων για τη μεγάλη ιστορική αφήγηση, μας επαναφέρει στα απλά ανθρώπινα γεγονότα. Τον τελευταίο καιρό, όλα τα μέσα «ενημέρωσης» κάνουν προσπάθειες να μας πείσουν ότι θα πρέπει να ετοιμαζόμαστε για πόλεμο ή για πολέμους, όχι μόνο σε κρατικό, αλλά και διακρατικό επίπεδο. Τα ουρλιαχτά του πολέμου προσπαθούν να καλύψουν κάθε άλλο ήχο και να μας πείσουν ότι μόνο ο πόλεμος είναι σοβαρή υπόθεση κι όχι η ειρήνη της καθημερινής ζωής. Θέλουν να μας κάνουν να πιστέψουμε ότι η ειρήνη γίνεται με διακρατικές συμφωνίες κι όχι με τον εαυτό μας. Θέλουν να μας μάθουν να ξεχνάμε. Αλλά η μνήμη είναι ένα παράξενο παιγνίδι. Φτιάχνει τον κόσμο και δίνει νόημα στα τοπία. Ξεφεύγει από αυτό που λέμε «μόνη αλήθεια της Ιστορίας» και διεισδύει σε μικρές πτυχές της ζωής, που μπορεί να μην κάνουν θόρυβο, αλλά κρατούν την σύνδεση με τον κόσμο ζωντανή.

Η μητέρα μου είπε ότι θα με πήγαινε στο σπίτι του παππού μας – στο East Fork River. Ζούσαμε εκεί την άνοιξη, τον Απρίλιο, την εποχή που έφτιαχναν ζάχαρη από σφένδαμο. [Η μητέρα] είπε ότι μετά από λίγο ο καιρός θα γινόταν ευχάριστος, όλα θα ήταν όμορφα και θα πρα-

Αλήθεια, το θυμάσαι αυτό;!». «Ναι», είπα. «Θα πρέπει να ήσουν τρομαγμένη», είπε, «κι ίσως γι' αυτό τα θυμάσαι όλα αυτά».

Η Λευκός Κεραυνός ήταν το μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας και ο Συντριπτικός Κεραυνός ήταν το δεύτερο. Ακολουθούσε η δεύτερη αδερφή Wihanga Φαλακρός Αετός. Μετά ήταν ο Hinaga, ο δεύτερος αδερφός, Αυτός που

σαμάνοι και συμμετείχαν σε ειδικές τελετουργίες ή εργάζονταν ως βιοτέχνες. Όσο ο λόγος τους δυνάμωνε σε κάποιες περιπτώσεις αποκαλυπτόταν ότι οι Ινδιάνες δεν έδιναν την ρομαντική εικόνα μιας γυναίκας που απλώς γίνεται ένα παθητικό αντικείμενο του πόθου και ενδιαφέρεται απλώς για επιβεβαίωση και ματαιοδοξία, όπως εξελίχθηκε σε μεγάλο βαθμό η γυναίκα στον δυτικό κόσμο μετά την «χειραφέτησή» της. Οι Ινδιάνες σε πολλές περιπτώσεις σχημάτιζαν δικές τους παρέες και ομάδες, για να διασκεδάσουν και να δουλέψουν μαζί. Φαίνονταν να ζουν τη ζωή τους με μια ενότητα, που περιελάμβανε έναν πλήρη κύκλο συμβάντων από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο.

Η Γυναίκα Λύκος των Βουνών, που προέρχεται από την φυλή Winnebago, αφηγείται τη ζωή της από την ελεύθερη μετακίνηση των κυνηγών συλλεκτών μέχρι τη μετατροπή της σε χριστιανή, που κατοικεί σε σύγχρονο σπίτι, ταξιδεύει με σύγχρονα μεταφορικά μέσα και ακριβώς γι' αυτό έχει ενδιαφέρον. Περιγράφει την αλλαγή που συμβαίνει στην συνύπαρξη ανθρώπων με έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής, στην υιοθέτηση μοτίβων τελείως ξένων. Η αφήγηση της γίνεται στην ανιψιά της και ξεκινάει από το καλοκαίρι του 1944 και φτάνει μέχρι τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο του 1958. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την τελευταία περίοδο της συνέντευξης η Γυναίκα Λύκος του Βουνού φιλοξενήθηκε από την ανιψιά της σε ένα σύγχρονο σπίτι, όπου ζούσε με τον σύζυγό της. Στο διάστημα αυτό είχε εντυπωσιαστεί από τις ανέσεις του σπιτιού (τρεχούμενο νερό, ηλεκτρισμός), ενώ κατά τη διαμονή της μετέτρεψε σταδιακά το σαλόνι του σπιτιού, όπου βρισκόταν το τζάκι, σε χώρο των βασικών δραστηριοτήτων του σπιτιού: μαγείρευε στο τζάκι, παρακίνησε και τους άλλους να συγκεντρώνονται γύρω από αυτό και οι συνεντεύξεις στην ανιψιά της να δίνονται εκεί. Έτσι, αναβίωσε την έννοια της εστίας.

Η Γυναίκα Λύκος του Βουνού αναφερόταν στον εαυτό της ως «ηλικιωμένη γυναίκα», γεγονός που για τους Winnebago σήμαινε σοφία και αξιοπρέπεια. Ως ηλικιωμένη έφερε το προνόμιο να μιλάει με ειλικρίνεια για τις γνώσεις της και η κατανόησή της προερχόταν από την πολυετή της παρατήρηση στον κόσμο.

Επιλέξαμε να μεταφράσουμε το πρώτο κεφάλαιο της Αυτοβιογραφίας της.

Το κεφάλαιο ονομάζεται Οι πρώτες αναμνήσεις. Η επιλογή αυτή συνδέεται με πολλούς λόγους. Ένας σημαντικός είναι ότι οι αναμνήσεις της οικογένειάς της, αφηγημένες σε πρώτο πρόσωπο, θα μπορούσαν να ανήκουν σε μεγάλο βαθμό σε οποιαδήποτε γυναίκα της γης. Θα μπορούσε η γιαγιά Winnebago να είναι και δική μας γιαγιά που θυμάται κάτι από το παρελθόν της. Βγαίνει έτσι από τον χρόνο της ιστορίας και συνδέεται με τον πανανθρώπινο χρόνο. Κι αυτό ίσως μπορεί να το κάνει πιο εύκολα μια γυναίκα κι όχι τόσο ένας άντρας, ο οποίος θα τόνιζε τα πολεμικά και

ανθρώπινα γεγονότα. Τον τελευταίο καιρό, όλα τα μέσα «ενημέρωσης» κάνουν προσπάθειες να μας πείσουν ότι θα πρέπει να ετοιμαζόμαστε για πόλεμο ή για πολέμους, όχι μόνο σε κρατικό, αλλά και διακρατικό επίπεδο. Τα ουρλιαχτά του πολέμου προσπαθούν να καλύψουν κάθε άλλο ήχο και να μας πείσουν ότι μόνο ο πόλεμος είναι σοβαρή υπόθεση κι όχι η ειρήνη της καθημερινής ζωής. Θέλουν να μας κάνουν να πιστέψουμε ότι η ειρήνη γίνεται με διακρατικές συμφωνίες κι όχι με τον εαυτό μας. Θέλουν να μας μάθουν να ξεχνάμε. Αλλά η μνήμη είναι ένα παράξενο παιγνίδι. Φτιάχνει τον κόσμο και δίνει νόημα στα τοπία. Ξεφεύγει από αυτό που λέμε «μόνη αλήθεια της Ιστορίας» και διεισδύει σε μικρές πτυχές της ζωής, που μπορεί να μην κάνουν θόρυβο, αλλά κρατούν την σύνδεση με τον κόσμο ζωντανή.

Η Γυναίκα Λύκος των Βουνών, αδερφή του Συντριπτικού Κεραυνού

Η μητέρα μου είπε ότι θα με πήγαινε στο σπίτι του παππού μας – στο East Fork River. Ζούσαμε εκεί την άνοιξη, τον Απρίλιο, την εποχή που έφτιαχναν ζάχαρη από σφένδαμο. [Η μητέρα] είπε ότι μετά από λίγο ο καιρός θα γινόταν ευχάριστος, όλα θα ήταν όμορφα και θα πρασίνιζαν και μετακινηθήκαμε από εκείνο το μέρος σε αυτό που ζούσαμε συνήθως –στο Levis Creek– κοντά στο σημείο που έπεφταν τα νερά του ποταμού Black River. Εκεί ο πατέρας έφτιαχνε ένα μεγάλο σπίτι. Υποθέτω ότι θα του έπαιρνε πολύ χρόνο να το φτιάξει, επειδή η μητέρα έλεγε ότι το ξύλινο σπίτι θα τελείωνε μόλις θα πήγαινα εκεί για πρώτη φορά. Εκεί, όπου ζούσαμε κανονικά[1], η μητέρα κι ο πατέρας καλλιεργούσαν τον κήπο τους.

Το καλοκαίρι που ακολούθησε τη δεύτερη άνοιξη –μετά τα πρώτα μου γενέθλια– πήγαμε εκεί που έπεφταν τα νερά του Black River. Η μητέρα, η μεγαλύτερη αδερφή μου, ο Λευκός Κεραυνός και εγώ πήγαμε στην πόλη. Επι-

Ακολουθούσε η δεύτερη αδερφή Wihanga Φαλακρός Αετός. Μετά ήταν ο Hinaga, ο δεύτερος αδερφός, Αυτός που

Στέκεται και Χτυπά (Strikes Standing). Έπειτα, ήρθε ο τρίτος γιος, Hagaga και τον λέγαμε Μεγάλο Winnebago, κι η Hakšigaga, η τρίτη αδερφή, που πέθανε όταν ήταν πολύ μικρή. Δεν ήξεραν που οφειλόταν αυτός ο θάνατος. Ωστόσο, υπήρχε μια ηλικιωμένη γυναίκα που είχε σχέσεις με τη μητέρα μου και κάθε φορά που ο πατέρας μου έφερνε ελάφι από το κυνήγι –το καλοκαίρι, τον χειμώνα, οποιαδήποτε εποχή– ο πατέρας μου σκότωνε ελάφι κι αυτή η ηλικιωμένη γυναίκα έπαιρνε λίγο. Παρ' όλα αυτά, η γυναίκα

του 1944 και φτάνει μέχρι τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο του 1958. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την τελευταία περίοδο της συνέντευξης η Γυναίκα Λύκος του Βουνού φιλοξενήθηκε από την ανιψιά της σε ένα σύγχρονο σπίτι, όπου ζούσε με τον σύζυγό της. Στο διάστημα αυτό είχε εντυπωσιαστεί από τις ανέσεις του σπιτιού (τρεχούμενο νερό, ηλεκτρισμός), ενώ κατά τη διαμονή της μετέτρεψε σταδιακά το σαλόνι του σπιτιού, όπου βρισκόταν το τζάκι, σε χώρο των βασικών δραστηριοτήτων του σπιτιού: μαγείρευε στο τζάκι, παρακίνησε και τους άλλους να συγκεντρώνονται γύρω από αυτό και οι συνεντεύξεις στην ανιψιά της να δίνονται εκεί. Έτσι, αναβίωσε την έννοια της εστίας.

Η Γυναίκα Λύκος του Βουνού αναφερόταν στον εαυτό της ως «ηλικιωμένη γυναίκα», γεγονός που για τους Winnebago σήμαινε σοφία και αξιοπρέπεια. Ως ηλικιωμένη έφερε το προνόμιο να μιλάει με ειλικρίνεια για τις γνώσεις της και η κατανόησή της προερχόταν από την πολυετή της παρατήρηση στον κόσμο.

Επιλέξαμε να μεταφράσουμε το πρώτο κεφάλαιο της Αυτοβιογραφίας της.

Το κεφάλαιο ονομάζεται Οι πρώτες αναμνήσεις. Η επιλογή αυτή συνδέεται με πολλούς λόγους. Ένας σημαντικός είναι ότι οι αναμνήσεις της οικογένειάς της, αφηγημένες σε πρώτο πρόσωπο, θα μπορούσαν να ανήκουν σε μεγάλο βαθμό σε οποιαδήποτε γυναίκα της γης. Θα μπορούσε η γιαγιά Winnebago να είναι και δική μας γιαγιά που θυμάται κάτι από το παρελθόν της. Βγαίνει έτσι από τον χρόνο της ιστορίας και συνδέεται με τον πανανθρώπινο χρόνο. Κι αυτό ίσως μπορεί να το κάνει πιο εύκολα μια γυναίκα κι όχι τόσο ένας άντρας, ο οποίος θα τόνιζε τα πολεμικά και ιστορικά γεγονότα της ζωής του.

Ωστόσο, μιλάει και για την πρώτη επαφή με τους λευκούς και τον τρόπο που οι Winnebago αντιμετωπίζουν την ιδιοκτησία και την επένδυση στο μέλλον. Για τους Winnebago αυτές ήταν έννοιες άγνωστες, που βρίσκονταν έξω από τη σφαίρα της κοσμοθεωρίας τους. Έτσι κι ο πατέρας της Γυναίκας Λύκου του Βουνού δεν κατανοεί τον λόγο να αγοράσει ένα σπίτι, όπως προφανώς προτείνουν οι λευκοί. Γι' αυτόν, η γη δεν είναι ιδιοκτησία, είναι ιδιότητα. Και τελικά, η Γη με κεφαλαίο μετατράπηκε σε γη με μικρό, για να μπορεί να τεμαχίζεται και να πουλιέται. Τους ξερίζωσαν από την Γη, για να μπορούν μετά να τους πουλήσουν γη, όπως έκαναν σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου κι όπως κάνουν ακόμη και σήμερα.

Έπειτα, βλέπουμε ότι οι προσωπικές σχέσεις, οι ειρηνι-

να ξεχνάμε. Αλλά η μνήμη είναι ένα παράξενο παιγνίδι. Φτιάχνει τον κόσμο και δίνει νόημα στα τοπία. Ξεφεύγει από αυτό που λέμε «μόνη αλήθεια της Ιστορίας» και διεισδύει σε μικρές πτυχές της ζωής, που μπορεί να μην κάνουν θόρυβο, αλλά κρατούν την σύνδεση με τον κόσμο ζωντανή.

Η μητέρα μου είπε ότι θα με πήγαινε στο σπίτι του παππού μας – στο East Fork River. Ζούσαμε εκεί την άνοιξη, τον Απρίλιο, την εποχή που έφτιαχναν ζάχαρη από σφένδαμο. [Η μητέρα] είπε ότι μετά από λίγο ο καιρός θα γινόταν ευχάριστος, όλα θα ήταν όμορφα και θα πρασίνιζαν και μετακινηθήκαμε από εκείνο το μέρος σε αυτό που ζούσαμε συνήθως –στο Levis Creek– κοντά στο σημείο που έπεφταν τα νερά του ποταμού Black River. Εκεί ο πατέρας έφτιαχνε ένα μεγάλο σπίτι. Υποθέτω ότι θα του έπαιρνε πολύ χρόνο να το φτιάξει, επειδή η μητέρα έλεγε ότι το ξύλινο σπίτι θα τελείωνε μόλις θα πήγαινα εκεί για πρώτη φορά. Εκεί, όπου ζούσαμε κανονικά[1], η μητέρα κι ο πατέρας καλλιεργούσαν τον κήπο τους.

Το καλοκαίρι που ακολούθησε τη δεύτερη άνοιξη –μετά τα πρώτα μου γενέθλια– πήγαμε εκεί που έπεφταν τα νερά του Black River. Η μητέρα, η μεγαλύτερη αδερφή μου, ο Λευκός Κεραυνός και εγώ πήγαμε στην πόλη. Επιστρέφαμε κι η μητέρα με κουβαλούσε στην πλάτη της. Ήμουν κουρασμένη κι η μητέρα με είχε βγάλει από την ξύλινη κούνια. Θυμάμαι να είμαι εκεί, στην πλάτη της μητέρας. Διέσχισε ένα ποταμάκι κι έβλεπα το νερό να στροβιλίζεται γρήγορα. Η μητέρα είπε «Μπροστά είναι η αδερφή σου. Μπροστά μας βάδιζε μια άλλη γυναίκα με άδεια την κούνια της. Παρατήρησα ότι σήκωνε τα ρούχα της, για να περάσει το νερό. Μετά από αυτό, δεν θυμάμαι κάτι άλλο. Κάποτε ρώτησα τη μητέρα μου αν αυτό που θυμόμουν όντως συνέβη. Της είπα όσα είχα δει. Η μητέρα μου είπε: «ω, θυμάμαι ότι ήταν η αδερφή σου, ο Λευκός Κεραυνός, που μετέφερε την άδεια κούνια στην πλάτη της.

1. Αναφέρει τη φράση «ζούσαμε κανονικά», επειδή μετακινούνταν ανάλογα με την εποχή. Το μέρος που ζούσαν περισσότερο καιρό ήταν κατά κάποιον τρόπο η πιο κανονική κατοικία τους.

Στέκεται και Χτυπά (Strikes Standing). Έπειτα, ήρθε ο τρίτος γιος, Hagaga και τον λέγαμε Μεγάλο Winnebago, κι η Hakśigaga, η τρίτη αδερφή, που πέθανε όταν ήταν πολύ μικρή. Δεν ήξεραν που οφειλόταν αυτός ο θάνατος. Ωστόσο, υπήρχε μια ηλικιωμένη γυναίκα που είχε σχέσεις με τη μητέρα μου και κάθε φορά που ο πατέρας μου έφερνε ελάφι από το κυνήγι –το καλοκαίρι, τον χειμώνα, οποιαδήποτε εποχή– ο πατέρας μου σκότωνε ελάφι κι αυτή η ηλικιωμένη γυναίκα έπαιρνε λίγο. Παρ' όλα αυτά, η γυναίκα αυτή ζήλευε τη μητέρα μου που της έδινε κρέας. Η μητέρα συνήθιζε να λέει ότι αυτή δηλητηρίασε την Hakśigaga. Την σκότωσε, εξ αιτίας της ζήλειας της για το κρέας. Μετά ήρθε η τέταρτη αδερφή, η Hinakega. Την έλεγαν Μακρινές Λάμψεις που Στέκονται. Κι έπειτα ήρθα εγώ, το τελευταίο παιδί, «Κακής Ποιότητας», συνήθιζαν να λένε για αυτό το τελευταίο.

Ήταν η εποχή που γεννήθηκε η μεγαλύτερη αδερφή μου Φαλακρός Αετός, όταν πήγαμε στη Νεμπράσκα. Η μητέρα συνήθιζε να λέει ότι θα πήγαιναν στη Νεμπράσκα εκείνο τον χειμώνα· μετακινούνταν από τον έναν τόπο στον άλλον. Πολλοί Winnebago μετακινούνταν στη Νεμπράσκα κι εκεί η μητέρα γέννησε τα τρία από τα παιδιά της. Η γιαγιά μου είχε συγγενείς εκεί. Η γιαγιά μου ήταν η μεγαλύτερη στην οικογένειά της. Στη Νεμπράσκα είδε τις αδερφές

της, τη δεύτερη και την τρίτη από τις αδερφές. Ανυπομονούσαν να δουν τους συγγενείς τους. Αλλά, η μητέρα λέει ότι σε κάποιους από τους Winnebago του Wisconsin δεν άρεσαν οι μετακινήσεις. Ωστόσο, η μητέρα συνήθιζε να λέει: «Το γεγονός ότι βλέπουμε τους συγγενείς μας με έκανε να χαίρομαι που πηγαίναμε. Κι όταν φτάσαμε στο Missouri River, οι θείοι μας ήρθαν να μας συναντήσουν. Όταν άκουσαν ότι ερχόμασταν, *το Τσεκούρι* και *Αυτός που Πιάνει το Καταφύγιο* κι ένας τρίτος θείος ο Hagaga ήρθαν να μας συναντήσουν». [....]

Ήταν χειμώνας κι όλοι είχαν χειμωνιάτικα ρούχα και έφτιαχναν τα σπίτια τους εδώ κι εκεί. Έκαναν τις καλύβες τους[2]. Έπειτα, ήρθε η άνοιξη και η μητέρα είπε ότι πολλοί Winnebago πέθαιναν. Σχεδόν κάθε μέρα εμφανίζονταν θάνατοι. Όταν κάποιος πέθαινε, οι Winnebago μετέφεραν το νεκρό τους, κλαίγοντας, καθώς βάδιζαν. Όλοι όσοι είχαν νεκρούς στην οικογένειά τούς έκλαιγαν, καθώς περπατούσαν. Πήγαιναν στο νεκροταφείο και εκεί έκλαιγαν πιο πολύ.

Η μητέρα φοβόταν, «γιατί μένουμε εδώ; Φοβάμαι, επειδή εδώ όλοι πεθαίνουν. Γιατί δεν γυρνάμε σπίτι;» είπε. Ήταν μαζί με κάποιους θείους εκείνο διάστημα. Ο πρώτος λεγόταν *Καλό Χωριό*, ο άλλος *Μεγάλος Naqiga* και ο τρίτος *Μικρός Naqiga*. Την άνοιξη επέστρεψαν στον ποταμό Missouri, όπου έκοψαν κάποιες ιτιές και έκαναν κανό, αρκετά μεγάλα για δύο άτομα, σύμφωνα με τη μητέρα. Την άνοιξη, όταν ο καιρός ήταν ευχάριστος, όπως συνήθιζε να λέει η μητέρα, μια μεγάλη ομάδα κατέβηκε, διασχίζοντας τον ποταμό Missouri προς το μέρος που ήταν το στόμιο του ποταμού, που συνήθιζαν να το λένε St. Louis. Από εκεί ταξίδεψαν πάλι πίσω στον Missouri ποταμό, διασχίζοντας αντίθετα από το ρεύμα τον Mississippi.

Τελικά, σταμάτησαν σε ένα μέρος, όπου είδαν κάποιους λευκούς. Κανείς δεν ήξερε αγγλικά, οπότε είπαν «που είναι ο Hinaga; που είναι ο Hinaga; Είναι ο μόνος που ξέρει το όνομα του μέρους». Εννοούσαν Αυτόν που Πιάνει το Καταφύγιο, που ήταν ακόμη μικρό αγόρι. Τον έφεραν και είπαν «Πες το! Πες το!». Ήταν ο μόνος που ήξερε αυτή τη μοναδική λέξη κι είπε «Prarsheen! Prarsheen!». Υποθέτω ότι ήθελε να πει «Prairie du Chien». Τότε οι λευκοί τον κατάλαβαν κι είπαν ότι ήταν το Prairie du Chien. Σταμάτησαν εκεί για λίγο και έφτασαν στο La Crosse. [Οι Winnebago] έμειναν εκεί για κάποιο διάστημα κι έπειτα επέστρεψαν

τε σπίτι κοντά μου, θα μπορούμε να ζούμε ο ένας δίπλα στον άλλο». Έτσι, η μητέρα πήρε 40 εκτάρια.

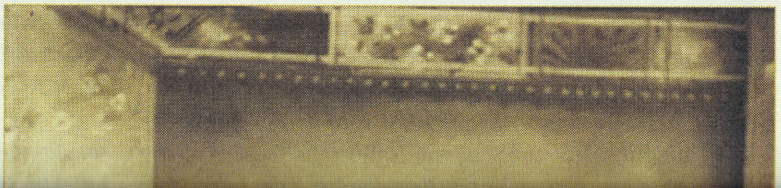
Οι Ινδιάνοι δεν προνοούσαν για τέτοια ζητήματα. Δεν κοιτούσαν ποτέ το μέλλον. Κοιτούσαν μόνο το παρόν, μέχρι το βαθμό που είχαν αρκετά για να επιβιώνουν. Αυτός ήταν ο τρόπος ζωής τους. Το γεγονός ότι ο πατέρας μου δεν ενδιαφέρθηκε να πάρει καθόλου γη ήταν επειδή ανήκε στην Φυλή του Κεραυνού. «Δεν ανήκω στη Γη», είπε, «δεν ανήκω στη Γη και δεν με ενδιαφέρει η Γη». Γι' αυτό δεν ενδιαφερόταν να αποκτήσει γη». Αλλά η μητέρα ήταν επίσης από την Φυλή των ανθρώπων των πουλιών. Ανήκε στην Φυλή του Αετού. Είπε, «αν είναι έτσι, εμείς θα πάρουμε ένα μέρος να ζήσουμε» κι έτσι πήρε 40 εκτάρια. Εκεί ο πατέρας μου έχτισε

ση. Της πήγαν καπνό, επειδή μπορούσε να μιλήσει. Πριν καταφέρει να πει οτιδήποτε, κάποιος επέστρεψε από την πόλη. Όλοι του είπαν «Η Siěaxunuga χάθηκε! Η Siěaxunuga χάθηκε!». Τότε αυτός απάντησε «Ω, ο πατέρας της είναι στην πόλη με την κόρη του, κρατώντας την από το χέρι». Φαίνεται ότι ο πατέρας πήγαινε στην πόλη. Στο δρόμο του υπήρχε μια αγελάδα δεμένη εκεί κι εγώ την φοβήθηκα. Ο πατέρας δεν ήξερε ότι τον ακολουθούσα. Τελικά, από τον φόβο άρχισα να κλαίω κι ο πατέρας με έπιασε απ' το χέρι. Με πήρε μαζί του στην πόλη. Κάποια στιγμή επιστρέψαμε και με έφερε πίσω ζωντανή.

Πιθανόν επιστρέψαμε στο σπίτι μας εκείνη την άνοιξη, καθώς θα πρέπει να ήταν η περίοδος που ήμουν άρρωστη. Ήμουν πολύ άρρωστη κι η μητέρα ήθελε να ζήσω. Έλπιζε να μην πεθάνω, αλλά δεν ήξερε τι να κάνει. Σε εκείνο το μέρος ζούσε μια γριά που την έλεγαν Γυναίκα Λύκο και η μητέρα μου έβαλε να τη φέρουν. Η μητέρα μου με πήρε και με έδωσε να με κρατήσει η γριά. «Θέλω το κοριτσάκι μου να ζήσει», είπε η μητέρα. «Στη δίνω. Βοήθησέ την να ζήσει με όποιον τρόπο μπορείς. Θα είναι δική σου». Τότε είναι που με έδωσαν. Η γριά φώναξε «Με έκανες να σκεφτώ τον εαυτό μου. Μου έδωσες αυτό το αξιαγάπητο παιδί. Πράγματι, με έκανες να σκεφτώ τον εαυτό μου. Ας το αφήσουμε έτσι. Τη ζωή μου ας την χρησιμοποιήσει. Το εγγόνι μου, ας της αφήσουμε την ύπαρξή μου. Θα δώσω το όνομά μου στο μοναχοπαίδι μου. Το όνομα που θα της δώσω είναι ιερό. Θα φτάσει μέχρι μεγάλη ηλικία». Έτσι, με ονόμασαν με το όνομα της Φυλής του Λύκου· με είπαν Xehaćiwinga. Σημαίνει να κάνεις σπίτι σε έναν βράχο ή ένα βουνό, όπως κάνει ο λύκος, αλλά στα αγγλικά λέω μόνο ότι το όνομά μου είναι η Γυναίκα Λύκος του Βουνού.

Δεν ξέρω αν με ζήλευαν και αν αυτός είναι ο λόγος που δεν με είπαν ποτέ με αυτό το όνομα. Μόνο μια φορά με ονόμασαν έτσι.

σύντροφοι για την
Αναρχική Απελευθερωτική Δράση

Όταν άκουσαν ότι ερχόμασταν, *το Τσεκούρι* και *Αυτός που Πιάνει το Καταφύγιο* κι ένας τρίτος θείος ο Hagaga ήρθαν να μας συναντήσουν». [....]

Ήταν χειμώνας κι όλοι είχαν χειμωνιάτικα ρούχα και έφτιαχναν τα σπίτια τους εδώ κι εκεί. Έκαναν τις καλύβες τους[2]. Έπειτα, ήρθε η άνοιξη και η μητέρα είπε ότι πολλοί Winnebago πέθαιναν. Σχεδόν κάθε μέρα εμφανίζονταν θάνατοι. Όταν κάποιος πέθαινε, οι Winnebago μετέφεραν το νεκρό τους, κλαίγοντας, καθώς βάδιζαν. Όλοι όσοι είχαν νεκρούς στην οικογένειά τους έκλαιγαν, καθώς περπατούσαν. Πήγαιναν στο νεκροταφείο και εκεί έκλαιγαν πιο πολύ.

Η μητέρα φοβόταν, «γιατί μένουμε εδώ; Φοβάμαι, επειδή εδώ όλοι πεθαίνουν. Γιατί δεν γυρνάμε σπίτι;» είπε. Ήταν μαζί με κάποιους θείους εκείνο διάστημα. Ο πρώτος λεγόταν *Καλό Χωριό*, ο άλλος *Μεγάλος Naqiga* και ο τρίτος *Μικρός Naqiga*. Την άνοιξη επέστρεψαν στον ποταμό Missouri, όπου έκοψαν κάποιες ιτιές και έκαναν κανό, αρκετά μεγάλα για δύο άτομα, σύμφωνα με τη μητέρα. Την άνοιξη, όταν ο καιρός ήταν ευχάριστος, όπως συνήθιζε να λέει η μητέρα, μια μεγάλη ομάδα κατέβηκε, διασχίζοντας τον ποταμό Missouri προς το μέρος που ήταν το στόμιο του ποταμού, που συνήθιζαν να το λένε St. Louis. Από εκεί ταξίδεψαν πάλι πίσω στον Missouri ποταμό, διασχίζοντας αντίθετα από το ρεύμα τον Mississippi.

Τελικά, σταμάτησαν σε ένα μέρος, όπου είδαν κάποιους λευκούς. Κανείς δεν ήξερε αγγλικά, οπότε είπαν «που είναι ο Hunaga; που είναι ο Hunaga; Είναι ο μόνος που ξέρει το όνομα του μέρους». Εννοούσαν Αυτόν που Πιάνει το Καταφύγιο, που ήταν ακόμη μικρό αγόρι. Τον έφεραν και είπαν «Πες το! Πες το!». Ήταν ο μόνος που ήξερε αυτή τη μοναδική λέξη κι είπε «Prarsheen! Prarsheen!». Υποθέτω ότι ήθελε να πει «Prairie du Chien». Τότε οι λευκοί τον κατάλαβαν κι είπαν ότι ήταν το Prairie du Chien. Σταμάτησαν εκεί για λίγο και έφτασαν στο La Crosse. [Οι Winnebago] έμειναν εκεί για κάποιο διάστημα κι έπειτα επέστρεψαν εκεί που έπεφταν τα νερά του Black River.

Φαίνεται ότι πολλοί Winnebago επέστρεψαν στο Wisconsin. Η οικογένειά μου τελικά δεν ήταν η μόνη που επέστρεψε. Επίσης, μερικοί Winnebago στο Wisconsin ζούσαν έξω στην εξοχή μακριά από κάθε πόλη. Αυτοί οι άνθρωποι έλεγαν ότι δεν τους είχαν βρει κι έτσι δεν πήγαιναν στη Nebraska, έλεγε η μητέρα. Οπότε, δεν εγκατάλειψαν όλοι οι Winnebago τη μετακίνηση.

Θα πρέπει να ήταν αυτή την περίοδο που οι γονείς μου πήραν γη, δηλαδή μια κατοικία. Κάποιοι από αυτούς αποκτούσαν σπίτια εκεί όπου έπεφταν τα νερά του Black River. Ωστόσο, ο πατέρας δεν ενδιαφερόταν για τέτοια πράγματα. Ακόμη κι όταν βρισκόταν στη Νεμπράσκα, ο αδερφός του έλεγε «Μπες στα μητρώα, μεγάλε αδερφέ, πάρε λίγη γη για τον εαυτό σου και για τα παιδιά σου». Αλλά ο πατέρας δεν το έκανε κι έτσι δεν είχαν γη στη Νε-

τε σπίτι κοντά μου, θα μπορούμε να ζούμε ο ένας δίπλα στον άλλο». Έτσι, η μητέρα πήρε 40 εκτάρια.

Οι Ινδιάνοι δεν προνοούσαν για τέτοια ζητήματα. Δεν κοιτούσαν ποτέ το μέλλον. Κοιτούσαν μόνο το παρόν, μέχρι το βαθμό που είχαν αρκετά για να επιβιώνουν. Αυτός ήταν ο τρόπος ζωής τους. Το γεγονός ότι ο πατέρας μου δεν ενδιαφέρθηκε να πάρει καθόλου γη ήταν επειδή ανήκε στην Φυλή του Κεραυνού. «Δεν ανήκω στη Γη», είπε, «δεν ανήκω στη Γη και δεν με ενδιαφέρει η Γη». Γι' αυτό δεν ενδιαφερόταν να αποκτήσει γη». Αλλά η μητέρα ήταν επίσης από την Φυλή των ανθρώπων των πουλιών. Ανήκε στην Φυλή του Αετού. Είπε, «αν είναι έτσι, εμείς θα πάρουμε ένα μέρος να ζήσουμε» κι έτσι πήρε 40 εκτάρια. Εκεί ο πατέρας μου έχτισε το ξύλινο σπίτι, όπου ζούσαμε συνήθως.

Κάποτε, όταν θυμήθηκα ότι κατασκηνώναμε σε ένα μέρος που η εξοχή ήταν πολύ όμορφη, η μητέρα είπε «ήσουν τότε περίπου δύο ετών». Θυμάμαι ότι είχε ψάρια εκεί. Αυτό το υπέροχο τοπίο όπου κατασκηνώναμε ήταν το μέρος που έπεφτε ο ποταμός Black, στον παλιό σταθμό, στην πίσω πλευρά αυτού που σήμερα είναι το κατάστημα γενικών ειδών του G.W. Δεν υπήρχαν σπίτια γύρω. Ζούσαμε εκεί την άνοιξη κι ο πατέρας μου ψάρευε. Υποθέτω ότι όλοι οι Ινδιάνοι ψάρευαν. Εκεί ο πατέρας μου λόγχισε ένα μεγάλο ψάρι, ένα τεράστιο ψάρι, έναν οξύρρυγχο. Όταν το έφερε σπίτι, μεταφέροντάς το στον ώμο του,

πατέρας δεν ήξερε ότι τον ακολουθούσα. Τελικά, από τον φόβο άρχισα να κλαίω κι ο πατέρας με έπιασε απ' το χέρι. Με πήρε μαζί του στην πόλη. Κάποια στιγμή επιστρέψαμε και με έφερε πίσω ζωντανή.

Πιθανόν επιστρέψαμε στο σπίτι μας εκείνη την άνοιξη, καθώς θα πρέπει να ήταν η περίοδος που ήμουν άρρωστη. Ήμουν πολύ άρρωστη κι η μητέρα ήθελε να ζήσω. Έλπιζε να μην πεθάνω, αλλά δεν ήξερε τι να κάνει. Σε εκείνο το μέρος ζούσε μια γριά που την έλεγαν Γυναίκα Λύκο και η μητέρα μου έβαλε να τη φέρουν. Η μητέρα μου με πήρε και με έδωσε να με κρατήσει η γριά. «Θέλω το κοριτσάκι μου να ζήσει», είπε η μητέρα. «Στη δίνω. Βοήθησέ την να ζήσει με όποιον τρόπο μπορείς. Θα είναι δική σου». Τότε είναι που με έδωσαν. Η γριά φώναξε «Με έκανες να σκεφτώ τον εαυτό μου. Μου έδωσες αυτό το αξιαγάπητο παιδί. Πράγματι, με έκανες να σκεφτώ τον εαυτό μου. Ας το αφήσουμε έτσι. Τη ζωή μου ας την χρησιμοποιήσει. Το εγγόνι μου, ας της αφήσουμε την ύπαρξή μου. Θα δώσω το όνομά μου στο μοναχοπαίδι μου. Το όνομα που θα της δώσω είναι ιερό. Θα φτάσει μέχρι μεγάλη ηλικία». Έτσι, με ονόμασαν με το όνομα της Φυλής του Λύκου· με είπαν Xehaćiwinga. Σημαίνει να κάνεις σπίτι σε έναν βράχο ή ένα βουνό, όπως κάνει ο λύκος, αλλά στα αγγλικά λέω μόνο ότι το όνομά μου είναι η Γυναίκα Λύκος του Βουνού.

Δεν ξέρω αν με ζήλευαν και αν αυτός είναι ο λόγος που δεν με είπαν ποτέ με αυτό το όνομα. Μόνο μια φορά με ονόμασαν έτσι.

σύντροφοι για την
Αναρχική Απελευθερωτική Δράση

κετά μεγάλα για δύο άτομα, σύμφωνα με τη μητέρα. Την άνοιξη, όταν ο καιρός ήταν ευχάριστος, όπως συνήθιζε να λέει η μητέρα, μια μεγάλη ομάδα κατέβηκε, διασχίζοντας τον ποταμό Missouri προς το μέρος που ήταν το στόμιο του ποταμού, που συνήθιζαν να το λένε St. Louis. Από εκεί ταξίδεψαν πάλι πίσω στον Missouri ποταμό, διασχίζοντας αντίθετα από το ρεύμα τον Mississippi.

Τελικά, σταμάτησαν σε ένα μέρος, όπου είδαν κάποιους λευκούς. Κανείς δεν ήξερε αγγλικά, οπότε είπαν «που είναι ο Hιnaga; που είναι ο Hιnaga; Είναι ο μόνος που ξέρει το όνομα του μέρους». Εννοούσαν Αυτόν που Πιάνει το Καταφύγιο, που ήταν ακόμη μικρό αγόρι. Τον έφεραν και είπαν «Πες το! Πες το!». Ήταν ο μόνος που ήξερε αυτή τη μοναδική λέξη κι είπε «Prarsheen! Prarsheen!». Υποθέτω ότι ήθελε να πει «Prairie du Chien». Τότε οι λευκοί τον κατάλαβαν κι είπαν ότι ήταν το Prairie du Chien. Σταμάτησαν εκεί για λίγο και έφτασαν στο La Crosse. [Οι Winnebago] έμειναν εκεί για κάποιο διάστημα κι έπειτα επέστρεψαν εκεί που έπεφταν τα νερά του Black River.

Φαίνεται ότι πολλοί Winnebago επέστρεψαν στο Wisconsin. Η οικογένειά μου τελικά δεν ήταν η μόνη που επέστρεψε. Επίσης, μερικοί Winnebago στο Wisconsin ζούσαν έξω στην εξοχή μακριά από κάθε πόλη. Αυτοί οι άνθρωποι έλεγαν ότι δεν τους είχαν βρει κι έτσι δεν πήγαιναν στη Nebraska, έλεγε η μητέρα. Οπότε, δεν εγκατάλειψαν όλοι οι Winnebago τη μετακίνηση.

Θα πρέπει να ήταν αυτή την περίοδο που οι γονείς μου πήραν γη, δηλαδή μια κατοικία. Κάποιοι από αυτούς αποκτούσαν σπίτια εκεί όπου έπεφταν τα νερά του Black River. Ωστόσο, ο πατέρας δεν ενδιαφερόταν για τέτοια πράγματα. Ακόμη κι όταν βρισκόταν στη Νεμπράσκα, ο αδερφός του έλεγε «Μπες στα μητρώα, μεγάλε αδερφέ, πάρε λίγη γη για τον εαυτό σου και για τα παιδιά σου». Αλλά ο πατέρας δεν το έκανε κι έτσι δεν είχαν γη στη Νεμπράσκα. Η μητέρα κι οι θείοι της δεν πήραν γη, αλλά κάποιοι Winnebago πήραν γη στη Νεμπράσκα κι έτσι είχαν ιδιοκτησία, που τελικά πούλησαν. Όμως, οι γονείς μου δεν συνειδητοποιούσαν τι έκαναν και γι' αυτό φέρθηκαν έτσι. Κάποιοι Ινδιάνοι πήραν σπίτια. Τότε ήταν που η μητέρα μου απέκτησε μια κατοικία. Ήταν ένας γέροντας, που ήταν παππούς μας και πήρε γη. Το όνομά του ήταν Πολλά Μονοπάτια. Συνήθιζα να τον συναντάω. Ήταν ένας μικρόσωμος ηλικιωμένος άνδρας. Είπε στη μητέρα μου, «Εγγονή, γιατί δεν παίρνετε γη; Εγώ πήρα λίγη κι αν πάρετε

2. wigwams στο πρωτότυπο: καλύβες από δέρμα και φλοιούς, πάνω σε ένα σκελετό από πασσάλους.

τε σπίτι κοντά μου, θα μπορούμε να ζούμε ο ένας δίπλα στον άλλο». Έτσι, η μητέρα πήρε 40 εκτάρια.

Οι Ινδιάνοι δεν προνοούσαν για τέτοια ζητήματα. Δεν κοιτούσαν ποτέ το μέλλον. Κοιτούσαν μόνο το παρόν, μέχρι το βαθμό που είχαν αρκετά για να επιβιώνουν. Αυτός ήταν ο τρόπος ζωής τους. Το γεγονός ότι ο πατέρας μου δεν ενδιαφέρθηκε να πάρει καθόλου γη ήταν επειδή ανήκε στην Φυλή του Κεραυνού. «Δεν ανήκω στη Γη», είπε, «δεν ανήκω στη Γη και δεν με ενδιαφέρει η Γη». Γι' αυτό δεν ενδιαφερόταν να αποκτήσει γη». Αλλά η μητέρα ήταν επίσης από την Φυλή των ανθρώπων των πουλιών. Ανήκε στην Φυλή του Αετού. Είπε, «αν είναι έτσι, εμείς θα πάρουμε ένα μέρος να ζήσουμε» κι έτσι πήρε 40 εκτάρια. Εκεί ο πατέρας μου έχτισε το ξύλινο σπίτι, όπου ζούσαμε συνήθως.

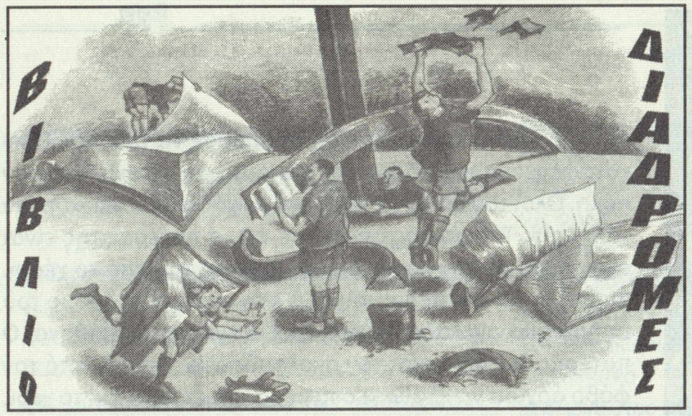
Κάποτε, όταν θυμήθηκα ότι κατασκηνώναμε σε ένα μέρος που η εξοχή ήταν πολύ όμορφη, η μητέρα είπε «ήσουν τότε περίπου δύο ετών». Θυμάμαι ότι είχε ψάρια εκεί. Αυτό το υπέροχο τοπίο όπου κατασκηνώναμε ήταν το μέρος που έπεφτε ο ποταμός Black, στον παλιό σταθμό, στην πίσω πλευρά αυτού που σήμερα είναι το κατάστημα γενικών ειδών του G.W. Δεν υπήρχαν σπίτια γύρω. Ζούσαμε εκεί την άνοιξη κι ο πατέρας μου ψάρευε. Υποθέτω ότι όλοι οι Ινδιάνοι ψάρευαν. Εκεί ο πατέρας μου λόγχισε ένα μεγάλο ψάρι, ένα τεράστιο ψάρι, έναν οξύρρυγχο. Όταν το έφερε σπίτι, μεταφέροντάς το στον ώμο του, η ουρά του σερνόταν στο έδαφος. Το έφερε πίσω, εκεί που μέναμε. Τότε το είδα. Έμοιαζε με μεγαλόσωμο άντρα με μεγάλη, χοντρή κοιλιά, που ξάπλωνε στη μια πλευρά με την κοιλιά του να προεξέχει. Το θυμάμαι αυτό κι ύστερα δεν θυμάμαι άλλα.

Θα πρέπει να κατασκηνώσαμε στο Black River, όπου η όχθη είναι πολύ απότομη. Εκεί με έχασαν κι όλοι βοήθησαν τη μητέρα μου να με ψάξει. Φοβούνταν ότι έπεσα στο νερό, στην ψηλή όχθη. Εκεί ήταν μια ηλικιωμένη γυναίκα κι η μητέρα μου της πήγε καπνό. Ό,τι κι αν τη ρωτούσαν εκείνη ήξερε την απάντηση. Το όνομα που θα της δώσω είναι ιερό. Θα φτάσει μέχρι μεγάλη ηλικία». Έτσι, με ονόμασαν με το όνομα της Φυλής του Λύκου· με είπαν Xehaćiwinga. Σημαίνει να κάνεις σπίτι σε έναν βράχο ή ένα βουνό, όπως κάνει ο λύκος, αλλά στα αγγλικά λέω μόνο ότι το όνομά μου είναι η Γυναίκα Λύκος του Βουνού.

Δεν ξέρω αν με ζήλευαν και αν αυτός είναι ο λόγος που δεν με είπαν ποτέ με αυτό το όνομα. Μόνο μια φορά με ονόμασαν έτσι.

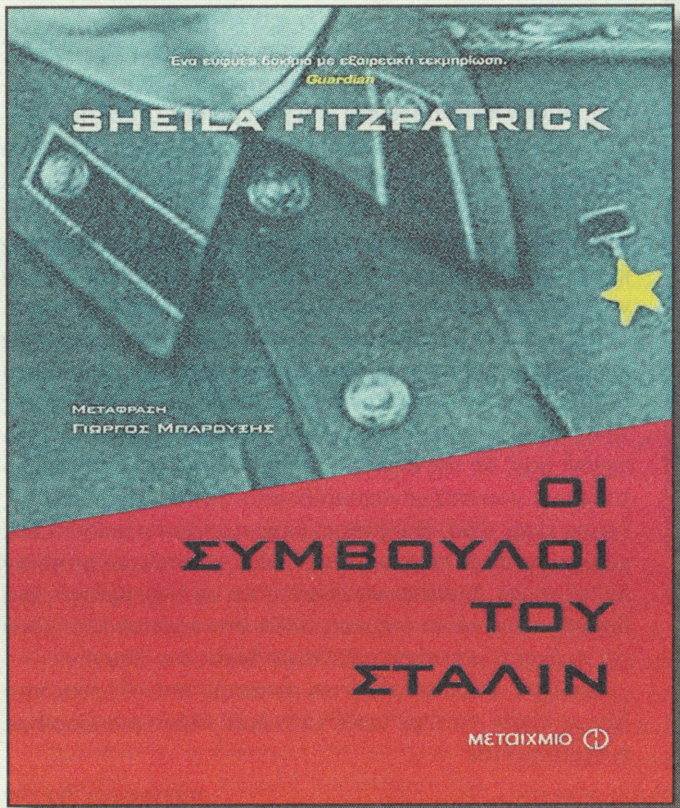
σύντροφοι για την
Αναρχική Απελευθερωτική Δράση

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ

SHEILA FITZPATRICK

σελ. 645 / Εκδ. Μεταίχμιο

Η αυστραλέζα ιστορικός ***Sheila Fitzpatrick***, η οποία ειδικεύεται στην ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης, στην

Αλλά για ποιους πρόκειται;

«Μέσα σε αυτά τα τριάντα χρόνια υπήρξαν αλλαγές στην σύνθεση της ομάδας. Τρία μέλη (ο Σεργκέι Κίροφ, ο Βαλέριαν Κούιμπισεφ και ο Σέργκο Ορτζονικίτζε) πέθαναν στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και άλλο ένα (ο Μιχαήλ Καλίνιν) λίγο μετά τον πόλεμο. Τέσσερα νέα μέλη (ο Αντρέι Ζντάνωφ, ο Χρουστσώφ, ο Γκεόργκι Μαλένκωφ και ο Λαβρέντι Μπέρια) εντάχθηκαν στην ομάδα στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1930. Οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις απομάκρυναν μερικά περιθωριακά μέλη, με κυριότερους τους τρεις που εργάζονταν στην Ουκρανία (Σταντσλάφ Κοστόρ, Βλας Τσουμπάρ και Πάβελ Πόστισεφ) και μετά τον πόλεμο η υπόθεση Λενιγκράντ είχε ως θύμα ένα πρόσφατο μέλος με ταχύτατη άνοδο (τον Νικολάι Βοζνεσένσκι). Όμως μια ομάδα-πυρήνας –ο Βιατσεσλάφ Μολότωφ, ο Λαζάρ Καγκανόβιτς, ο Αναστάς Μικογιάν, ο Κλιμ Βοροσίλοφ και μέχρι το 1952, ο Αντρέι Αντρέγεφ– παρέμεινε σταθερή. Αυτή ήταν η ομάδα «συλλογικής ηγεσίας», που μαζί με τους νεοενταχθέντες της δεκαετίας του 1930 ανέλαβε την εξουσία μετά τον θάνατο του Στάλιν».

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε δέκα κεφάλαια.

Στο ***πρώτο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Η ομάδα αναδύεται***», η συγγραφέας περιγράφει την διαδικασία με την οποία αρχικά η ομάδα του Λένιν που πήρε τον τίτλο ***μπολσεβίκοι*** (δηλαδή ομάδα πλειοψηφίας, παρ' ότι στην πραγματικότητα ήταν μειοψηφία) επικράτησε των αντιπάλων της αφήνοντας τους τον τίτλο της μειοψηφίας (***μενσεβίκοι***). Το κόμμα του Λένιν είχε ήδη προεπαναστατικά την στήριξη των λεγόμενων ανθρώπων της ρωσικής επαναστατικής παρανομίας, βετεράνων των φυλακών και της παρανομίας, όπως ο γεωργιανός ***Ιωσήφ Στάλιν*** και ο ρώσος ***Βιατσεσλάφ Μολότωφ***. Ακολουθεί η Επανάσταση του Φλεβάρη, η συγκρότηση της Προσωρινής Κυβέρνησης και το πραξικόπημα του Οκτώβρη με κύριο οργανωτή έναν πρώην μενσεβίκο

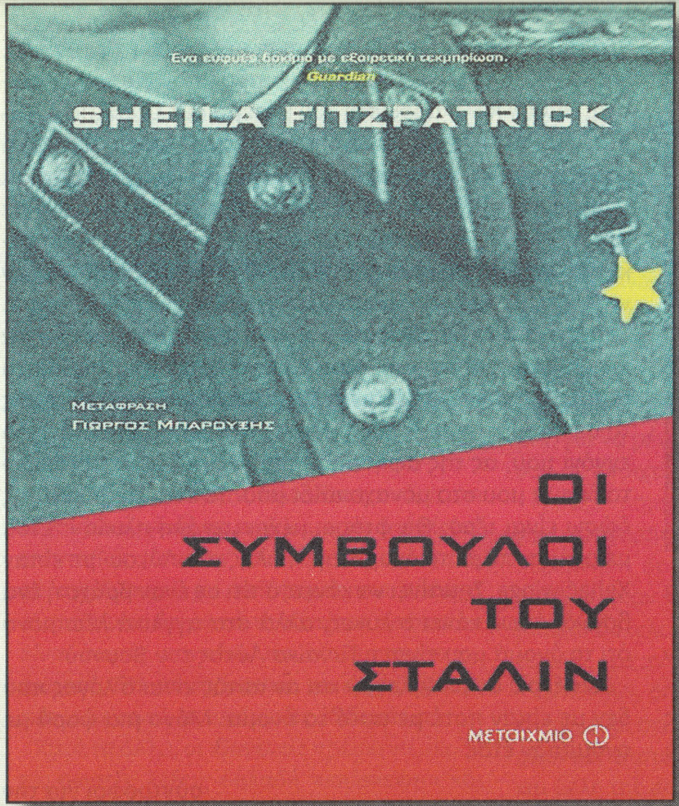
Νόβγκοροντ στον Βόλγα και στο Τουρκεστάν αντίστοιχα.

Το ***δεύτερο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται «***Το μεγάλο άλμα***».

Επρόκειτο για χαρακτηρισμό του ίδιου του Στάλιν που ήθελε μ' αυτόν τον τρόπο να περιγράψει τα σχέδιά του ύστερα από την νίκη του ενάντια στις φράξιες: «*Όλη η αστική οικονομία, συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου, θα περνούσε σε κρατικά χέρια και θα γινόταν αντικείμενο κεντρικού σχεδιασμού. Το πρώτο πενταετές σχέδιο προέβλεπε ταχεία εκβιομηχάνιση. Η γεωργία των μικροκαλλιεργητών θα κολεκτιβοποιούνταν χωρίς να πάρουν πολύ στα σοβαρά τον θεωρητικά εκούσιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Θα αντιμετώπιζαν ατρόμητα τους "ταξικούς εχθρούς" του σοσιαλισμού, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της χώρας. Έπρεπε να καταλάβουν όλοι μια για πάντα ότι δεν μπορούσαν να παίξουν με το καθεστώς της Σοβιετικής Ένωσης. Ο Στάλιν αποκάλεσε το όλο πακέτο «το μεγάλο άλμα»*».

Ο ***Μολότωφ*** ήταν ο μεγάλος σύμμαχος του Στάλιν στην εφαρμογή του «*Μεγάλου Άλματος*», ο ακλόνητος σύμμαχος του στην «*ανάγκη*» για την εφαρμογή σκληρών μέτρων. Ήταν, επίσης, εκείνος που γνώριζε τις μεθόδους του Στάλιν ενάντια σε σύμμαχους και φίλους και τελικά εκείνος που ανέλαβε να εφαρμόσει τα σκληρά μέτρα, που «απαιτούνταν» για την εφαρμογή του «Μεγάλου Άλματος»: «***Ο Μολότωφ δήλωσε περήφανος ότι τα σκληρά μέτρα που είχε χρησιμοποιήσει για να αποσπάσει τα σιτηρά από τους χωρικούς σ' ένα ταξίδι του στην Ουκρανία στις αρχές του 1928 ενέπνευσαν τον Στάλιν να ταξιδέψει στην Σιβηρία μερικούς μήνες αργότερα και να σκεφτεί κάτι ακόμα πιο σκληρό: να διώκονται βάσει του ποινικού κώδικα όσοι "αποθησαύριζαν" σιτηρά***».

Φυσικά η ***OGPU*** γρήγορα θα παρείχε τα απαραίτητα εργατικά χέρια για τις κατασκευές νέων βιομηχανιών με ανθρώπους καταδικασμένους σε καταναγκαστικά έργα, αφού η βίαιη εκβιομηχάνιση στη βάση ενός κρατικού οικονομικού σχεδίου αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο του

σελ. 645 / Εκδ. Μεταίχμιο

Η αυστραλέζα ιστορικός ***Sheila Fitzpatrick***, η οποία ειδικεύεται στην ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης, στην ***Εισαγωγή*** του βιβλίου σκιαγραφεί τον ρόλο των «***Συμβούλων***» του Στάλιν προετοιμάζοντάς μας για μια πραγματικά συγκλονιστική συνέχεια: «*Αυτή η ομάδα –γύρω στα δέκα δώδεκα άτομα σε οποιαδήποτε δεδομένη περίοδο, όλοι άντρες– δημιουργήθηκε την δεκαετία του 1920, συγκρούστηκε με τις ομάδες της αντιπολίτευσης με επικεφαλής τον Λεβ Τρότσκι και τον Γκριγκόρι Ζινόβιεφ μετά τον θάνατο του Λένιν, και περιέργως συνέχισε να υπάρχει επί τριάντα χρόνια, δείχνοντας μια ικανότητα ως φοίνικας να αναγεννάται και να επιβιώνει από καταστάσεις που την απειλούσαν, όπως οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις, η παράνοια των τελευταίων χρόνων του Στάλιν και οι κίνδυνοι της μεταβατικής μετά Στάλιν εποχής. Τριάντα χρόνια είναι μεγάλο διάστημα για να συνεχίσει να λειτουργεί μια ομάδα στην πολιτική, ακόμα και σε πολιτικά κλίματα λιγότερα θανατηφόρα από εκείνα της Σοβιετικής Ένωσης υπό τον Στάλιν. Η ομάδα διαλύθηκε τελικά το 1957, όταν ένα μέλος της (ο Νικήτα Χρουστσώφ) έγινε ο νέος αρχηγός*

κίτζε) πέθαναν στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και άλλο ένα (ο Μιχαήλ Καλίνιν) λίγο μετά τον πόλεμο. Τέσσερα νέα μέλη (ο Αντρέι Ζντάνωφ, ο Χρουστσώφ, ο Γκεόργκι Μαλένκωφ και ο Λαβρέντι Μπέρια) εντάχθηκαν στην ομάδα στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1930. Οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις απομάκρυναν μερικά περιθωριακά μέλη, με κυριότερους τους τρεις που εργάζονταν στην Ουκρανία (Σταντσλάφ Κοστόρ, Βλας Τσουμπάρ και Πάβελ Πόστισεφ) και μετά τον πόλεμο η υπόθεση Λενιγκράντ είχε ως θύμα ένα πρόσφατο μέλος με ταχύτατη άνοδο (τον Νικολάι Βοζνεσένσκι). Όμως μια ομάδα-πυρήνας –ο Βιατσεσλάφ Μολότωφ, ο Λαζάρ Καγκανόβιτς, ο Αναστάς Μικογιάν, ο Κλιμ Βοροσίλοφ και μέχρι το 1952, ο Αντρέι Αντρέγεφ– παρέμεινε σταθερή. Αυτή ήταν η ομάδα «συλλογικής ηγεσίας», που μαζί με τους νεοενταχθέντες της δεκαετίας του 1930 ανέλαβε την εξουσία μετά τον θάνατο του Στάλιν».

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε δέκα κεφάλαια.

Στο ***πρώτο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Η ομάδα αναδύεται***», η συγγραφέας περιγράφει την διαδικασία με την οποία αρχικά η ομάδα του Λένιν που πήρε τον τίτλο ***μπολσεβίκι*** (δηλαδή ομάδα πλειοψηφίας, παρ' ότι στην πραγματικότητα ήταν μειοψηφία) επικράτησε των αντιπάλων της αφήνοντας τους τον τίτλο της μειοψηφίας (***μενσεβίκι***). Το κόμμα του Λένιν είχε ήδη προεπαναστατικά την στήριξη των λεγόμενων ανθρώπων της ρωσικής επαναστατικής παρανομίας, βετεράνων των φυλακών και της παρανομίας, όπως ο γεωργιανός ***Ιωσήφ Στάλιν*** και ο ρώσος ***Βιατσεσλάφ Μολότωφ***. Ακολουθεί η Επανάσταση του Φλεβάρη, η συγκρότηση της Προσωρινής Κυβέρνησης και το πραξικόπημα του Οκτώβρη με κύριο οργανωτή έναν πρώην μενσεβίκο εμιγκρέ τον Λεβ Τρότσκι, ο οποίος ένωσε προσωρινά τις δυνάμεις του με τους παλιούς του αντιπάλους. Η νέα κυβέρνηση, όμως, έχει επικεφαλής τον Λένιν, ο οποίος σύντομα αντιμετωπίζει αποφασιστικά τις διάφορες φράξιες που σχηματίζονται κατά την διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου, που μαίνεται από το 1918 μέχρι το 1921.

Ο ***Λένιν*** δημιουργεί την δική του φράξια, η οποία λειτουργεί με συνωμοτικές συμφωνίες, μυστικές συναντήσεις και την κατάρτιση καταλόγων υποψηφίων των αντιπάλων, οι οποίοι φροντίζει να καταψηφιστούν στις εκλογές των επαρχιακών αντιπροσώπων στο κρίσιμο εθνικό κομματικό συνέδριο.

Ο ***Στάλιν*** (παρ' ότι ακόμη αποτελούσε σκιώδη μορφή), το δεξί χέρι του Λένιν στα θέματα κομματικής οργάνωσης, λαμβάνει σημαντικά μαθήματα για το πώς διεξάγεται η πάλη κατά του φραξιονισμού, δηλαδή με την επίδειξη ιδιαίτερων επιδόσεων κατάφωρου φραξιονισμού διασκεδάζοντας, μάλιστα, τον Λένιν για τους πρόσκαιρους

ήθελε μ' αυτόν τον τρόπο να περιγράψει τα σχέδιά του ύστερα και από την νίκη του ενάντια στις φράξιες: «*Όλη η αστική οικονομία, συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου, θα περνούσε σε κρατικά χέρια και θα γινόταν αντικείμενο κεντρικού σχεδιασμού. Το πρώτο πενταετές σχέδιο προέβλεπε ταχεία εκβιομηχάνιση. Η γεωργία των μικροκαλλιεργητών θα κολεκτιβοποιούνταν χωρίς να πάρουν πολύ στα σοβαρά τον θεωρητικά εκούσιο χαρακτήρα της διαδικασίας. Θα αντιμετώπιζαν ατρόμητα τους "ταξικούς εχθρούς" του σοσιαλισμού, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της χώρας. Έπρεπε να καταλάβουν όλοι μια για πάντα ότι δεν μπορούσαν να παίξουν με το καθεστώς της Σοβιετικής Ένωσης. Ο Στάλιν αποκάλεσε το όλο πακέτο «το μεγάλο άλμα»*».

Ο ***Μολότωφ*** ήταν ο μεγάλος σύμμαχος του Στάλιν στην εφαρμογή του «*Μεγάλου Άλματος*», ο ακλόνητος σύμμαχος του στην «*ανάγκη*» για την εφαρμογή σκληρών μέτρων. Ήταν, επίσης, εκείνος που γνώριζε τις μεθόδους του Στάλιν ενάντια σε σύμμαχους και φίλους και τελικά εκείνος που ανέλαβε να εφαρμόσει τα σκληρά μέτρα, που «απαιτούνταν» για την εφαρμογή του «Μεγάλου Άλματος»: «***Ο Μολότωφ δήλωσε περήφανος ότι τα σκληρά μέτρα που είχε χρησιμοποιήσει για να αποσπάσει τα σιτηρά από τους χωρικούς σ' ένα ταξίδι του στην Ουκρανία στις αρχές του 1928 ενέπνευσαν τον Στάλιν να ταξιδέψει στην Σιβηρία μερικούς μήνες αργότερα και να σκεφτεί κάτι ακόμα πιο σκληρό: να διώκονται βάσει του ποινικού κώδικα όσοι "αποθησαύριζαν" σιτηρά***».

Φυσικά η ***OGPU*** γρήγορα θα παρείχε τα απαραίτητα εργατικά χέρια για τις κατασκευές νέων βιομηχανιών με ανθρώπους καταδικασμένους σε καταναγκαστικά έργα, αφού η βίαιη εκβιομηχάνιση στη βάση ενός κρατικού οικονομικού σχεδίου αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο του νέου προγράμματος. Το πρώτο πενταετές σχέδιο υποβάλλεται για έγκριση στο 15° Συνέδριο του κόμματος τον Δεκέμβριο του 1927, Συνέδριο που σηματοδότησε επίσης την ήττα της αριστερής αντιπολίτευσης.

Παράλληλα, εντείνεται η κινητοποίηση ενάντια στους «ταξικούς εχθρούς», δεξιούς και γραφειοκράτες, ενώ στην επαρχία στοχοποιούνται ιερείς και κουλάκοι, στις πόλεις στόχο αποτελούν οι μη κομμουνιστές διανοούμενοι και οι μορφωμένοι έμποροι.

Την άνοιξη του 1928 διεξάγεται στην Μόσχα η δίκη των «συνωμοτών» μεταλλειολόγων μηχανικών που επινόησε η ***OGPU***: «*Σε εθνική κλίμακα αυτή ήταν η πρώτη εμφάνιση ενός νέου είδους πολιτικού θεάτρου στο οποίο αντισοβιετικοί "δολιοφθορείς" κατηγορούνταν για σαμποτάζ και άλλες υπονομευτικές δραστηριότητες για λογαριασμό ξένων μυστικών υπηρεσιών. Μερικά από τα μέλη της ομάδας του Στάλιν είχαν σαστίσει λίγο από το όλο θέαμα: ύστερα από μερικούς μήνες ασταμάτητης κάλυψης από*

σελ. 645 / Εκδ. Μεταίχμιο

Η αυστραλέζα ιστορικός ***Sheila Fitzpatrick***, η οποία ειδικεύεται στην ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης, στην ***Εισαγωγή*** του βιβλίου σκιαγραφεί τον ρόλο των «***Συμβούλων***» του Στάλιν προετοιμάζοντάς μας για μια πραγματικά συγκλονιστική συνέχεια: «*Αυτή η ομάδα –γύρω στα δέκα δώδεκα άτομα σε οποιαδήποτε δεδομένη περίοδο, όλοι άντρες– δημιουργήθηκε την δεκαετία του 1920, συγκρούστηκε με τις ομάδες της αντιπολίτευσης με επικεφαλής τον Λεβ Τρότσκι και τον Γκριγκόρι Ζινόβιεφ μετά τον θάνατο του Λένιν, και περιέργως συνέχισε να υπάρχει επί τριάντα χρόνια, δείχνοντας μια ικανότητα ως φοίνικας να αναγεννάται και να επιβιώνει από καταστάσεις που την απειλούσαν, όπως οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις, η παράνοια των τελευταίων χρόνων του Στάλιν και οι κίνδυνοι της μεταβατικής μετά Στάλιν εποχής. Τριάντα χρόνια είναι μεγάλο διάστημα για να συνεχίσει να λειτουργεί μια ομάδα στην πολιτική, ακόμα και σε πολιτικά κλίματα λιγότερα θανατηφόρα από εκείνα της Σοβιετικής Ένωσης υπό τον Στάλιν. Η ομάδα διαλύθηκε τελικά το 1957, όταν ένα μέλος της (ο Νικήτα Χρουστσώφ) έγινε ο νέος αρχηγός και απομάκρυνε τους υπόλοιπους*».

Η ***Fitzpatrick*** εξηγεί ότι τα πρόσωπα αυτά, παρ' ότι δεν διεκδικούσαν την ηγεσία από τον Στάλιν, όχι μόνο δεν αποτελούσαν διακοσμητικά στοιχεία ή απλά μέλη της ακολουθίας του σαν γραμματείς ή μυστικοί αστυνομικοί, όχι μόνο δεν ήταν πολιτικά ανύπαρκτα, αλλά αντίθετα διοικούσαν σημαντικούς τομείς, όπως ο στρατός και η βαριά βιομηχανία. Έτσι παρ' ότι ο Στάλιν δεν χρειαζόταν την συμφωνία τους, όταν αυτή απουσίαζε εκείνος ορισμένες φορές οπισθοχωρούσε ή απλώς περίμενε να αλλάξουν στάση.

οενταχθέντες της δεκαετίας του 1930 ανέλαβε την εξουσία μετά τον θάνατο του Στάλιν».

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε δέκα κεφάλαια.

Στο ***πρώτο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Η ομάδα αναδύεται***», η συγγραφέας περιγράφει την διαδικασία με την οποία αρχικά η ομάδα του Λένιν που πήρε τον τίτλο ***μπολσεβικί*** (δηλαδή ομάδα πλειοψηφίας, παρ' ότι στην πραγματικότητα ήταν μειοψηφία) επικράτησε των αντιπάλων της αφήνοντας τους τον τίτλο της μειοψηφίας (***μενσεβικί***). Το κόμμα του Λένιν είχε ήδη προεπαναστατικά την στήριξη των λεγόμενων ανθρώπων της ρωσικής επαναστατικής παρανομίας, βετεράνων των φυλακών και της παρανομίας, όπως ο γεωργιανός ***Ιωσήφ Στάλιν*** και ο ρώσος ***Βιατσεσλάφ Μολότωφ***. Ακολουθεί η Επανάσταση του Φλεβάρη, η συγκρότηση της Προσωρινής Κυβέρνησης και το πραξικόπημα του Οκτώβρη με κύριο οργανωτή έναν πρώην μενσεβίκο εμιγκρέ τον Λεβ Τρότσκι, ο οποίος ένωσε προσωρινά τις δυνάμεις του με τους παλιούς του αντιπάλους. Η νέα κυβέρνηση, όμως, έχει επικεφαλής τον Λένιν, ο οποίος σύντομα αντιμετωπίζει αποφασιστικά τις διάφορες φράξιες που σχηματίζονται κατά την διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου, που μαίνεται από το 1918 μέχρι το 1921.

Ο ***Λένιν*** δημιουργεί την δική του φράξια, η οποία λειτουργεί με συνωμοτικές συμφωνίες, μυστικές συναντήσεις και την κατάρτιση καταλόγων υποψηφίων των αντιπάλων, οι οποίοι φροντίζει να καταψηφιστούν στις εκλογές των επαρχιακών αντιπροσώπων στο κρίσιμο εθνικό κομματικό συνέδριο.

Ο ***Στάλιν*** (παρ' ότι ακόμη αποτελούσε σκιώδη μορφή), το δεξί χέρι του Λένιν στα θέματα κομματικής οργάνωσης, λαμβάνει σημαντικά μαθήματα για το πώς διεξάγεται η πάλη κατά του φραξιονισμού, δηλαδή με την επίδειξη ιδιαίτερων επιδόσεων κατάφωρου φραξιονισμού διασκεδάζοντας, μάλιστα, τον Λένιν για τους πρόσκαιρους ενδοιασμούς του. Ο ***Μολότωφ***, πάντως, ο μελλοντικός υπαρχηγός του Στάλιν, ήταν ιδιαίτερα περήφανος «***που ήταν μέρος της συνωμοσίας του Λένιν κατά του Τρότσκι το 1921***».

Την προσοχή, όμως, τόσο του Λένιν όσο και του Στάλιν τραβούν, επίσης, φερέλπιδες νεαροί μπολσεβίκοι από την επαρχία, όπως ο εικοσάχρονος τότε Αρμένιος ***Αναστάς Μικογιάν*** και ο εικοσιεπτάχρονος ***Λάζαρ Καγκάνοβιτς***, εβραίος εργάτης από την Ζώνη Εγκατάστασης, που οργανώνουν την νίκη στις σκληρές τοπικές κομματικές διαμάχες ανάμεσα στις δύο φράξιες στην πόλη του Νίζνι

μαχος του στην «ανάγκη» για την εφαρμογή σκληρών μέτρων. Ήταν, επίσης, εκείνος που γνώριζε τις μεθόδους του Στάλιν ενάντια σε σύμμαχους και φίλους και τελικά εκείνος που ανέλαβε να εφαρμόσει τα σκληρά μέτρα, που «απαιτούνταν» για την εφαρμογή του «Μεγάλου Άλματος»: «***Ο Μολότωφ δήλωσε περήφανος ότι τα σκληρά μέτρα που είχε χρησιμοποιήσει για να αποσπάσει τα σιτηρά από τους χωρικούς σ' ένα ταξίδι του στην Ουκρανία στις αρχές του 1928 ενέπνευσαν τον Στάλιν να ταξιδέψει στην Σιβηρία μερικούς μήνες αργότερα και να σκεφτεί κάτι ακόμα πιο σκληρό: να διώκονται βάσει του ποινικού κώδικα όσοι "αποθησαύριζαν" σιτηρά***».

Φυσικά η ***OGPU*** γρήγορα θα παρείχε τα απαραίτητα εργατικά χέρια για τις κατασκευές νέων βιομηχανιών με ανθρώπους καταδικασμένους σε καταναγκαστικά έργα, αφού η βίαιη εκβιομηχάνιση στη βάση ενός κρατικού οικονομικού σχεδίου αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο του νέου προγράμματος. Το πρώτο πενταετές σχέδιο υποβάλλεται για έγκριση στο 15° Συνέδριο του κόμματος τον Δεκέμβριο του 1927, Συνέδριο που σηματοδότησε επίσης την ήττα της αριστερής αντιπολίτευσης.

Παράλληλα, εντείνεται η κινητοποίηση ενάντια στους «ταξικούς εχθρούς», δεξιούς και γραφειοκράτες, ενώ στην επαρχία στοχοποιούνται ιερείς και κουλάκοι, στις πόλεις στόχο αποτελούν οι μη κομμουνιστές διανοούμενοι και οι μορφωμένοι έμποροι.

Την άνοιξη του 1928 διεξάγεται στην Μόσχα η δίκη των «συνωμοτών» μεταλλειολόγων μηχανικών που επινόησε η ***OGPU***: «*Σε εθνική κλίμακα αυτή ήταν η πρώτη εμφάνιση ενός νέου είδους πολιτικού θεάτρου στο οποίο αντισοβιετικοί "δολιοφθορείς" κατηγορούνταν για σαμποτάζ και άλλες υπονομευτικές δραστηριότητες για λογαριασμό ξένων μυστικών υπηρεσιών. Μερικά από τα μέλη της ομάδας του Στάλιν είχαν σαστίσει λίγο από το όλο θέαμα: ύστερα από μερικούς μήνες ασταμάτητης κάλυψης από τον Τύπο, ο Μολότωφ είπε στον Στάλιν ότι ο κόσμος μάλλον είχε βαρεθεί το όλο θέμα*».

Το ***τρίτο κεφάλαιο*** έχει τον τίτλο «***Στην εξουσία***». Εδώ η συγγραφέας σκιαγραφεί τους χαρακτήρες των προσώπων τα οποία απαρτίζουν την ομάδα του Στάλιν, τις μεταξύ τους κοινωνικές σχέσεις, τις συζύγους τους (οι περισσότερες ήταν παλιές μπολσεβίκες και συνέχιζαν την κομματική δουλειά), σε μια περίοδο (δεκαετία του '30), που η περιορισμένη αμφισβήτηση του Στάλιν αντιμετωπίζεται με τον γνωστό τρόπο.

Στο ***τέταρτο κεφάλαιο,*** με τον τίτλο «***Η ομάδα σε δημό-***

Κάμενεφ, Μπουχάριν, Βοροσίλωφ, Στάλιν, Μικογιάν και άλλοι κατά την εορτασμό της 12ης επετείου του Οκτωβριανού πραξικοπήματος.

σια θέα», η **Fitzpatrick** αναφέρεται αρχικά στο 17^{ο} Συνέδριο του κόμματος το οποίο πραγματοποιήθηκε τα τέλη του Ιανουαρίου του 1934 στην Μόσχα και το οποίο και πήρε την ονομασία το «Συνέδριο των νικητών», όπου οι σύνεδροι αποθέωναν σχεδόν εκστασιασμένοι τον Στάλιν.

Οι εκδηλώσεις λατρείας άλλωστε είχαν ήδη πάρει εορταστικό χαρακτήρα στη μεγάλη παρέλαση σωματικής αγωγής του 1933, μπροστά στο Μαυσωλείο του Λένιν, όπου κρεμόταν ένα τεράστιο πορτραίτο του Στάλιν με στρατιωτική χλαίνη και δίπλα του μικρότερα πορτραίτα των άλλων μελών του Πολιτικού Γραφείου. Ο Στάλιν περιβαλλόταν από τους **Μολότωφ**, **Καγκάνοβιτς**, **Βοροσίλοφ**, **Καλίνιν** και **Ορτζονικίτζε**: *«Η νέα τελετουργία των χειροκροτημάτων με τις διαβαθμίσεις της (από απλό "Χειροκρότημα" μέχρι "Θυελλώδη, συνεχή χειροκροτήματα. Όλοι σηκώνονται όρθιοι") ήταν τώρα μέρος των εορταστικών εκδηλώσεων κάθε είδους και όχι μόνο των κομματικών συνεδρίων. Ένας σοβιετικός δημοσιογράφος, βρίσκοντας συναρπαστικό το θέαμα, έγραψε μια σχεδόν ανθρωπολογική περιγραφή μιας εκδήλωσης για τον εορτασμό των επιτευγμάτων των σταχανοβιτών (εργατών που είχαν διακριθεί), στην οποία ήταν παρόντες ο* ***Στάλιν****, ο* ***Ορτζονικίτζε*** *και άλλοι ηγέτες. «Ξέσπασαν χειροκροτήματα προς τιμήν του ηγέτη του λαού, του συντρόφου Στάλιν, και πότε κόπαζαν, πότε εντείνονταν με νέα δύναμη. Όταν απλώθηκε πάλι ησυχία κάποιος από τα βάθη της αίθουσας φώναξε ξαφνικά ένα καλωσόρισμα προς τιμήν του Στάλιν στα κοζάκικα. Οι σταχανοβίτες σηκώθηκαν όρθιοι. Ο Στάλιν και οι ηγέτες του κόμματος και της κυβέρνησης σηκώθηκαν και αυτοί. Και για πολλή ώρα χειροκροτούσαν παθιασμένα ο ένας τον άλλον χωρίς να μιλούν».*

Στην συνέχεια του κεφαλαίου η συγγραφέας περιγράφει την ασχολία της «ομάδας» με την εξωτερική πολιτική, το ταξίδι του **Μικογιάν** στις ΗΠΑ ύστερα από παρότρυνση του ιδίου του Στάλιν και την δολοφονία του **Κίροφ** από έναν μοναχικό ένοπλο. Ο Στάλιν βρίσκει την ευκαιρία να εξαπολύσει πογκρόμ κατά των «κύκλων των συνωμοτών». Συλλαμβάνεται ο **Ζηνόβιεφ**, ο οποίος καταδικάζεται σε δεκαετή φυλάκιση και ο **Κάμενεφ** ο οποίος καταδικάζεται σε εξαετή φυλάκιση, αλλά και 2500 άτομα που υποτίθεται ότι σχετίζονταν μαζί τους.

Το ***πέμπτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται ***«Οι Μεγάλες Εκ-***

ων οδηγούσαν στον εξόριστο Τρότσκι ο οποίος συνεργαζόταν στενά με ξένες μυστικές υπηρεσίες. Τα σενάρια –που είχαν συνταχθεί με βάση ομολογίες που αποσπάστηκαν με ανακρίσεις και συχνά με βασανιστήρια– συντονίζονταν από τον Λεβ Σέινιν, ανώτατο αξιωματούχο της NKVD, επικεφαλής του ανακριτικού κλάδου, ο οποίος συνέβαινε να είναι θεατρικός συγγραφέας [...] Ο Στάλιν απολάμβανε την ανάγνωση των πρακτικών των ανακρίσεων που του έστελνε τακτικά ο Γιαγκόντα».

Οι πρώτες δίκες της Μόσχας αφήναν μεγάλες υποσχέσεις για μια εξ ίσου «μεγάλη» συνέχεια. Ο Ορτζονικίτζε, εξοργισμένος από την σύλληψη του αδελφού του, αλλά και του φίλου του ***Ενουκίτζε*** νιώθει ότι απειλείται και ο ίδιος και την 18 Φεβρουαρίου 1937, παραμονές της ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής, αυτοκτονεί. Δεν ανακοινώνεται ότι ο θάνατος του οφείλεται σε αυτοκτονία και κηδεύεται με δημόσια δαπάνη και με κάθε επισημότητα. Η συγκεκριμένη Ολομέλεια προκαλεί την έναρξη ενός σφοδρού κύματος κατηγοριών, καταγγελιών και συλλήψεων κυβερνητικών αξιωματούχων και γραμματέων του κόμματος σ' όλη την χώρα, ενώ στα τέλη Μαΐου συλλαμβάνεται ομάδα αξιωματικών του στρατού, ανάμεσα τους και οι στρατάρχες Τουχατσέφσκι, Γιακίρ, και Ουμπορέβιτς, κατηγορούμενοι για συνωμοσία με τροτσκιστές, δεξιούς και τις γερμανικές μυστικές υπηρεσίες, βασανίζονται μέχρι να ομολογήσουν και εκτελούνται ύστερα από λίγες ημέρες.

Το μήνυμα δίνεται με τον καλύτερο τρόπο. Ο καθένας μπορεί να «αποδειχθεί» εχθρός. Όπερ και εγένετο. Τα δύο τρίτα των μελών της Κεντρικής Επιτροπής που εξελέγησαν το 1934 και αποτελούσαν κορυφαίους αξιωματούχους από την κυβέρνηση, το κόμμα, τον στρατό και τις περιφερειακές επιτροπές, εξοντώθηκαν στις Μεγάλες Εκκαθαρίσεις.

Ακολουθεί το ***έκτο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Πόλεμος***», που η συγγραφέας αναφέρεται στο σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότωφ, την αίσθηση που προκάλεσε στον ρωσικό λαό, στα αδημοσίευτα μυστικά πρωτόκολλα (τα οποία δεν επικυρώθηκαν επίσημα από το Πολιτικό Γραφείο) και τα οποία αναγνώριζαν γερμανικές και ρωσικές σφαίρες επιρροής, στην εισβολή στην Πολωνία με την ενθάρρυνση της ίδιας της Γερμανίας. «***Όπως επισήμανε αργότερα ένας πολεμικός ανταποκριτής: «Υπήρξε μια διαδεδομέ-***

Κάμενεφ, Μπουχάριν, Βοροσίλωφ, Στάλιν, Μικογιάν και άλλοι κατά την εορτασμό της 12ης επετείου του Οκτωβριανού πραξικοπήματος.

σια θέα», η **Fitzpatrick** αναφέρεται αρχικά στο 17ο Συνέδριο του κόμματος το οποίο πραγματοποιήθηκε τα τέλη του Ιανουαρίου του 1934 στην Μόσχα και το οποίο και πήρε την ονομασία το «Συνέδριο των νικητών», όπου οι σύνεδροι αποθέωναν σχεδόν εκστασιασμένοι τον Στάλιν.

Οι εκδηλώσεις λατρείας άλλωστε είχαν ήδη πάρει εορταστικό χαρακτήρα στη μεγάλη παρέλαση σωματικής αγωγής του 1933, μπροστά στο Μαυσωλείο του Λένιν, όπου κρεμόταν ένα τεράστιο πορτραίτο του Στάλιν με στρατιωτική χλαίνη και δίπλα του μικρότερα πορτραίτα των άλλων μελών του Πολιτικού Γραφείου. Ο Στάλιν περιβαλλόταν από τους **Μολότωφ**, **Καγκάνοβιτς**, **Βοροσίλοφ**, **Καλίνιν** και **Ορτζονικίτζε**: «*Η νέα τελετουργία των χειροκροτημάτων με τις διαβαθμίσεις της (από απλό "Χειροκρότημα" μέχρι "Θυελλώδη, συνεχή χειροκροτήματα. Όλοι σηκώνονται όρθιοι") ήταν τώρα μέρος των εορταστικών εκδηλώσεων κάθε είδους και όχι μόνο των κομματικών συνεδρίων. Ένας σοβιετικός δημοσιογράφος, βρίσκοντας συναρπαστικό το θέαμα, έγραψε μια σχεδόν ανθρωπολογική περιγραφή μιας εκδήλωσης για τον εορτασμό των επιτευγμάτων των σταχανοβιτών (εργατών που είχαν διακριθεί)*, στην οποία ήταν παρόντες ο **Στάλιν**, ο **Ορτζονικίτζε** και άλλοι ηγέτες. «*Ξέσπασαν χειροκροτήματα προς τιμήν του ηγέτη του λαού, του συντρόφου Στάλιν, και πότε κόπαζαν, πότε εντείνονταν με νέα δύναμη. Όταν απλώθηκε πάλι ησυχία κάποιος από τα βάθη της αίθουσας φώναξε ξαφνικά ένα καλωσόρισμα προς τιμήν του Στάλιν στα κοζάκικα. Οι σταχανοβίτες σηκώθηκαν όρθιοι. Ο Στάλιν και οι ηγέτες του κόμματος και της κυβέρνησης σηκώθηκαν και αυτοί. Και για πολλή ώρα χειροκροτούσαν παθιασμένα ο ένας τον άλλον χωρίς να μιλούν*».

Στην συνέχεια του κεφαλαίου η συγγραφέας περιγράφει την ασχολία της «ομάδας» με την εξωτερική πολιτική, το ταξίδι του **Μικογιάν** στις ΗΠΑ ύστερα από παρότρυνση του ιδίου του Στάλιν και την δολοφονία του **Κίροφ** από έναν μοναχικό ένοπλο. Ο Στάλιν βρίσκει την ευκαιρία να εξαπολύσει πογκρόμ κατά των «κύκλων των συνωμοτών». Συλλαμβάνεται ο **Ζηνόβιεφ**, ο οποίος καταδικάζεται σε δεκαετή φυλάκιση και ο **Κάμενεφ** ο οποίος καταδικάζεται σε εξαετή φυλάκιση, αλλά και 2500 άτομα που υποτίθεται ότι σχετίζονταν μαζί τους.

Το **πέμπτο κεφάλαιο** τιτλοφορείται «**Οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις**». «Υπήρχε "κάτι μεγάλο και τολμηρό στην πολιτική ιδέα μιας γενικής εκκαθάρισης", ήταν μια "παγκόσμια ιστορική αποστολή" μπροστά στην οποία ήταν ασήμαντη η ατομική ενοχή και αθωότητα. Αυτό το σχόλιο, περιέργως ανήκει στον **Μπουχάριν**, και το έκανε λίγο πριν γίνει ένα από τα θύματα των Μεγάλων Εκκαθαρίσεων».

Το καλοκαίρι του 1936 οι **Ζηνόβιεφ** και **Κάμενεφ** δικάζονται για δεύτερη φορά. «Ομολογούν» πλέον τον φόνο του **Κίροφ**, ενώ αρχικά είχαν αρνηθεί την ανάμειξή τους, καταδικάζονται σε θάνατο και εκτελούνται. «*Αυτός ήταν ο Ρουβίκωνας. Μέχρι*

έστελνε τακτικά ο Γιαγκόντα».

Οι πρώτες δίκες της Μόσχας αφήναν μεγάλες υποσχέσεις για μια εξ ίσου «μεγάλη» συνέχεια. Ο Ορτζονικίτζε, εξοργισμένος από την σύλληψη του αδελφού του, αλλά και του φίλου του **Ενουκίτζε** νιώθει ότι απειλείται και ο ίδιος και την 18 Φεβρουαρίου 1937, παραμονές της ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής, αυτοκτονεί. Δεν ανακοινώνεται ότι ο θάνατος του οφείλεται σε αυτοκτονία και κηδεύεται με δημόσια δαπάνη και με κάθε επισημότητα. Η συγκεκριμένη Ολομέλεια προκαλεί την έναρξη ενός σφοδρού κύματος κατηγοριών, καταγγελιών και συλλήψεων κυβερνητικών αξιωματούχων και γραμματέων του κόμματος σ' όλη την χώρα, ενώ στα τέλη Μαΐου συλλαμβάνεται ομάδα αξιωματικών του στρατού, ανάμεσα τους και οι στρατάρχες Τουχατσέφσκι, Γιακίρ, και Ουμπορέβιτς, κατηγορούμενοι για συνωμοσία με τροτσκιστές, δεξιούς και τις γερμανικές μυστικές υπηρεσίες, βασανίζονται μέχρι να ομολογήσουν και εκτελούνται ύστερα από λίγες ημέρες.

Το μήνυμα δίνεται με τον καλύτερο τρόπο. Ο καθένας μπορεί να «αποδειχθεί» εχθρός. Όπερ και εγένετο. Τα δύο τρίτα των μελών της Κεντρικής Επιτροπής που εξελέγησαν το 1934 και αποτελούσαν κορυφαίους αξιωματούχους από την κυβέρνηση, το κόμμα, τον στρατό και τις περιφερειακές επιτροπές, εξοντώθηκαν στις Μεγάλες Εκκαθαρίσεις.

Ακολουθεί το **έκτο κεφάλαιο** με τον τίτλο «**Πόλεμος**», που η συγγραφέας αναφέρεται στο σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότωφ, την αίσθηση που προκάλεσε στον ρωσικό λαό, στα αδημοσίευτα μυστικά πρωτόκολλα (τα οποία δεν επικυρώθηκαν επίσημα από το Πολιτικό Γραφείο) και τα οποία αναγνώριζαν γερμανικές και ρωσικές σφαίρες επιρροής, στην εισβολή στην Πολωνία με την ενθάρρυνση της ίδιας της Γερμανίας. «**Όπως επισήμανε αργότερα ένας πολεμικός ανταποκριτής: «Υπήρξε μια διαδεδομένη αίσθηση στη χώρα ότι η "ουδετερότητα" απέφερε καρπούς, ότι χάρη στο γερμανοσοβιετικό σύμφωνο η Σοβιετική Ένωση είχε γίνει μεγαλύτερη και πιο ασφαλής, χωρίς μεγάλη αιματοχυσία προς το παρόν**».

Η κατάληψη των πολωνικών εδαφών μετατρέπεται σύντομα σε ενσωμάτωσή τους και έτσι σε μερικούς μήνες οι κάτοικοι της πρώην ανατολικής Πολωνίας με την βία μετατρέπονται σε σοβιετικούς πολίτες. Ακολουθεί η προσάρτηση των κρατών της Βαλτικής με την μορφή ενός «συμφώνου» που τα υποχρέωνε να υπογράψουν συνθήκες αμοιβαίας βοήθειας.

Η Φιλανδία είναι η μόνη που αντιστέκεται, κηρύσσει τον πόλεμο στην Σοβιετική Ένωση και στον λεγόμενο Χειμερινό Πόλεμο του 1939-'40 ξεγυμνώνει τις αδυναμίες του Κόκκινου Στρατού. Ο Στάλιν γίνεται έξω φρενών. Ο πόλεμος λήγει με ανακωχή, αλλά αφήνοντας πίσω του

λησε την ονομασία το «Συνέδριο των νικητών», όπου οι σύνεδροι αποθέωναν σχεδόν εκστασιασμένοι τον Στάλιν.

Οι εκδηλώσεις λατρείας άλλωστε είχαν ήδη πάρει εορταστικό χαρακτήρα στη μεγάλη παρέλαση σωματικής αγωγής του 1933, μπροστά στο Μαυσωλείο του Λένιν, όπου κρεμόταν ένα τεράστιο πορτραίτο του Στάλιν με στρατιωτική χλαίνη και δίπλα του μικρότερα πορτραίτα των άλλων μελών του Πολιτικού Γραφείου. Ο Στάλιν περιβαλλόταν από τους ***Μολότωφ***, ***Καγκάνοβιτς***, ***Βοροσίλοφ***, ***Καλίνιν*** και ***Ορτζονικίτζε***: «*Η νέα τελετουργία των χειροκροτημάτων με τις διαβαθμίσεις της (από απλό "Χειροκρότημα" μέχρι "Θυελλώδη, συνεχή χειροκροτήματα. Όλοι σηκώνονται όρθιοι") ήταν τώρα μέρος των εορταστικών εκδηλώσεων κάθε είδους και όχι μόνο των κομματικών συνεδρίων. Ένας σοβιετικός δημοσιογράφος, βρίσκοντας συναρπαστικό το θέαμα, έγραψε μια σχεδόν ανθρωπολογική περιγραφή μιας εκδήλωσης για τον εορτασμό των επιτευγμάτων των σταχανοβιτών (εργατών που και ποτέ κόπαζαν, ποτέ εντείνονταν με νέα δύναμη. Όταν απλώθηκε πάλι ησυχία κάποιος από τα βάθη της αίθουσας φώναξε ξαφνικά ένα καλωσόρισμα προς τιμήν του Στάλιν στα κοζάκικα. Οι σταχανοβίτες σηκώθηκαν όρθιοι. Ο Στάλιν και οι ηγέτες του κόμματος και της κυβέρνησης σηκώθηκαν και αυτοί. Και για πολλή ώρα χειροκροτούσαν παθιασμένα ο ένας τον άλλον χωρίς να μιλούν*».

Στην συνέχεια του κεφαλαίου η συγγραφέας περιγράφει την ασχολία της «ομάδας» με την εξωτερική πολιτική, το ταξίδι του ***Μικογιάν*** στις ΗΠΑ ύστερα από παρότρυνση του ιδίου του Στάλιν και την δολοφονία του ***Κίροφ*** από έναν μοναχικό ένοπλο. Ο Στάλιν βρίσκει την ευκαιρία να εξαπολύσει πογκρόμ κατά των «κύκλων των συνωμοτών». Συλλαμβάνεται ο ***Ζηνόβιεφ***, ο οποίος καταδικάζεται σε δεκαετή φυλάκιση και ο ***Κάμενεφ*** ο οποίος καταδικάζεται σε εξαετή φυλάκιση, αλλά και 2500 άτομα που υποτίθεται ότι σχετίζονταν μαζί τους.

Το ***πέμπτο κεφάλαιο*** τιτλοφορείται «***Οι Μεγάλες Εκκαθαρίσεις***». «Υπήρχε "κάτι μεγάλο και τολμηρό στην πολιτική ιδέα μιας γενικής εκκαθάρισης", ήταν μια "παγκόσμια ιστορική αποστολή" μπροστά στην οποία ήταν ασήμαντη η ατομική ενοχή και αθωότητα. Αυτό το σχόλιο, περιέργως ανήκει στον ***Μπουχάριν***, και το έκανε λίγο πριν γίνει ένα από τα θύματα των Μεγάλων Εκκαθαρίσεων».

Το καλοκαίρι του 1936 οι ***Ζηνόβιεφ*** και ***Κάμενεφ*** δικάζονται για δεύτερη φορά. «Ομολογούν» πλέον τον φόνο του ***Κίροφ***, ενώ αρχικά είχαν αρνηθεί την ανάμειξή τους, καταδικάζονται σε θάνατο και εκτελούνται. «*Αυτός ήταν ο Ρουβίκωνας. Μέχρι εκείνη τη στιγμή υπήρχε ένα ταμπού που απαγόρευε την εξόντωση των ηττημένων αντιπάλων μέσα στο κόμμα. Τώρα το ταμπού είχε σπάσει. Και μέσα σε λίγους μήνες έσπασε ξανά για κάποιον που είχε πολύ κοντινότερη σχέση με την ομάδα από κάθε άλλο αντιπολιτευτικό: τον* ***Ενουκίτζε***».

Θα ακολουθήσουν οι περιβόητες δίκες της Μόσχας, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την συγγραφέα εκπληκτικές θεατρικές παραστάσεις: «*Περιέγραφαν φανταστικές ιστορίες συνωμοσίας, τα νήματα των οποί-* ... ημέρες.

Το μήνυμα δίνεται με τον καλύτερο τρόπο. Ο καθένας μπορεί να «αποδειχθεί» εχθρός. Όπερ και εγένετο. Τα δύο τρίτα των μελών της Κεντρικής Επιτροπής που εξελέγησαν το 1934 και αποτελούσαν κορυφαίους αξιωματούχους από την κυβέρνηση, το κόμμα, τον στρατό και τις περιφερειακές επιτροπές, εξοντώθηκαν στις Μεγάλες Εκκαθαρίσεις.

Ακολουθεί το ***έκτο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Πόλεμος***», που η συγγραφέας αναφέρεται στο σύμφωνο Ρίμπεντροπ-Μολότωφ, την αίσθηση που προκάλεσε στον ρωσικό λαό, στα αδημοσίευτα μυστικά πρωτόκολλα (τα οποία δεν επικυρώθηκαν επίσημα από το Πολιτικό Γραφείο) και τα οποία αναγνώριζαν γερμανικές και ρωσικές σφαίρες επιρροής, στην εισβολή στην Πολωνία με την ενθάρρυνση της ίδιας της Γερμανίας. «***Όπως επισήμανε αργότερα ένας πολεμικός ανταποκριτής: «Υπήρξε μια διαδεδομένη αίσθηση στη χώρα ότι η "ουδετερότητα" απέφερε καρπούς, ότι χάρη στο γερμανοσοβιετικό σύμφωνο η Σοβιετική Ένωση είχε γίνει μεγαλύτερη και πιο ασφαλής, χωρίς μεγάλη αιματοχυσία προς το παρόν***».

Η κατάληψη των πολωνικών εδαφών μετατρέπεται σύντομα σε ενσωμάτωσή τους και έτσι σε μερικούς μήνες οι κάτοικοι της πρώην ανατολικής Πολωνίας με την βία μετατρέπονται σε σοβιετικούς πολίτες. Ακολουθεί η προσάρτηση των κρατών της Βαλτικής με την μορφή ενός «συμφώνου» που τα υποχρέωνε να υπογράψουν συνθήκες αμοιβαίας βοήθειας.

Η Φιλανδία είναι η μόνη που αντιστέκεται, κηρύσσει τον πόλεμο στην Σοβιετική Ένωση και στον λεγόμενο Χειμερινό Πόλεμο του 1939-'40 ξεγυμνώνει τις αδυναμίες του Κόκκινου Στρατού. Ο Στάλιν γίνεται έξω φρενών. Ο πόλεμος λήγει με ανακωχή, αλλά αφήνοντας πίσω του ένα εκατομμύριο ρώσους στρατιώτες νεκρούς. Η Γαλλία καταρρέει τον Μάιο του 1940 ύστερα από την γερμανική επίθεση, ενώ ο Στάλιν ένα μήνα μετά στέλνει μισό εκατομμύριο στρατιώτες να επιτεθούν στα μικρά κράτη της Βαλτικής, επικαλούμενος «προκλητικές ενέργειες» εκ μέρους τους. Τον Νοέμβριο του 1940 ο Μολότωφ ταξιδεύει στην Γερμανία για να συζητήσει την πρόταση Ρίμπεντροπ περί της προσχώρησης της Σοβιετικής Ένωσης στην πρόσφατη Τριμερή Συμφωνία που υπεγράφη ανάμεσα στην Γερμανία, την Ιαπωνία και την Ιταλία. Ο Στάλιν απορρίπτει την πρόταση θεωρώντας την τέχνασμα, ώστε να εμπλακεί

συνέχεια στη σελ. 16

συνέχεια από τη σελ. 15 - **ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ**

σε πόλεμο με την Μ. Βρετανία, πράγμα που δεν επιθυμούσε.

«Όταν άρχισε η επιχείρηση Μπαρμπαρόσα στις 22 Ιουνίου, η επιμονή του Στάλιν να μην αντιδράσουν στις προκλήσεις παρέλυσε ολοκληρωτικά τη σοβιετική άμυνα, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος των αεροπορικών δυνάμεων να καταστραφεί στο έδαφος και τις πρώτες εβδομάδες να υπάρξει μια χαώδης υποχώρηση των χερσαίων δυνάμεων και του πληθυσμού». Το αρχικό στάδιο του πολέμου αφήνει πίσω του τεράστιες απώλειες τόσο εδαφών και βιομηχανικών υποδομών όσο και άτακτες, βιαστικές και ανοργάνωτες εκκενώσεις περιοχών από εκατομμύρια ανθρώπους στις δυτικές περιοχές της χώρας, με τον γερμανικό στρατό να περικυκλώνει και να αιχμαλωτίζει ολόκληρες ρωσικές στρατιές. Η σοβιετική υποχώρηση επέτρεψε στους Γερμανούς να προελαύνουν μέχρι και τον Βόλγα και να καταλαμβάνουν περιοχή στην οποία μέχρι πρότινος ζούσαν 85 εκατομμύρια άνθρωποι.

Στην συνέχεια η συγγραφέας περιγράφει τον ρόλο της «ομάδας» κατά την διάρκεια του πολέμου, την μάχη του Στάλινγκραντ, την υποχώρηση των γερμανικού στρατού και την προσπάθεια των σοβιετικών επί ενάμισυ χρόνο να φθάσουν τελικά στο Βερολίνο, αλλά και τις μαζικές συλλήψεις και εκτοπισμούς που αντιμετώπισαν οι κάτοικοι των χωρών της Βαλτικής, παρ' ότι τόσο στην Λιθουανία όσο και στην δυτική Ουκρανία συνεχίστηκε η άγρια αντίσταση των παρτιζάνων κατά της σοβιετικής κατοχής επί μερικά χρόνια μετά το τέλος της δεύτερης μεγάλης ανθρωποσφαγής.

Στο ***έβδομο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Μεταπολεμικές Ελπίδες***», η συγγραφέας περιγράφει την διεθνή πλέον αναγνώριση του Στάλιν, έτσι όπως αυτή εκφράσθηκε από τους Τσώρτσιλ και Ρούζβελτ, αλλά και τις δυνατότητες που πλέον δόθηκαν και στα υπόλοιπα μέλη της «ομάδας» να ταξιδέψουν συχνότερα στο εξωτερικό παρ' ότι δεν γνώριζαν ξένες γλώσσες. Ο Μολότωφ ταξιδεύει μετά τον πόλεμο στο Σαν Φρανσίσκο, στην Ουάσιγκτον, στην Ν. Υόρκη, στο Βερολίνο, στο Παρίσι και στο Λονδίνο με την ιδιότητα του υπουργού εξωτερικών. Το 1946 ο Στάλιν σύμφωνα με τον Μολότωφ είχε αρχίσει να σκέπτεται την απόσυρσή του. Παρ' όλα αυτά, ο Στάλιν όχι μόνο δεν αφήνει το πηδάλιο αλλά κατακεραυνώνει τον Μολότωφ για «χαλαρότητα» και δημόσιες σχέσεις με τον δυτικό τύπο. Ταυτόχρονα εμφανίζονται νέα πρόσωπα (αν και τα περισσότερα αποδεικνύονται προσωρινά).

Από την Γιάλτα φτάνουμε στην Σύνοδο του Πότσδαμ το καλοκαίρι του 1945 και αμέσως μετά οι ΗΠΑ αποφασίζουν να επιτεθούν με ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι. Ο Τσώρτσιλ συνεχίζει να μιλά με θετικά λόγια για τον Στάλιν: «Προσωπικά δεν μπορώ παρά να αισθανθώ τον μεγαλύτερο θαυμασμό για αυτόν την αληθινά μεγάλο άνδρα, τον πατέρα της χώρας του», είπε στην Βουλή των Κοινοτήτων τον Νοέμβριο του 1945.

Μερικούς μήνες, όμως, αργότερα, η γνωστή ομιλία του Τσώρτσιλ στο Φούλτον του Μισούρι σηματοδοτεί και την έναρξη της περίφημης περιόδου του λεγόμενου Ψυχρού Πολέμου ανάμεσα στο δυτικό μπλοκ κυριαρχίας και το ανατολικό: «Μια σκιά έχει απλωθεί στις περιοχές που τόσο πρόσφατα φωτίστηκαν από την συμμαχική νίκη [...] Από το Στετίν στη Βαλτική μέχρι την Τεργέστη και την Αδριατική, ένα σιδηρούν παραπέτασμα έχει διαχωρίσει την ευρωπαϊκή ήπειρο».

Η Σοβιετική Ένωση πλέον κινείται με βάση μια και μοναδική προτεραιότητα να αποκτήσει και η ίδια ατομική βόμβα. Στα τέλη του 1949 δοκιμάζεται με επιτυχία η πρώτη σοβιετική ατομική βόμβα στο Καζακστάν.

Ακολουθεί το ***όγδοο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Ηλικιωμένος ηγέτης***», όπου η συγγραφέας παρακολουθεί τον Στάλιν καταβεβλημένο πλέον σωματικά, αλλά παρ' όλα αυτά κάθε άλλο παρά έξω από το παιχνίδι, με την «ομάδα» να περιμένει τον θάνατό του για να επέμβει σε διάφορα ζητήματα: «*Μπορούσε ακόμη να αναλάβει τολμηρές πρωτοβουλίες στις οποίες κανείς από την ομάδα δεν τολμούσε να εναντιωθεί. Μια από αυτές ήταν μια στροφή ενάντια στους εβραίους, η οποία ήταν σε μεγάλο βαθμό δική του ιδέα και προκάλεσε την σιωπηρή αποδοκιμασία των περισσότερων μελών της ομάδας*». Η στροφή αυτή του Στάλιν ενάντια στους εβραίους είναι ένα γεγονός το οποίο έπεται από την αναγνώριση εκ μέρους της Σοβιετικής Ένωσης του ισραηλινού κράτους και μάλιστα ήταν το πρώτο κράτος που προχώρησε στην αναγνώριση αυτή. Οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο κράτη επιδεινώθηκαν ύστερα από τον πακτωλό χρημάτων με τα οποία οι ΗΠΑ στήριξαν το νεοϊδρυθέν κράτος του Ισραήλ.

Ταυτόχρονα, μέλη της ομάδας βρίσκονται σε πλήρη επιφυλακή, καθώς η γνωστή σε όλους συμπεριφορά του Στάλιν δεν αφήνει περιθώρια για εφησυχασμούς. Ο Μολότωφ υποχρεώνεται να χωρίσει από τη εβραία σύζυγό του, η οποία λίγο αργότερα συλλαμβάνεται, ενώ ο ίδιος παραμερίζεται.

Όπως αφηγείται ο γιος του ***Μπέρια***, «το ***1951*** τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου, ο ***Μπουλγκάνιν***, ο ***Μαλένκωφ***, ο ***Χρουστσώφ*** και ο πατέρας μου, άρχισαν να αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονταν όλοι στο ίδιο καράβι, και ελάχιστη σημασία είχε αν κάποιον από αυτούς θα τον πετούσαν στη θάλασσα μερικές μέρες μετά τους άλλους. Ένιωσαν μια αίσθηση αλληλεγγύης όταν αποδέχθηκαν το γεγονός ότι κανείς τους δεν θα γινόταν διάδοχος του Στάλιν –ότι σκόπευε να επιλέξει τον διάδοχό του από τη νεότερη γενιά. Έτσι συμφώνησαν μεταξύ τους να μην αφήνουν τον Στάλιν να στρέφει τον έναν ενάντια στον άλλο, και να ενημερώνουν αμέσως ο ένας τον άλλο για ο,τιδήποτε έλεγε ο Στάλιν γι' αυτούς για να σταματήσουν τις χειριστικές συμπεριφορές του. Ακύρωσαν τις προηγούμενες μηχανορραφίες τους και έθαψαν τις παλιές τους έχθρες».

Τον Οκτώβριο του 1952 στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής ο Στάλιν επιτίθεται με βαριές κατηγορίες ενάντια στον ***Μολότωφ*** και στον ***Μικογιάν***.

Ο Στάλιν, όμως, όσο και αν προσπαθούσε να μηχανορραφεί είχε πλέον χάσει την εξουσία που ασκούσε μέχρι τώρα: «Δεν είχε ξανασυμβεί ποτέ στο παρελθόν να αποκλείει κάποιον ο Στάλιν από τον εσώτερο κύκλο και αυτός να συνεχίσει να εμφανίζεται με δική του πρωτοβουλία ή ύστερα από πρόσκληση των άλλων μελών της ομάδας».

Ο Στάλιν απλά πέθαινε. Το εγκεφαλικό συνέβη τη νύχτα της 1ης Μαρτίου του 1952.

Το ***ένατο κεφάλαιο*** με τίτλο «***Χωρίς τον Στάλιν***», περιγράφει τις διαδικασίες που έφεραν την διάδοχη κατάσταση, που προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις: «Υπήρχε μια συγκαλυμμένη συμφωνία ότι το σύστημα των γκουλάγκ ήταν πολύ μεγάλο και δαπανηρό και ότι έπρεπε να περιοριστεί δραστικά. Το βιοτικό επίπεδο στις πόλεις

...δυνάμεων και του πληθυσμού». Το αρχικό στάδιο του πολέμου αφήνει πίσω του τεράστιες απώλειες τόσο εδαφών και βιομηχανικών υποδομών όσο και άτακτες, βιαστικές και ανοργάνωτες εκκενώσεις περιοχών από εκατομμύρια ανθρώπους στις δυτικές περιοχές της χώρας, με τον γερμανικό στρατό να περικυκλώνει και να αιχμαλωτίζει ολόκληρες ρωσικές στρατιές. Η σοβιετική υποχώρηση επέτρεψε στους Γερμανούς να προελαύνουν μέχρι και τον Βόλγα και να καταλαμβάνουν περιοχή στην οποία μέχρι πρότινος ζούσαν 85 εκατομμύρια άνθρωποι.

Στην συνέχεια η συγγραφέας περιγράφει τον ρόλο της «ομάδας» κατά την διάρκεια του πολέμου, την μάχη του Στάλινγκραντ, την υποχώρηση των γερμανικού στρατού και την προσπάθεια των σοβιετικών επί ενάμισυ χρόνο να φθάσουν τελικά στο Βερολίνο, αλλά και τις μαζικές συλλήψεις και εκτοπισμούς που αντιμετώπισαν οι κάτοικοι των χωρών της Βαλτικής, παρ' ότι τόσο στην Λιθουανία όσο και στην δυτική Ουκρανία συνεχίστηκε η άγρια αντίσταση των παρτιζάνων κατά της σοβιετικής κατοχής επί μερικά χρόνια μετά το τέλος της δεύτερης μεγάλης ανθρωποσφαγής.

Στο ***έβδομο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Μεταπολεμικές Ελπίδες***», η συγγραφέας περιγράφει την διεθνή πλέον αναγνώριση του Στάλιν, έτσι όπως αυτή εκφράσθηκε από τους Τσώρτσιλ και Ρούζβελτ, αλλά και τις δυνατότητες που πλέον δόθηκαν και στα υπόλοιπα μέλη της «ομάδας» να ταξιδέψουν συχνότερα στο εξωτερικό παρ' ότι δεν

Από την Γιάλτα φτάνουμε στην Σύνοδο του Πότσδαμ το καλοκαίρι του 1945 και αμέσως μετά οι ΗΠΑ αποφασίζουν να επιτεθούν με ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι. Ο Τσώρτσιλ συνεχίζει να μιλά με θετικά λόγια για τον Στάλιν: «Προσωπικά δεν μπορώ παρά να αισθανθώ τον μεγαλύτερο θαυμασμό για αυτόν την αληθινά μεγάλο άνδρα, τον πατέρα της χώρας του», είπε στην Βουλή των Κοινοτήτων τον Νοέμβριο του 1945.

Μερικούς μήνες, όμως, αργότερα, η γνωστή ομιλία του Τσώρτσιλ στο Φούλτον του Μισούρι σηματοδοτεί και την έναρξη της περίφημης περιόδου του λεγόμενου Ψυχρού Πολέμου ανάμεσα στο δυτικό μπλοκ κυριαρχίας και το ανατολικό: «Μια σκιά έχει απλωθεί στις περιοχές που τόσο πρόσφατα φωτίστηκαν από την συμμαχική νίκη [...] Από το Στετίν στη Βαλτική μέχρι την Τεργέστη και την Αδριατική, ένα σιδηρούν παραπέτασμα έχει διαχωρίσει την ευρωπαϊκή ήπειρο».

Η Σοβιετική Ένωση πλέον κινείται με βάση μια και μοναδική προτεραιότητα να αποκτήσει και η ίδια ατομική βόμβα. Στα τέλη του 1949 δοκιμάζεται με επιτυχία η πρώτη σοβιετική ατομική βόμβα στο Καζακστάν.

Ακολουθεί το ***όγδοο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Ηλικιωμένος ηγέτης***», όπου η συγγραφέας παρακολουθεί τον Στάλιν καταβεβλημένο πλέον σωματικά, αλλά παρ' όλα αυτά κάθε άλλο παρά έξω από το παιχνίδι, με την «ομάδα» να περιμένει τον θάνατό του για να επέμβει σε διάφορα ζητήματα: «*Μπορούσε ακόμη να αναλάβει τολμηρές πρωτοβουλίες στις οποίες κανείς από την ομάδα δεν τολμούσε να εναντιωθεί. Μια από αυτές ήταν μια στροφή ενάντια στους εβραίους, η οποία ήταν σε μεγάλο βαθμό δική του ιδέα και προκάλεσε την σιωπηρή αποδοκιμασία των περισσότερων μελών της ομάδας*». Η στροφή αυτή του Στάλιν ενάντια στους εβραίους είναι ένα γεγονός το

του, η οποία λίγο αργότερα συλλαμβάνεται, ενώ ο ίδιος παραμερίζεται.

Όπως αφηγείται ο γιος του ***Μπέρια***, «το ***1951*** τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου, ο ***Μπουλγκάνιν***, ο ***Μαλένκωφ***, ο ***Χρουστσώφ*** και ο πατέρας μου, άρχισαν να αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονταν όλοι στο ίδιο καράβι, και ελάχιστη σημασία είχε αν κάποιον από αυτούς θα τον πετούσαν στη θάλασσα μερικές μέρες μετά τους άλλους. Ένιωσαν μια αίσθηση αλληλεγγύης όταν αποδέχθηκαν το γεγονός ότι κανείς τους δεν θα γινόταν διάδοχος του Στάλιν –ότι σκόπευε να επιλέξει τον διάδοχό του από την νεότερη γενιά. Έτσι συμφώνησαν μεταξύ τους να μην αφήνουν τον Στάλιν να στρέφει τον έναν ενάντια στον άλλο, και να ενημερώνουν αμέσως ο ένας τον άλλο για ο,τιδήποτε έλεγε ο Στάλιν γι' αυτούς για να σταματήσουν τις χειριστικές συμπεριφορές του. Ακύρωσαν τις προηγούμενες μηχανορραφίες τους και έθαψαν τις παλιές τους έχθρες».

Τον Οκτώβριο του 1952 στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής ο Στάλιν επιτίθεται με βαριές κατηγορίες ενάντια στον ***Μολότωφ*** και στον ***Μικογιάν***.

Ο Στάλιν, όμως, όσο και αν προσπαθούσε να μηχανορραφεί είχε πλέον χάσει την εξουσία που ασκούσε μέχρι τώρα: «Δεν είχε ξανασυμβεί ποτέ στο παρελθόν να αποκλείει κάποιον ο Στάλιν από τον εσώτερο κύκλο και αυτός να συνεχίσει να εμφανίζεται με δική του πρωτοβουλία ή ύστερα από πρόσκληση των άλλων μελών της ομάδας».

Ο Στάλιν απλά πέθαινε. Το εγκεφαλικό συνέβη τη νύχτα της 1ης Μαρτίου του 1952.

Το ***ένατο κεφάλαιο*** με τίτλο «***Χωρίς τον Στάλιν***», περιγράφει τις διαδικασίες που έφεραν την διάδοχη κατάσταση, που προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις: «Υπήρχε μια συγκαλυμμένη συμφωνία ότι το σύστημα των γκουλάγκ ήταν πολύ μεγάλο και δαπανηρό και ότι έπρεπε να περιοριστεί δραστικά. Το βιοτικό επίπεδο στις πόλεις έπρεπε να βελτιωθεί, ενώ το βάρος που είχαν επωμιστεί οι χωρικοί να μειωθεί. Η καταπίεση της αστυνομίας έπρεπε να ελαττωθεί, οι σχέσεις με την Δύση να βελτιωθούν. Η αντισημιτική εκστρατεία έπρεπε να σταματήσει, και ο υπερβολικός εκρωσισμός των κυβερνήσεων στις μη ρωσικές χώρες του ανατολικού μπλοκ να αντιστραφεί».

Στο ***δέκατο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Το τέλος του δρόμου***», η συγγραφέας παρακολουθεί την τύχη της «ομάδας» ενώ πλέον την εξουσία έχει ο Χρουστσώφ. «Σε ένα δεύτερο κύμα αποσταλινοποίησης το 1961 όταν λήφθηκε η απόφαση να απομακρυνθεί η σορός του Στάλιν από το Μαυσωλείο Λένιν, το αντικομμα-

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 17ος, Φύλλο 182
ΜΑΪΟΣ 2018

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
Τηλέφωνο: 69 73 79 92 07
Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού
στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα)
116/611-838-03

και στην δυτική Ουκρανία συνεχίστηκε η άγρια αντίσταση των παρτιζάνων κατά της σοβιετικής κατοχής επί μερικά χρόνια μετά το τέλος της δεύτερης μεγάλης ανθρωποσφαγής.

Στο ***έβδομο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Μεταπολεμικές Ελπίδες***», η συγγραφέας περιγράφει την διεθνή πλέον αναγνώριση του Στάλιν, έτσι όπως αυτή εκφράσθηκε από τους Τσώρτσιλ και Ρούζβελτ, αλλά και τις δυνατότητες που πλέον δόθηκαν και στα υπόλοιπα μέλη της «ομάδας» να ταξιδέψουν συχνότερα στο εξωτερικό παρ' ότι δεν την ευρωπαϊκή ήπειρο».

Η Σοβιετική Ένωση πλέον κινείται με βάση μια και μοναδική προτεραιότητα να αποκτήσει και η ίδια ατομική βόμβα. Στα τέλη του 1949 δοκιμάζεται με επιτυχία η πρώτη σοβιετική ατομική βόμβα στο Καζακστάν.

Ακολουθεί το ***όγδοο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Ηλικιωμένος ηγέτης***», όπου η συγγραφέας παρακολουθεί τον Στάλιν καταβεβλημένο πλέον σωματικά, αλλά παρ' όλα αυτά κάθε άλλο παρά έξω από το παιχνίδι, με την «ομάδα» να περιμένει τον θάνατό του για να επέμβει σε διάφορα ζητήματα: «*Μπορούσε ακόμη να αναλάβει τολμηρές πρωτοβουλίες στις οποίες κανείς από την ομάδα δεν τολμούσε να εναντιωθεί. Μια από αυτές ήταν μια στροφή ενάντια στους εβραίους, η οποία ήταν σε μεγάλο βαθμό δική του ιδέα και προκάλεσε την σιωπηρή αποδοκιμασία των περισσότερων μελών της ομάδας*». Η στροφή αυτή του Στάλιν ενάντια στους εβραίους είναι ένα γεγονός το ραφίες τους και έθαψαν τις παλιές τους έχθρες».

Τον Οκτώβριο του 1952 στην Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής ο Στάλιν επιτίθεται με βαριές κατηγορίες ενάντια στον ***Μολότωφ*** και στον ***Μικογιάν***.

Ο Στάλιν, όμως, όσο και αν προσπαθούσε να μηχανορραφεί είχε πλέον χάσει την εξουσία που ασκούσε μέχρι τώρα: «Δεν είχε ξανασυμβεί ποτέ στο παρελθόν να αποκλείει κάποιον ο Στάλιν από τον εσώτερο κύκλο και αυτός να συνεχίσει να εμφανίζεται με δική του πρωτοβουλία ή ύστερα από πρόσκληση των άλλων μελών της ομάδας».

Ο Στάλιν απλά πέθαινε. Το εγκεφαλικό συνέβη τη νύχτα της 1ης Μαρτίου του 1952.

Το ***ένατο κεφάλαιο*** με τίτλο «***Χωρίς τον Στάλιν***», περιγράφει τις διαδικασίες που έφεραν την διάδοχη κατάσταση, που προχώρησε σε μεταρρυθμίσεις: «Υπήρχε μια συγκαλυμμένη συμφωνία ότι το σύστημα των γκουλάγκ ήταν πολύ μεγάλο και δαπανηρό και ότι έπρεπε να περιοριστεί δραστικά. Το βιοτικό επίπεδο στις πόλεις έπρεπε να βελτιωθεί, ενώ το βάρος που είχαν επωμιστεί οι χωρικοί να μειωθεί. Η καταπίεση της αστυνομίας έπρεπε να ελαττωθεί, οι σχέσεις με την Δύση να βελτιωθούν. Η αντισημιτική εκστρατεία έπρεπε να σταματήσει, και ο υπερβολικός εκρωσσισμός των κυβερνήσεων στις μη ρωσικές χώρες του ανατολικού μπλοκ να αντιστραφεί».

Στο ***δέκατο κεφάλαιο*** με τον τίτλο «***Το τέλος του δρόμου***», η συγγραφέας παρακολουθεί την τύχη της «ομάδας» ενώ πλέον την εξουσία έχει ο Χρουστσώφ. «Σε ένα δεύτερο κύμα αποσταλινοποίησης το 1961 όταν λήφθηκε η απόφαση να απομακρυνθεί η σορός του Στάλιν από το Μαυσωλείο Λένιν, το αντικομματικό γκρουπ δέχθηκε νέες επιθέσεις, και μαζί τους και ο Βοροσίλοφ. «***Ορισμένα αστέρια, που είναι πολύ μακριά από την γη, μοιάζουν να συνεχίζουν να λάμπουν αν και έχουν σβήσει εδώ και πολύ καιρό», είπε χλευάζοντας ο Χρουστσώφ, κατηγορώντας τους ότι προσπαθούσαν να σταματήσουν την αποκάλυψη των εγκλημάτων του Στάλιν για να κρύψουν την δική τους ενοχή***»....

Συσπείρωση Αναρχικών

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 17ος, Φύλλο 182
ΜΑΪΟΣ 2018

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
Τηλέφωνο: 69 73 79 92 07
Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα)
116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA

Σε περίπτωση συνδρομής είναι απαραίτητη η αποστολή των στοιχείων σας (Ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας, τηλέφωνο) μέσω του ταχυδομείου (ηλεκτρονικού ή κανονικού) ή τηλεφωνικά.
Επίσης συστημένες επιστολές και δέματα θα πρέπει να στέλλονται προς:
Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο
Σαριπόλου 8, Αθήνα, Τ.Κ. 106 82